

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

Διπλωματική Εργασία

*Ανασυνθέτοντας τον επτανησιακό πολιτισμό του 19ου αιώνα μέσω ενός
ανέκδοτου χειρογράφου: Μετάφραση, ερμηνεία και ανάδειξη της
πολιτισμικής κληρονομιάς.*

flti.st2205

Τριμελής Επιτροπή: Μαρία Τσίγκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Λητώ Αλεξάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Γιώργος Κεντρωτής, Καθηγητής

Κέρκυρα, 2024

Ευχαριστίες

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην κυρία Λητώ Αλεξάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, για την καθοριστική καθοδήγησή της κατά την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας.

Οφείλω επίσης να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τον κύριο Γιώργο Κεντρωτή, Καθηγητή του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας, καθώς και την κυρία Μαρία Τσίγκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια και Διευθύντρια του μεταπτυχιακού προγράμματος «Επιστήμη της Μετάφρασης», για τη συμβολή τους στην ολοκλήρωση των μεταφραστικών σπουδών μου.

Στο ίδιο πλαίσιο ευγνωμοσύνης, θα ήθελα να ευχαριστήσω και τους λοιπούς καθηγητές του τμήματος, οι οποίοι κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών μου συνέβαλαν στην επιστημονική και μεταφραστική μου συγκρότηση.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την θερμή τους υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία είναι βασισμένη στην μετάφραση και μελέτη ενός ιστορικού χειρογράφου του 19^{ου} αιώνα με τίτλο «The Ionian Islands under British Protection». Το κείμενο συντάχθηκε από τον Τζορτζ Φέργκιουσον Μπούουεν, πρώην Γενικό Κυβερνήτη της Νέας Ζηλανδίας και διοικητή αποικιών, και χρονολογείται το 1851. Σκοπός του συγγραφέα ήταν η δημοσίευση του κειμένου σε ένα αγγλικό περιοδικό της εποχής¹, ενώ πλέον το χειρόγραφο έγγραφο βρίσκεται φυλαγμένο στα Γ.Α.Κ. Α.Ν.Κ.², και πιο συγκεκριμένα στον φάκελο «*Αρχείο, Δημ. Κόλλα*» (φακ. 23, φ. 31, υπ. 8.). Πρόκειται για έναν χαρτώο κώδικα της εποχής της Αγγλοκρατίας στα Ιόνια Νησιά, αποτελούμενο από 23 σελίδες διπλής όψης και διαστάσεων 17,2 εκ. x 22,1 εκ. Η ιστορική σημασία του χειρογράφου είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς παρουσιάζει τα δρώμενα της εποχής μέσα από τα μάτια των κατακτητών. Με αυτόν τον τρόπο, μέσα από το εν λόγω κείμενο προκύπτουν αντιφάσεις, σε σχέση με όσα ήδη γνωρίζουμε από τις ιστορικές πηγές που διαθέτουμε, που αξίζουν περαιτέρω σχολιασμού και έρευνας. Το χειρόγραφο έγγραφο που μελετήθηκε αποτελεί ένα από παράδειγμα για την ύψιστη σημασία των ιστορικών εγγράφων ως αναλλοίωτων και πρωτογενών πηγών πληροφορίας, την οποία η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία στοχεύει να αναδείξει.

Λέξεις-κλειδιά: Αγγλία, Ιόνια Νησιά, 19^{ος} αιώνας, χειρόγραφο έγγραφο

---

¹ Ο συγγραφέας ξεκινάει το κείμενο δηλώνοντας ότι: «The following pages were written for publication in a periodical work. They now appear in their present form because they unavoidably exceed the limits of an article in the Review. This fact is mentioned merely for some peculiarities of style», δηλαδή “Οι παρακάτω σελίδες γράφτηκαν με σκοπό να δημοσιευτούν σε Περιοδικό. Αυτή τη στιγμή εμφανίζονται στην παρούσα μορφή, διότι αναπόφευκτα υπερβαίνουν τα όρια ενός άρθρου στο περιοδικό «Review». Το γεγονός αυτό αναφέρεται απλώς για κάποιες στιλιστικές ιδιομορφίες”. (Το απόσπασμα βρέθηκε στην πρώτη σελίδα του χειρογράφου).

² Γενικά Αρχεία του Κράτους, Αρχεία Νομού Κέρκυρας.

Abstract

The present thesis is based on the translation and study of a historical 19th-century manuscript entitled "*The Ionian Islands under British Protection*". The text was written by George Ferguson Bowen, former Governor of New Zealand and colonial administrator, and dates to 1851. The author's intention was to get the text published in an English magazine of the time³, and now the handwritten document lies in the General State Archives of Corfu, and more specifically in the folder "Archive, Dim. Kolla" (f. 23, p. 31, sub. 8.). As its title states, the manuscript is actually a paper codex of the period when the Ionian Islands were under British Protection, and it consists of 23 double-sided pages (measurements: 17.2 cm x 22.1 cm). The historical significance of the manuscript is particularly important, as it presents the events of the time through the eyes of conquerors. In this way, contradictions arise in relation to what we already know from the historical sources and this deserves further comment and research. The manuscript in question is a tangible example of the supreme importance of historical documents as unaltered and primary sources of information, which is what this thesis aims to highlight as well.

Keywords: England, Ionian Islands, 19th century, manuscript

---

³ The author begins the text by stating that: "The following pages were written for publication in a periodical work. They now appear in their present form because they unavoidably exceed the limits of an article in the Review. This fact is mentioned merely for some peculiarities of style" (found on the 1st page of the original manuscript).

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	3
Περίληψη.....	4
Abstract	5
Εισαγωγή	7
Πρωτότυπο κείμενο.....	8
Μετάφρασμα.....	24
Σχολιασμός	44
Επίλογος	62
Βιβλιογραφία	64
Παράρτημα	66

Εισαγωγή

Η μετάφραση είναι αναμφισβήτητα μία πολυσύνθετη διαδικασία. Ένα από τα χαρακτηριστικά που την καθιστούν ενδιαφέρουσα αλλά και αναγκαία είναι το γεγονός ότι μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη ποικίλων τομέων, όπως είναι η λογοτεχνία και η ιστορική έρευνα, με την μεταφορά περιεχομένου και πληροφοριών από το πρωτότυπο κείμενο στο μετάφρασμα, αλλά και από τη γλώσσα-πηγή στη γλώσσα-στόχο.

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί προϊόν διεξοδικής έρευνας ενός ιστορικού χειρόγραφου εγγράφου του 19^{ου} αιώνα με θέμα την Αγγλοκρατία στα Επτάνησα. Συγκεκριμένα, το απόσπασμα που χρησιμοποιήθηκε για την εργασία εντοπίστηκε στην πίσω όψη του 6^{ου} φύλλου (τελευταία παράγραφος, κάτω δεξιά) και φτάνει μέχρι το τέλος της πρώτης παραγράφου στην πίσω όψη του 12^{ου} φύλλου. Σκοπός είναι η ανάδειξη της σημασίας των ιστορικών εγγράφων ως πρωτογενών πηγών μέσα από τη διαδικασία της μετάφρασης. Στην προκειμένη περίπτωση, το πρωτότυπο κείμενο μας δίνει πλούσιο υλικό προς μελέτη και συζήτηση, καθώς παρουσιάζει τα γεγονότα της εποχής μέσα από τα μάτια του κατακτητή.

Στο πρώτο κομμάτι της εργασίας παρουσιάζεται το πρωτότυπο κείμενο, όπως προέκυψε από την μετατροπή του περιεχομένου του χειρογράφου σε ηλεκτρονική μορφή. Έπειτα ακολουθεί η μετάφρασή του στα Ελληνικά με τη συνοδεία κάποιων μεταφραστικών σχολίων, όπου αυτή κρίθηκε απαραίτητη. Το κυρίως μέρος της εργασίας, δηλαδή ο σχολιασμός, αποτελείται από τρεις υποενότητες: α) την εισαγωγή, όπου αναλύεται η μεταφραστική διαδικασία βήμα προς βήμα, καθώς και κάποια γλωσσολογικά στοιχεία του κειμένου, β) μία ιστορική αναδρομή των Επτανήσων από την Αγγλοκρατία έως την Ένωση με την Ελλάδα, γ) τις απόψεις του συγγραφέα Τζορτζ Φέργκιουσον Μπούουεν⁴ και τις αντιφάσεις που προκύπτουν σε σχέση με τις υπάρχουσες ιστορικές πηγές της εποχής στα Ελληνικά, οι οποίες μας οδηγούν σε κρίσιμα συμπεράσματα.

---

⁴ Για λόγους συντομίας, σε ορισμένα σημεία του σχολιασμού αναφερόμαστε στον συγγραφέα ως Μπούουεν.

Πρωτότυπο κείμενο

The monstrous and shameful injustice of the writers in the Ionian press, lies in their studied concealment of these facts. Ever since they were virtually emancipated, in 1849, from all legal restraint, they have embittering the minds of their fellow-countrymen against the Protecting nation, by the most brutal and groundless calumnies. They invariably represent the English administration as a system compounded of folly and tyranny, and each individual Lord High Commissioner as a cruel despot, in comparison to whom Caligula and Nero were enlightened philanthropists. But they artfully hide from their more ignorant fellow-citizens the truth of which they are themselves so aware, namely, that the Government of their country, whatever may be its defects, is at least by far the best Government in the Levant. In all the material elements of civilization, –in the security of life and property,– and in the upright administration of justice, the Ionian Islands surpass the Neopolitan and Roman States, much more Turkey and Greece. Indeed, the difference which their condition at the present day exhibits in comparison with that of the neighbouring kingdom of Greece, is of itself a very strong argument in favour of the system founded by Sir T. Maitland. Peace and strong fixed government were required in 1817 for the Ionians, and in 1851 for their kinsmen on the mainland. A nation which so long struggled for its existence under independent and rival chieftains will not easily forget the necessity for a sovereign will and unity of action. The weak and the oppressed turn to the throne as a refuge from petty tyrants. Like all other Orientals the Greeks in general have no abstract notion of government except as a despotism. Hence the apathy of the nation at large for the democratic constitution of 1848, “plus raisonnée que raisonnable,” –forced upon them in great measure by foreign intrigue, and imported from the manufactories of Sieyès, Bentham, and such-like liberty-mongers. Greece can never truly prosper until some master-mind arise to wield the discordant factions. Those worthy sons of the men of Thermopylae and of Salamis, the mountaineers of the Peloponnese and the sailors of the Aegean, –who for six long years baffled all the fleets and armies of the Sultan,– have indeed strong arms and brave hearts; –but a head is wanting, and so the members disagree, as in the old Roman fable, or in that beautiful eastern parable in the book of Judges (ix. 8 ---15),

which tells how “the trees went forth on a time to anoint a king over them.” The noble people of Greece, indeed, stand erect among the rogues and incapables who misgovern them, as the pillars of their ancestral temples soar above the surrounding desolation. But governed by foreigners during so many centuries, and suddenly restored to liberty, the Greeks –like the Ionians on the fall of Venice,– found themselves wanting in many of the primary ingredients of a nation. These can be but slowly and imperfectly supplied from indigenous sources. Even the few narratives who possessed any experience of the arts of Government has been trained under a system altogether different from that which they now called upon to adopt. All their previous ideas and usages, whether social or political, require to be corrected or eradicated before they can be expected to form a European nation upon European principles. We have heard many of the subjects of King Otho acknowledge that it would have been better for their country, –on first shaking off the Turkish yoke,– to have been content with something short of complete independence, and rather to have passed for a time under the tutelage of one of the great European powers, in the same sense as England became in 1815 the guardian of the Ionian Islands. Thus the Greeks –like the Ionians– would have been gradually trained to the arts and usages of civilized societies and regular military discipline, as an intermediate stage to the full enjoyment of dangerous privilege of self-government. Constitutional liberty must grow with the growth, and strengthen with the strength of a nation. Greece cannot hope to spring forth at one bound all-wise and all-armed, like Minerva from the brain of Jupiter. We have now considered the results of the British protection as exemplified in the material civilization of the Ionians. We shall next examine the character of the people themselves. Here we are fortunate in being able to refer to the high authority of Sir Charles Napier, who knew them thoroughly from having been for eight years resident in Cephalonia, and who often corresponded with his old friends in the Greek islands, while engaged in annexing to the British empire those mighty provinces on the banks of Indus, which were once overrun by a Greek army under Alexander the Great. He says: – “However full of faults the Ionians may be, I maintain that they have not more than might be expected from the corruptness of the Venetian domination, from those human frailties which are so conspicuous in small societies, and from a natural vehemence of character that distinguishes the Greek people: but on the other hand they are endowed with virtues that are no less prominent; if they have received much evil from education, they have received much good from nature; and I found more of

the latter than the state of society led me to expect. The richer classes are lively and agreeable in their manners; and, among the men, many are well-informed. The women possess both beauty and wit in abundance, but their education has been, generally speaking, much neglected. The poor are not less industrious than other southern nations; and an extraordinary degree of intelligence characterises all ranks. A spirit of commercial enterprise distinguishes the hardy mountaineers of Cephalonia; they are full of pleasant humour and vivacity; and their resemblance to the Irish people is striking in everything but their sobriety; for though the Cephalonian labourer drinks freely of potent wines, which his mountains so abundantly produce, yet a drunken man is seldom to be seen; and, amongst the rich, inebriety is unknown. Such is the character of the people with whom I have passed the most pleasant years of my life.”⁵

We have little to add, by way of filling up, to this able sketch. All who know the modern Greeks, whether in the islands or on the continent, cannot fail to remark the numerous and striking features of resemblance that connect them with their forefathers. They have the same ingenious and active spirit, joined to a thirst for knowledge and improvement; the same eager rivalry, love of novelty and adventure, self-esteem and loquacity, restless ambition and subtlety. With the exception of the Corfuotes, who are in great measure the descendants of Venetian and Albanian settlers, the Ionians are nearly unmixed children of the ancient race. They have degenerated from their ancestors chiefly owing to their subjection for 400 years to the corrupt rule of Venice. In short, they have not yet been able to shake off some of those defects, which Homer, as if in prophetic anticipation of the future destiny of his own countrymen, assures us that slavery never fails to entail on its victims: —

“ἤμισυ γὰρ τ’ ἀρετῆς ἀποαίνονται εὐρύοπα Ζεὺς ἀνέρος, εὖτ’ ἄν μιν κατὰ δούλων ἡμαρ ἔλησιν”

These two verses contain the true key to the character of the modern Greeks.

If it be asked what were the feelings of the Protected towards the Protectors in 1848, the period of which we are treating, we answer, without fear of contradiction, that the English were, on the whole, better liked by the Ionians than ever were foreign

---

⁵ Napier’s “Ionian Islands”

masters elsewhere by their alien subjects. It must be confessed, indeed, that our countrymen are not invariably famous for their skill in conciliation. Certain of the gentlemen formerly invested with the authority of Residents, have played in past years very fantastic tricks in some of the southern islands. And they have been, nearly without exception, officers on half-pay, or in command of troops, –just and honourable men,– but utterly ignorant of the language, manners, and feelings of the little communities, over which they exercised almost despotic sway. Thus also, some of the Englishmen, to whom the revenue departments were entrusted, have been overbearing in manner, though most honest and unflinching in the discharge of their duties. They did little to conciliate; but they were introduced an admirable system, and during more than thirty years, not a single instance of speculation has been even suspected by a most suspicious people. The General Treasury itself, under their able management, presents a model of accuracy. What will be the result of the new order of things, under which the salaries of all the collectorships have been cut down for the express purpose of rendering them untenable by Englishmen, –a little time will show. We see no good reason why the work of speculation should not again prosper in these islands, as it did before the arrival of the English,⁶ or as it does now in Greece.

The dominion of foreigners nowhere inspires universal good-will; and the modern Greeks retain much of the mingled dislike and contempt felt by their forefathers for all the aliens. England, therefore, has always had an adverse party in the Ionian Islands; but the many advantages derived from her rule greatly diminish the number of these enemies. To the mass of the population, here, as in other countries, all forms of polity are indifferent; and most of the lower orders cannot even tell under which they are living. But among those who alone possess a political character, among the landholders, merchants, lawyers, and doctors, –considerations of social and personal interest created a decided sentiment in favour of British Protection. It is only within the last two years that, –owing to the fierce agitation carried on by the demagogues, and to the full license of calumny and misrepresentation granted to the press, –a feeling of aversion towards England and Englishmen has sprung up among a portion of people. It is to be feared that among a great number of the inhabitants of the southern islands we are now little more popular as a nation than the Austrians are at

---

⁶ Sir T. Maitland writes to Lord Bathurst (Dec. 31, 1816): “They (the Ionians) are now close on the verge of bankruptcy, if not actually bankrupt, and they are considerably in debt to us.”

Milan, or the Russians at Warsaw. But it was not so under Maitland's system. If the Protectors and Protected did not mix much in each other's society, the fault lay with the former rather than with the latter. Any officer of the garrison, who, for the state of his own health, or that of his family, required change of air, might take his choice of all the country houses in the islands, for the native gentry would place them at his disposal with the greatest kindness and courtesy. And those Englishmen alone who speak their language, and have visited them in their own cottages, can fully certify with what respect and even affection they have invariably been treated by the peasants. The very best understanding has generally existed between the lower orders and the private soldiers. Regiments, which, –like the Rifles, the 42nd High-landers, and some others,– had peculiarly endeared themselves to all classes by their good conduct and courtesy, embarked, when ordered to another station, from under triumphal arches raised by the spontaneous affection of the Ionians, and amid universal tears and regret. These are not the signs of an oppressive and odious Government. Even the discontented party were not impatient for any violent change. They had no tangible grievance, and, therefore, they felt it better to “bear the ills they had than to fly to others that they know not of.”

Such was the condition of affairs which Lord Seaton found on his arrival in 1848. For five years he administrated the government just as absolutely as Sir T. Maitland himself; at the general election of 1845 excluding from the new Parliament all but the most submissive agents of his will. Pitt defined “an independent man” to be “one who cannot be depended upon;” and, until a few months before the expiration of his office, Lord Seaton acted on this political maxim as carefully as any of his predecessors. In many respects he enjoyed advantages over them all. He came to Corfu with the prestige of his well-won rank and brilliant services, –as the gallant officer who led the assault on the French lined at Ciudad Rodrigo, who wheeled his brigade on the flank of the Imperial Guard at Waterloo, and who, as it was well said of him, trampled out the Canadian Rebellion with the iron heel of his boot. In appearance and bearing, the very beau ideal of an English officer and gentleman, he possessed in his remarkably dignified carriage and manners no mean element of success in governing Orientals. His courtesy and hospitality will be attested by all who knew Corfu during his administration; his laborious attention to public business, and ready accessibility to every class, are known to all who served under him. In

short, the only leading error pervading the longer portion of Lord Seaton's term of office in the Ionian Islands was one which he has shared with some far more able statesmen. He had the fault of imagining that he could see every thing with his own eyes, and do every thing with his own hands; and that he knew the business of a judge, a schoolmaster, an architect, or an engineer, better than persons who had been regularly trained to those professions. The most consummate rulers are content to use the instrumentality of their subalterns, only taking care to exercise great solicitude in the choice of implements, and a vigilant control over their proceedings. By this course they combine the advantages which result from unity of design with those that belong to division of a labour. But such a system suited neither the morbid activity nor the military habits of Lord Seaton. To the heads of the several departments of the public service he left little real power, and consequently little real responsibility. His injudicious though well-meant meddling is the principal cause of the serious and often ludicrous defects in the works which he undertook: —

“Diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis.”

We can make a shift to live under a tyrant or a fool; but to serve a busy-body passes the bound of human endurance. While unpopular regulations almost emptied the public schools of their pupils, the details of the new Model Farm and of the new Penitentiary were so mismanaged that each potatoe raised at the former is alleged to have cost the country a shilling, while the prisoners at the latter were able to make good their escape, not in twos or threes, but in dozens at a time! So again Lord Seaton determined to signalize his administration by digging a ship-canal across the lagoons which separate Santa Maura (the ancient Leucadia) from the coast Acarnania. This was an enterprise utterly out of proportion with the revenue of the State. Moreover, it was undertaken in defiance of the opinion of the Royal Engineer officers, who contend that the Canal, even if completed, would be of no material advantage and would not cover the annual sum necessary to keep it in repair. For, when the wind is contrary, ships cannot sail into it; and when the wind is fair, they will avoid the toll by sailing round the island.

It may be urged that these things are comparatively trifles. Still they are unfortunate trifles, for they have given the Ionian press a plausible handle to accuse the English Government of folly as well as of tyranny; and the Orientals consider the

former of these charges much more serious than the latter. A penitentiary and a model-farm were no doubt wanted in the Ionian Islands, and the canal furnished employment to a number of labourers in a season of distress. Still the great exposure of these works, increased too by mismanagement in their details, has very materially embarrassed the Ionian finances⁷. It was no difficult matter to raise money by suffering to run into arrear the annual payment of £25,000 due to the English Treasury as a contribution towards the cost of the garrison; and money lightly acquired, by what seems an invariable rule of our nature, is always lightly spent.

Such was Lord Seaton before the French Revolution of 1848. Whatever imperfections there may have been in his administration so far, its many virtues quite atoned for them in public opinion. If his term of office had expired a year sooner than it did, he would have quitted the Ionian Islands, as he quitted America, admired and esteemed by his own countrymen and by the friends of England, and respected and dreaded by her enemies. But he has preferred to leave behind him a very different kind of reputation. There is another Lord Seaton, the Lord Seaton after the late French Revolution. In sketching the History of Prussia during the middle of the last century, Mr. Macaulay distinguishes between the Frederick of Berlin and the Frederick of Rheinsberg, –that is, between Frederick, the warrior and statesman, and the same Frederick, the scribbler of bad French verses, and companion of French poetasters and freethinkers. So, to compare small things with great, in sketching the history of the Ionian Islands at the present day, we must distinguish between the Lord Seaton of Canada, the brilliant officer, the firm and dignified Governor, and the Lord Seaton of Corfu, the writer of invitations in bad, the diner with Greek journalists and demagogues.

---

⁷ The Canal has already cost £28,000, and as the present Assembly has refused to vote more than £1500 towards its completion, while £10,000 at least required, it will probably prove that this sum has been literally thrown into the sea. On the Model Farm and its appurtenances there were laid out in all £7,870 and the only return is £210 from the stock and the implements, brought out from England at a great expense, but sold by auction last summer when the Parliament decided on breaking up the establishment. The Penitentiary cost £48,500, and as it has been placed where it interferes with the fire of fortifications, it must inevitably be destroyed by the English garrison itself if ever there should arise any apprehension of an attack.

Scarce had the Ionian Islands, like the rest of Europe, felt the vibration of the shock of the French Revolution of February, 1848, when all Englishmen and all friends of England were astounded by the intelligence that the Lord High Commissioner, having announced his intention to remove all restrictions on the press, had, in consequence, been graciously invited to dinner by the Greek Casino at Corfu, and that he had accepted the invitation. This Club, though in appearance a literary society, was still really and almost professedly a Political Union, like the *circoli popolari* of Italy. It comprehended all the most restless and disaffected spirits in the island, but very few of the higher public functionaries and other persons attached to the Protecting Power. The immediate officers of Lord Seaton's staff were of course comprised in the invitation; but the President of the Senate, the Members of the Executive Government, and the chief public servants, Greek and English, were markedly excluded, as friends and supporters of the system established by England, that is, of the system which the Lord High Commissioner himself had for five years been carrying out not a whit more liberally than any of his predecessors. What made his condescension in this case more significant, was the fact that Lord Seaton, —unlike most other Governors of British dependencies,— had invariably refused to accept invitations from the heads of the civil and military departments and other highest functionaries. The Corfuote gentleman who, as President of the Club, occupied the chair at the dinner, is the principal editor of the leading opposition paper. We respect both his acknowledged ability and information, and also the consistency of his political conduct. We believe him to be sincerely and disinterestedly attached to his principles. But he and his colleagues are universally regarded as the most prominent champions of the anti-English faction. We give them more credit than demagogues can usually claim. If they are O'Connells in scurrility, they are Smith O'Briens in disinterestedness. Still we must ask the simple question; —Were the virulent assailants of Englishmen the only proper hosts for an English nobleman? Were the bitter enemies of the English Government the only persons worthy to bandy after-dinner compliments with the representative of the Queen of England?

It may be supposed that the object of Lord Seaton was to conciliate a man who enjoyed paramount influence among his own countrymen. But this is not the case with the President of the Reform Banquet. He failed in the last Corfu election, though every effort was made in his favour by the anti-English party, and though the

Electoral Law was altered expressly to allow him to become a candidate, – he not being a native-born Ionian. Besides, no such excuse would be alleged by Lord Seaton himself. Indeed nothing is more remarkable than the contempt which he always expressed for the writers in the Ionian Press, even while his constitutional reforms were far outrunning their most sanguine expectations, –perhaps their most sanguine wishes. So, too, he was ever repeating that nothing would be done in the public service, unless the Lord High Commissioner took it up himself. This was, in a great measure, true; but it was a truth which sounded oddly, from the lips of one, who, after governing absolutely himself during his own term of office, –deprived his successor of most of his real authority,– in fact, left him little more than a negative Power in the State, the Monsieur Veto of the Ionian Republicans.⁸

Au reste, the Greeks gave their distinguished guest an excellent dinner, and made him many pretty speeches, –both of which things Greek know very well how to do. He was extolled as the champion of popular rights against the oppression of his own countrymen, –in short, as a new Timoleon who was to give the death-blow to the tyranny of his brethren. In reading the statements of Lord Seaton, in his despatches to the Colonial Secretary, to the effect that all the Ionians with whom he conversed agreed with him on the necessity of immediate and sweeping changes, we must bear in mind that they had been shown by his presence at the Reform dinner that the Lord High Commissioner –the disposer of all places of honour and profit,–the man who could make or mar fortune of almost every other man in the country,– was already decided in his own mind. All who desired favours from him felt that their best policy would be to profess their sympathy with his zeal for innovation, in short, to conform their opinions to those of Mr. Napoleon Zambelli, who is so eulogized to Lord Grey as “one of the most eminent and respected advocates of the bar of Corfu,” –a person who was anxious “not to embarrass the general Government.”⁹ We like the gentleman

---

⁸ An allusion is intended to be the nick-name given to Louis XVI. in 1792, by the French Republicans.

⁹ See Lord Seaton’s despatch to Earl Grey, dated Feb. 21, 1848, at page 1 of the “Papers respecting recent changes in the Constitution of the Ionian Islands”, presented to Parliament by Command of Her Majesty, on August 14, 1850. These documents must be carefully studied by all who wish to gain an insight into the Ionian affairs, and to form a judgement on the conduct of the Colonial Secretary, and of the late and present Lord High Commissioners.

in question personally, and we admire his talents and his information. But every one who knows the Ionian Islands is aware that he has been for years an open and undisguised enemy of the system pursued by the Protecting Government; nay, more, we are certain that nothing would offend him so much as to accuse him of having neglected any means in his power of thwarting and embarrassing it.

In his despatch of March 20, 1848, Lord Seaton thus writes to the Colonial Secretary: “Several dinners have been announced with a view of drawing forth public opinion; but there are so many influential persons who disapprove of such proceedings at this time, ... that I hope the present excitement will subside without embarrassing the general or local Government.” He forgets to inform Lord Grey that he has himself engaged to dine on the 4th of April, that is, only six days after the date of his despatch, – at one of those very public dinners whose announcement he seems to regret. His presence on that occasion indeed “drew forth public opinion” most effectually; for, from that day all Englishmen and friends of England perceived that the Lord High Commissioner had completely thrown himself into the hands of the anti-English party. Henceforward too the principal gentlemen of the country, who under the old system in the Ionian Islands, as still in England, –formed the majority of the Senate and of the Assembly, – felt that it would be in vain to oppose him in his full career of Reform and popularity, –that they must yield, however loath, to all his measures, as the French noblesse yielded, when pressed upon by Louis XVI. on one side, and by a revolutionary mob on the other. Let us take an illustration nearer home. The conduct of Lord Seaton gave the same sort of heavy blow and great discouragement to the friends of British connexion in the Ionian Islands, as we would have resulted from the Lord-Lieutenant’s dining in the Conciliation Hall of Dublin, and writing his invitations in Irish, not only to the Repeal leaders, but also to the officers of the garrison. For, towards the close of his administration, Lord Seaton caused the invitations to Government-House to be couched –not as formerly in English or Italian, which are the two languages of society in the island, – but in modern Greek, –a tongue very little known to the gentlemen of Corfu than Irish is known to the gentlemen in Ireland. Few can read, and still fewer can write it correctly. But its employment is looked upon as a badge of national, that is, of anti-English sentiments. Nor were these missives confined to the natives alone: they were also addressed to the English officers, most of whom were no more able to translate a line

of them than to decipher an Egyptian obelisk. There have been preserved as curiosities at Corfu a number of printed cards, setting forth how “the shield-bearer of the day” (ὁ ὑπασπιστής τῆς ἡμέρας, –a tant soit peu forced paraphrase for the aid-de-camp in waiting,) was commanded by My Lord Seaton to request the honour of Colonel_____’s or Major_____’s company “on such a day”, &c. Such was the colloquial and corrupt style adopted by the Lord High Commissioner, or by his “shield-bearer,” –that recollections of the Greek of Eton and Harrow could avail but little. Sometimes, as indeed was not unnatural, – the most ludicrous mistakes were perpetuated. For instance, in the invitations to the annual banquet on St. George’s Day, to “celebrate the foundation of the Order of St. Michael and St. George,” – the word used to express foundation really means condition. Now it so happens that the condition of the Order, –the appearance and bearing of some of the individuals selected for the honour of knighthood,– of the Sir Platos, and Sir Athanasiuses, and Sir Spyridions,– are the subject of unmerciful ridicule among their countrymen. It may, therefore, be easily imagined with what sneering laughter the sharp-witted Ionians greeted such bungling attempts to flatter their national pride.

All this was surely sad trifling. Yet we heartily wish that Lord Seaton had wrought no more serious mischief during the last few weeks of his administration: —

“Atque utiam his potius hucis tota ille dedisset,
Tempora ——.”

He had received notice from the Colonial Minister that his term of office had expired, and that his successor would arrive in a few weeks. It would surely have been only fair that the sane Lord High Commissioner who was to have the delicate and difficult task of working the new system, should also have the credit of deciding what it was to be. But Lord Seaton was determined to keep all the popularity for himself, and bequeath to Sir H. Ward all the difficulty. In ten days he hurried the wondering Ionians through more political changes than England has undergone in ten generations. On the 1st of May, 1849, the Lord High Commissioner had more power than the Queen Elizabeth; on the 10th of the same May he was left less power than Queen Victoria. By the Constitution of Sir T. Maitland, the press was more restricted and the Parliament was more submissive than in England under the Tudor princes; by the Constitution of Lord Seaton the press is far less restricted than in France or

England, or even in America at the present day; while in love of equity and good order, in calm practical sense, in political experience and information, the Ionian Assembly would be far surpassed by a convention of trades' delegates in Birmingham, or a debating club of apprentices in London. The sovereigns of the House of Tudor, though exercising an authority which seems absolute to superficial observers, were in reality dependent entirely on the love and confidence of their fellow-countrymen. For there was not a city or country in their dominions, whose trainbands could not have overwhelmed in a moment the handful of armed pages and pensioners which they called their standing army. Their frequent insolence and occasional cruelty to the hangers-on of their Court did not make them unpopular with the great body of their people; nay, these were set down as flashes of that noble English spirit which hurled back from our shores the huge armaments of Spain, and all the spiritual thunders of Rome. But what love or loyalty can Ionians feel for a British Lord High Commissioner: whether he be surnamed King Tom, or King John, or King Hal? He must be an alien in blood, in religion, and in language to the people whom he governs; he depends for his support on a foreign garrison and a foreign fleet. The Ionians are not even our fellow-subjects, like the French Habitants in Canada, or the Dutch Boers at the Cape; they form no British Colony, no integral part of the British Empire; they are only a Protected State: the tiny satellite of a mighty star, in the full blaze of whose glory they are lost. It is truly wonderful that a man of Lord Seaton's experience should not have perceived that he was yielding either too much or too little; –too much, if England is determined to retain possession of the Ionian Islands, and too little, if she shall deem it practicable and honourable to surrender them all or in part to Greece. Surely it is self-evident that in a country where the rulers and the ruled are not of the same race and allegiance, we cannot safely establish a polity which works well only in countries where the rulers and the ruled are bound together by the ties of a common nationality.¹⁰ It is indeed very questionable how far it is expedient to set up a Representative Government in any petty states whatever, the possession of which is only valuable on military grounds. This, however, is at least certain: such a system as that introduced by Lord Seaton in 1849, would contribute just as much to the maintenance of tranquillity, good order, and respect for the laws,

---

¹⁰ Cf. Aristotle. Polit. V. 3. Στασιωτικὸν δὲ καὶ τὸ μὴ ὁμόφυλον, ἕως ἄν συμπνεύσῃ ὥσπερ γὰρ οὐδ' ἐκ τοῦ τυχόντος πλήθους πόλις γίγνεται, οὕτως οὐδ' ἐν τῷ τυχόντι χρόνῳ.

and to the furtherance of British interests, in Scinde or in the Punjaub, as in the Ionian Islands. We are aware that there are some persons who will always persist in the great political error of confounding means with ends, —who maintain that Representative Governments should be set up in all circumstances, at all risks. We only beg to express our opinion that such persons, though they may know many men and things, do not know the Ionian Islands; and to remind them that is Lord Seaton, not Sir Heney Ward, —the military Conservative, not the Whig civilian, who is entitled to their sympathetic praise and admiration.

Lord Seaton has ample warning of the practical results which his measures were sure to produce among an inflammable Oriental population. In general, the march of agitation is slow and gradual; but amongst the Ionians it resembled a sudden explosion, producing a revulsion of ideas and manners that contrasted strangely with their recent contented tranquillity. Newspapers sprung up on every side full of the most bitter abuse of England and of Englishmen, repudiating British protection, and openly advocating annexation to the kingdom of Greece. They were followed by the establishment of political clubs, called Panhellenions (Πανελλήνια), whose very name shews that they were formed for the furtherance of the same object. In September, 1848, an outbreak took place in Cephalonia, and was not repressed without bloodshed. It is only doing the leading agitators simple justice to say, that they made no mystery of what would be their course as soon as the new reforms should have placed them in Parliament, as every one knew would be their immediate effect. Their newspapers, published in the spring of 1849, contain the *programme* —the order of the day, so to speak,— of the present Assembly. They recommend all the measures which have since been adopted, —such as the dismissal of Englishmen from the service,— the cutting down to nothing, or next to nothing, the salaries of the Ionian *employés* considered to be attached to England, —the omitting no opportunity of insulting and embarrassing the Protecting Government and its representative. But Lord Seaton cared no more for the press at Corfu or Cephalonia than he cared for the French batteries at Waterloo; he was fully bent on seeking the bubble of liberal reputation even in the very mouth of the paper artillery of the Ionians. He fortified himself, however, by the addition of another regiment to the garrison, thus increasing by £25,000 the annual expense of the Ionian Islands to Great Britain; — and by seizing, and, without any trial, banishing from their native islands, two of the most seditious

journalists. This latter measure was founded on the so-called High Police Clause in the Constitution which confers on the Lord High Commissioner powers –very necessary indeed in the present state of matters,– but in their nature just as arbitrary as the general warrants of Elizabeth, or the *lettres-de-cachet* of Louis XIV. His infliction of this extra-ordinary penalty within less than three months after the first publications under his own law on the press, sufficiently prove how powerless to repress sedition or treason Lord Seaton himself knew that enactment to be. It introduced for the first time into Ionian legislation the use of juries, confining them to the trial of offences of the press. We might pause to consider whether that famous institution does not owe its popularity in England more to the services it rendered in certain state-trials during the seventeenth century, and to the enormities perpetrated by certain high courts of justice at one time substituted for it, rather than to any peculiar services which it renders at the present day. However, it is sufficient for our purpose to remark that – whatever it may be its utility among Englishmen– all Ionians confess it to be utterly inefficient among them. Besides, juries are either a fit, or an unfit institution for the Ionian people. If fit, they should be introduced into all criminal processes without exception, as in England; if unfit, they should not be introduced into the trial of offences of the press. A Greek jury might, perhaps, be trusted to pronounce a verdict on crimes of an unpolitical nature, –to condemn murderers and robbers;– but it is ridiculous to suppose that any jury of Greeks will ever find a verdict against a fellow-countryman accused of agitating for the re-union of the scattered fragments of the Hellenic nation.¹¹ Lord Seaton was, therefore, driven by necessity to employ the arbitrary powers of the High Police. We do not blame him for this; we are only surprised that while convinced by actual proof of the inexpediency of his first reform, he should, nevertheless, have instantly hurried on to other reforms of a still more democratic tendency. While with one hand he dispatched a *lettre-de-cachet*, with the other he signed acts for the introduction of Vote by Ballot, and of an electoral qualification equivalent to what is termed in England, Household Suffrage. At the same time he abolished the Primary Council –that mainspring of the old Constitution–

---

¹¹ It is a singular fact that one of the chief grounds of complaint of the Irish in the great rebellion under Elizabeth, was “the introduction of trials by jury, an institution abhorred by that “people.” Hume, chap. 44. See also Camden, p. 644. As Sir Charles Napier remarks, the Irish greatly resemble the Ionians in many respects.

and gave up to future Legislative Assemblies the final and decisive control of the whole Public Revenue; thus enabling them utterly to cripple the entire machine of Government, a power which they have not failed to exercise. It is positively asserted by their own countrymen, that the members of the Parliament who were called upon to hurry through these Reforms before the arrival of Sir H. Ward, would never have past them, if the ballot had been introduced into their own hall, as well as into the election-booths. No one likes to sign death-warrant of his own political existence; and the country gentlemen, who formed the majority of the Ionian House of Commons under the old *régime*, knew well that they would have as little chance of being re-elected after the introduction of Vote by Ballot and Household Suffrage, as the country gentlemen who now form the majority of the English House of Commons, if similar enactments were to come into force after the next dissolution. They complain bitterly, it is true, that an English functionary should, in a manner, have forces upon the Ionian Islands, where liberty was almost a thing of yesterday, a system which had not yet been adopted in England, the oldest constitutional State in modern Europe. But they had not the moral courage to resist the pressure exercised upon them by certain parties within the Government House, and by a furious Press and excited mob without. No impartial person who was at Corfu during that month of May, 1849 —so eventful for this little people— will be inclined to blame them very severely. Besides, Lord Seaton was personally liked by the members of Assembly, as by every one else; and they wished to humour him on the eve of his departure, fervently hoping that his reforms would not be ratified to their full extent by the Colonial Minister. Indeed, many of them carried their good-natured compliance so far as to sign petitions for radical concessions, which, in their hearts, they abhorred, and of which nine-tenths of them now daily express their detestation. In the same spirit, too, they ordered “a colossal statue of Lord Seaton to be executed in the finest marble of Carrara.” The new Parliament, though most of the members never could have been elected but for Lord Seaton’s sweeping changes, have had the ingratitude to put off to the Greek Calends the performance of this vote. The Esplanade of Corfu will no longer be made a Pantheon for the Representatives of England. The only memorial to the late Lord High Commissioner which we have heard proposed since his departure, is the inscription of his name on the pier of the Santa Maura Canal, his favourite public work, with the solemn words engraven on the tomb of Sir Christopher Wren in St. Paul’s Cathedral: —

Si monumentum quaeris, circumspice.

We are inclined to think that the Ionian Legislators on one occasion endeavoured, though indirectly, to stop Lord Seaton in his headlong career. On May 8th, 1849, they passed a resolution by which the Lord High Commissioner was declared responsible to the Assembly for laws enacted by him in concert with the Senate during the recess of Parliament. Now we have reason to believe that it was expected that the bare proposal of coupling the name of the Representative of the Queen of England with the idea of responsibility to any power on earth save to his Royal Mistress herself would so excite his just indignation, that he would instantly abjure his whole plan of reform. But the new-born radical fervour of the Tory General and Peer was not to be cooled so easily. He accepted without demur the proposed responsibility! We need scarcely add, that Lord Grey at once refused even to submit to the Queen so derogatory and so absurd an arrangement. The very notion of responsibility implies some power to control on the part of the person, or of the body to which that responsibility is due. The Governors of British dependencies are of course responsible to the Sovereign who appointed them to their offices, and who can remove them when she thinks fit. But in what imaginable sense can an English functionary, supported by 3000 of the best soldiers in one of the strongest fortresses in the world, be held responsible to an assembly of Greeks sitting under the guns of that fortress, and utterly without the physical power to put any one of their votes into execution without the aid and countenance of that very English functionary? We are ashamed to waste words on so self-evident a subject.¹²

---

¹² To quote Sir H. Ward's dispatch to Earl Grey of August 22, 1849, the only result of this arrangement would have been "to saddle Her Majesty's Representative with a sort of bastard responsibility, which never could have been enforced, but might have served as a plea for harassing him with acts of indemnity, to be represented afterwards as acts of grace on the part of the Ionian Legislature by the Ionian Press."

Μετάφρασμα

Η πραγματικά τερατώδης και επαίσχυντη αδικία των συγγραφέων στον Ιόνιο Τύπο, έγκειται στη μελετημένη απόκρυψη των γεγονότων. Από τότε που χειραφετήθηκαν από κάθε νομικό περιορισμό, το 1849, επιδιώκουν να στρέψουν τους συμπατριώτες τους ενάντια στο έθνος που τους προστατεύει, χρησιμοποιώντας τις πιο βάνουσες και αβάσιμες συκοφαντίες. Παρουσιάζουν, δηλαδή, πάντοτε την αγγλική διοίκηση ως ένα σύστημα που συνοδεύεται από ανοησία και τυραννία, και κάθε Λόρδο Ύπατο Αρμοστή ως σκληρό δεσπότη, σε σύγκριση με τον οποίο ο Καλιγούλας και ο Νέρων¹³ θα ήταν μάλλον πεφωτισμένοι φιλόανθρωποι. Αλλά ένα πράγμα κρύβουν με έντεχνο τρόπο από τους πιο ανίδεους συμπολίτες τους, και αυτό είναι η αλήθεια που οι ίδιοι γνωρίζουν πολύ καλά, δηλαδή ότι η Κυβέρνηση της χώρας τους, όποια και αν είναι τα ελαττώματά της, είναι μακράν η καλύτερη Κυβέρνηση σε όλο το Λεβάντε. Όσον αφορά τα υλικά στοιχεία του πολιτισμού, την ασφάλεια της ζωής και της περιουσίας, και την ορθή απονομή της δικαιοσύνης, τα Επτάνησα ξεπερνούν τα Ναπολιτάνικα και Ρωμαϊκά Κράτη, και ακόμη περισσότερο την Τουρκία και την Ελλάδα. Πράγματι, η διαφορά που παρουσιάζει η κατάσταση των Ιονίων Νήσων σήμερα σε σχέση με αυτή του γειτονικού βασιλείου της Ελλάδας, αποτελεί από μόνη της ένα ισχυρότατο επιχείρημα υπέρ του συστήματος που ίδρυσε ο Τόμας Μαίτλαντ. Η ειρήνη, καθώς και μία ισχυρή και σταθερή κυβέρνηση ήταν πράγματα που απαιτούνταν το 1817 για τους Επτανήσιους και το 1851 για τους συγγενείς τους στην ηπειρωτική χώρα. Ένα έθνος που τόσο καιρό πάλευε για την ύπαρξή του κάτω από την εξουσία ανεξάρτητων και αντίπαλων πολιτικών αρχηγών, σίγουρα δεν θα ξεχάσει εύκολα την ανάγκη για κυρίαρχη βούληση και ενότητα δράσης. Οι αδύναμοι και οι καταπιεσμένοι πολίτες στρέφονται στον θρόνο ως καταφύγιο από τους μικρούς τυράννους. Όπως όλοι οι άλλοι Ανατολίτες, έτσι και οι Έλληνες δεν έχουν την παραμικρή ιδέα για το τι είναι διακυβέρνηση πέρα από τον δεσποτισμό. Εξ ου και η απάθεια του έθνους στο σύνολό του για το δημοκρατικό σύνταγμα του 1848, «plus raisonnee que raisonnable», που τους επιβλήθηκε σε μεγάλο βαθμό από ξένες μηχανορραφίες και εισήχθη από τα εργοστάσια του Σιεγές, του Μπένθαμ και παρόμοιων παρακινήτων της ελευθερίας. Η Ελλάδα είναι αδύνατο να ευημερήσει

---

¹³ Έχουν μείνει στην ιστορία ως «οι κακοί αυτοκράτορες», κυβέρνησαν στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και διέπραξαν πολύ σκληρά εγκλήματα. (Σ.τ.Μ.)

αληθινά μέχρι να εμφανιστεί κάποιος ιθύνων νους για να χειριστεί τις διαφωνίες. Εκείνοι οι άξιοι άντρες των Θερμοπυλών και της Σαλαμίνας, οι ορεινοί καταδρομείς της Πελοποννήσου και οι ναύτες του Αιγαίου, που για έξι ολόκληρα χρόνια αποτελούσαν πρόβλημα για τους στόλους και τους στρατούς του Σουλτάνου, έχουν πράγματι δυνατά όπλα και γενναία καρδιά. Αλλά λείπει ο ιθύνων νους που προαναφέραμε, και έτσι τα μέλη διαφωνούν μεταξύ τους, όπως στον παλιό ρωμαϊκό μύθο, ή σε εκείνη την όμορφη ανατολική παραβολή στους Κριτές («The Book of Judges», ix. 8 ---15), σύμφωνα με την οποία «Κάποτε τα δέντρα πήγαν να διαλέξουν ποιον θα χρίσουν βασιλιά τους». Οι ευγενείς της Ελλάδας στέκονται στο ύψος τους ανάμεσα στους απατεώνες και τους ανίκανους που τους κακοκυβερνούν, όπως οι στύλοι των προγονικών ναών τους υψώνονται πάνω από την ερημιά που τους περιβάλλει. Αλλά έχοντας κυβερνηθεί από ξένους επί τόσους πολλούς αιώνες, και όντας ξαφνικά απελευθερωμένοι, οι Έλληνες, όπως οι Επτανήσιοι κατά την πτώση της Βενετίας, βρέθηκαν να στερούνται πολλά από τα κύρια συστατικά ενός έθνους. Αυτά μπορούν, αργά και ατελώς βέβαια, να προέλθουν από γηγενείς πηγές. Ακόμη και οι λίγοι αφηγητές που διέθεταν κάποια εμπειρία από τις πρακτικές της κυβέρνησης, έχουν εκπαιδευτεί σε ένα σύστημα εντελώς διαφορετικό από αυτό που τώρα καλούνται να υιοθετήσουν.

Όλες οι προηγούμενες ιδέες και παραδόσεις τους, είτε αυτές είναι κοινωνικές είτε πολιτικές, πρέπει να διορθωθούν ή να εξαλειφθούν προτού σχηματίσουν ένα ευρωπαϊκό έθνος με βάση τις ευρωπαϊκές αρχές. Ακούσαμε πολλούς από τους υπηκόους του βασιλιά Όθωνα να παραδέχονται ότι θα ήταν καλύτερο για τη χώρα τους, αφού πρώτα αποτινάξει τον τουρκικό ζυγό, να αρκεστεί σε μία κατάσταση χωρίς πλήρη ανεξαρτησία, και να τεθεί για λίγο υπό την κηδεμονία κάποιας μεγάλης ευρωπαϊκής δύναμης, με την ίδια έννοια που το 1815 η Αγγλία έγινε προστάτιδα των Ιονίων Νήσων. Έτσι οι Έλληνες, όπως και οι Επτανήσιοι, θα είχαν σταδιακά εκπαιδευτεί στις πρακτικές των πολιτισμένων κοινωνιών και την τακτική στρατιωτική πειθαρχία, ως ενδιάμεσο στάδιο πριν να φτάσουν στην πλήρη απόλαυση του επικίνδυνου προνομίου της αυτοδιοίκησης. Η συνταγματική ελευθερία πρέπει να αναπτύσσεται με την ανάπτυξη ενός έθνους και να ενισχύεται με την αυξανόμενη ισχύ του. Η Ελλάδα δεν μπορεί να ελπίζει ότι ξαφνικά θα μετατραπεί σε ένα πανσοφό και πανοπλισμένο κράτος με έναν μαγικό τρόπο, όπως βγήκε στη μυθολογία η Μινέρβα από το κεφάλι του Δία.

Αναλύσαμε τα παραδειγματικά αποτελέσματα της Βρετανικής Προστασίας για τον υλικό πολιτισμό των Ιονίων. Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τον χαρακτήρα των ίδιων των ανθρώπων. Σε αυτό το σημείο είμαστε τυχεροί που μπορούμε να αναφερθούμε στην ανώτατη εξουσία του σερ Τσαρλς Νάπιερ, ο οποίος τους γνώριζε καλά από την επί οκτώ χρόνια διαμονής του στην Κεφαλονιά και συχνά αλληλογραφούσε με τους παλιούς του φίλους στα ελληνικά νησιά, ενώ παράλληλα ασχολούνταν με την προσάρτηση των πανίσχυρων επαρχιών στις όχθες του Ινδού ποταμού στη Βρετανική Αυτοκρατορία, τις οποίες κάποτε είχε κατακτήσει ένας ελληνικός στρατός υπό την ηγεσία του Μέγα Αλέξανδρου. Αυτός, λοιπόν, μας λέει: «Όσο γεμάτοι από ελαττώματα κι αν είναι οι Επτανήσιοι, υποστηρίζω ότι δεν έχουν περισσότερα από όσα θα περίμενε κανείς από τη διαφθορά της Βενετικής Κυριαρχίας, από αυτές τις ανθρώπινες αδυναμίες που είναι τόσο εμφανείς στις μικρές κοινωνίες και από μια φυσική σφοδρότητα χαρακτήρα που διακρίνει τον ελληνικό λαό. Ωστόσο, είναι προικισμένοι με αρετές που δεν είναι λιγότερο εξέχουσες. Αν κάποια λανθασμένη μορφή εκπαίδευσης τους έβλαψε, τότε σίγουρα έχουν λάβει πολλά καλά από τη φύση, και βρήκα περισσότερα καλά από όσα περίμενα δεδομένης της κοινωνικής τους κατάστασης. Οι πλουσιότερες τάξεις είναι αρκετά δραστήριες, παρουσιάζουν καλούς τρόπους και, μεταξύ των ανδρών, πολλοί είναι καλά ενημερωμένοι. Οι γυναίκες διαθέτουν ομορφιά και εξυπνάδα σε αφθονία, αλλά η εκπαίδευσή τους, γενικά, έχει παραμεληθεί σε σημαντικό βαθμό. Οι φτωχοί δεν είναι λιγότερο εργατικοί από άλλα έθνη του νότου και όλες οι τάξεις χαρακτηρίζονται από έναν εξαιρετικό βαθμό ευφυΐας. Οι σκληραγωγημένοι ορεινοί καταδρομείς της Κεφαλλονιάς διακρίνονται από ένα πνεύμα εμπορικής επιχείρησης. Χαρακτηρίζονται από ευχάριστο χιούμορ και ζωντάνια, και η ομοιότητά τους με τον ιρλανδικό λαό είναι εντυπωσιακή σε όλα τα επίπεδα, εκτός από τη νηφαλιότητά τους. Διότι, αν και ο Κεφαλλονίτης εργάτης μπορεί να πίνει ελεύθερα τα δυνατά κρασιά που παράγονται τόσο άφθονα στα βουνά του τόπου του, σπάνια θα δει κανείς έναν μεθυσμένο άνθρωπο, και η μέθη μεταξύ των πλουσίων είναι μία κατάσταση άγνωστη. Αυτός είναι ο χαρακτήρας των ανθρώπων με τους οποίους πέρασα τα πιο ευχάριστα χρόνια της ζωής μου».

Έχουμε λίγα ακόμη πράγματα να προσθέσουμε, ώστε να ολοκληρώσουμε αυτό το άρθρο αλλά ημιτελές σκιαγράφημα. Όλοι όσοι γνωρίζουν τους σύγχρονους Έλληνες, είτε στα νησιά είτε στην ηπειρωτική χώρα, δεν μπορούν να μην παρατηρήσουν τα

πολυάριθμα και εντυπωσιακά χαρακτηριστικά που τους συνδέουν με τους προγόνους τους. Έχουν το ίδιο ευρηματικό και δραστήριο πνεύμα, το οποίο συνοδεύεται από τη δίψα για γνώση και βελτίωση, τον ίδιο ενθουσιώδη ανταγωνισμό, την αγάπη για την καινοτομία και την περιπέτεια, την αυτοεκτίμηση και τη φλυαρία, την ανήσυχη φιλοδοξία και επιδεξιότητα. Οι Επτανήσιοι είναι σχεδόν καθαροί απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων, με εξαίρεση τους Κερκυραίους που είναι κατά κύριο λόγο απόγονοι Βενετών και Αλβανών αποίκων. Λόγω της υποταγής τους για 400 χρόνια στη διεφθαρμένη κυριαρχία της Βενετίας, έχουν εκφυλιστεί από τους προγόνους τους. Εν ολίγοις, δεν μπόρεσαν ακόμη να ξεφορτωθούν τα ελαττώματα, τα οποία η σκλαβιά δεν παραλείπει ποτέ να επιφέρει στα θύματά της, όπως μας διαβεβαιώνει ο Όμηρος, σαν να είχε προβλέψει τη μοίρα των συμπατριωτών του: «ἤμισυ γὰρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνονται εὐρύοπα Ζεὺς ἀνέρος, εὖτ' ἂν μιν κατὰ δούλιον ἡμαρ ἔλησιν»¹⁴

Αυτοί οι δύο στίχοι συνοψίζουν τον πραγματικό χαρακτήρα των Νεοελλήνων.

Αν ερωτούμασταν ποια ήταν τα συναισθήματα των προστατευόμενων απέναντι στους προστάτες τους το 1848, δηλαδή κατά την περίοδο που εξετάζουμε, θα απαντούσαμε χωρίς κανένα δισταγμό, ότι οι Άγγλοι ήταν στο σύνολό τους πιο αρεστοί στους Επτανήσιους από ό,τι οποιοσδήποτε άλλος ξένος κυρίαρχος υπήρξε ποτέ στους υπηκόους του. Πρέπει όμως να ομολογήσουμε ότι πράγματι, οι συμπατριώτες μας δεν φημίζονται ιδιαίτερα για την ικανότητά τους για συμφιλίωση. Ορισμένοι από αυτούς που στο παρελθόν είχαν αποκτήσει την ιδιότητα του Διοικητή («Resident»), έχουν εφαρμόσει εντυπωσιακά τεχνάσματα σε μερικά από τα νότια νησιά. Και υπήρξαν σχεδόν χωρίς εξαίρεση, ημιαπασχολούμενοι αξιωματικοί ή διοικητές στρατευμάτων, δείχνοντας δίκαιο και έντιμο χαρακτήρα, αλλά αδιαφορώντας παντελώς για τη γλώσσα, τα ήθη και τα συναισθήματα των μικρών κοινοτήτων, στις οποίες ασκούσαν σχεδόν δεσποτική εξουσία. Κατά αυτόν τον τρόπο, μερικοί από τους Άγγλους, στους οποίους ανατέθηκαν τα τμήματα εσόδων, αν και ήταν έντιμοι και ακλόνητοι στην εκτέλεση των καθηκόντων τους, κρυφάκουγαν διάφορα πράγματα. Έκαναν ελάχιστες προσπάθειες για συμφιλίωση, αλλά τους παρουσιάστηκε ένα αξιοθαύμαστο σύστημα και για περισσότερα από τριάντα χρόνια

---

¹⁴ «Γιατί κι ο Δίας, που το μάτι του βλέπει παντού, κόβει του ανθρώπου τη μισή αρετή, απ' τη στιγμή που θα τον βρει η μέρα της σκλαβιάς». (Σ.τ.Μ.)

δεν τους είχε υποψιαστεί κανείς, ούτε καν τους πιο ύποπτους. Το Γενικό Υπουργείο Οικονομικών, το οποίο λειτουργούσε υπό την ικανή τους διαχείριση, αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Ο χρόνος θα δείξει, και μάλιστα σύντομα, ποια θα είναι τα αποτελέσματα της νέας τάξης πραγμάτων, σύμφωνα με την οποία οι μισθοί όλων των εταιρειών συλλογής φόρων έχουν περικοπεί από τους Άγγλους με σκοπό να καταστούν μη βιώσιμοι. Δεν βλέπουμε κανέναν καλό λόγο να μην ευδοκιμήσει ξανά σε αυτά τα νησιά το έργο της κερδοσκοπίας, όπως πριν από την άφιξη των Άγγλων¹⁵, ή όπως συμβαίνει τώρα στην Ελλάδα.

Η κυριαρχία ξένων δυνάμεων δεν εμπνέει πουθενά καλή θέληση και οι σύγχρονοι Έλληνες διατηρούν μεγάλο μέρος της αντιπάθειας και περιφρόνησης που ένιωθαν οι πρόγονοί τους για τους ξένους. Η Αγγλία, λοιπόν, είχε πάντα κάποιους εχθρούς στα Επτάνησα, ωστόσο τα πολλαπλά πλεονεκτήματα που απορρέουν από την κυριαρχία της μειώνουν σημαντικά τον αριθμό τους. Για το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού εδώ, όπως και σε άλλες χώρες, τα είδη πολιτεύματος είναι αδιάφορα και τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα δεν γνωρίζουν καν κάτω από ποιο πολίτευμα ζουν. Αλλά σε εκείνους που διαθέτουν έναν πολιτικό χαρακτήρα, στους γαιοκτήμονες, τους εμπόρους, τους δικηγόρους και τους γιατρούς, έχει γεννηθεί ένα θετικό συναίσθημα υπέρ της Βρετανικής Προστασίας, το οποίο υποκινείται από κοινωνικά και προσωπικά συμφέροντα. Μόνο τα τελευταία δύο χρόνια, εξαιτίας της αρνητικής επιρροής που ασκούν οι δημαγωγοί, και της πλήρους ελευθερίας για άσκηση συκοφαντικής δυσφήμισης και διαστρεύλωσης των αληθινών γεγονότων που δόθηκε στον Τύπο, αναδύθηκε ένα αίσθημα αποστροφής προς την Αγγλία και τους Άγγλους ανάμεσα σε μια μερίδα ανθρώπων. Δυστυχώς θα πρέπει να φοβόμαστε ότι μεταξύ μίας μεγάλης μερίδας κατοίκων στα νότια νησιά, είμαστε λιγότερο δημοφιλείς ως έθνος από ό,τι είναι οι Αυστριακοί στο Μιλάνο ή οι Ρώσοι στη Βαρσοβία, γεγονός που δεν ίσχυε κατά την περίοδο άσκησης της εξουσίας από τον Μαίτλαντ. Εάν οι κοινωνίες δεν αναμειγνύονταν ή αλληλεπιδρούσαν μεταξύ τους, το λάθος θα ήταν των προστατών. Όποιος αξιωματικός της φρουράς χρειαζόταν μία αλλαγή, λόγω της υγείας του ή της οικογένειάς του, μπορούσε να επιλέξει κάποιο από τα εξοχικά που βρίσκονταν στα νησιά, καθώς οι γηγενείς ευγενείς θα τα έθεταν στη διάθεσή του με μεγάλη προθυμία. Και μόνο οι Άγγλοι που μιλούν τη γλώσσα τους και έχουν

---

¹⁵ Ο Τ. Μαίτλαντ γράφει στον Λόρδο Μπάθερστ (31 Δεκεμβρίου 1816): «Οι Επτανήσιοι βρίσκονται στα πρόθυρα, αν όχι ήδη, χρεοκοπίας, και είναι πραγματικά υπόχρεοι σε εμάς».

επισκεφτεί τα σπίτια τους, μπορούν να επιβεβαιώσουν πλήρως τον σεβασμό και τη στοργή που τους έδειχναν πάντα οι αγρότες. Η καλύτερη κατανόηση προερχόταν γενικά από τους απλούς πολίτες και στρατιώτες. Στρατιωτικά συντάγματα, τα οποία ήταν ιδιαίτερα δημοφιλή σε όλες τις τάξεις για την καλή συμπεριφορά και τον ευγενικό χαρακτήρα τους (π.χ. Rifles, 42nd Highlanders, κ.ά.), επιβιβάστηκαν έπειτα από διαταγή σε άλλο σταθμό, κάτω από τις θριαμβικές αψίδες που είχαν υψωθεί από την αυθόρμητη στοργή των Επτανησίων και μέσα σε ένα βαρύ κλίμα από δάκρυα και λύπη. Αυτά, λοιπόν, δεν είναι σημάδια μιας καταπιεστικής και απεχθούς κυβέρνησης. Ακόμη και οι εχθροί της Κυβέρνησης δεν ανυπομονούσαν για οποιαδήποτε μεγάλη αλλαγή. Δεν είχαν κανένα εμφανές παράπονο και, ως εκ τούτου, προτιμούσαν να «υπομένουν τα δεινά που ήδη είχαν παρά να υποστούν νέα που δεν γνωρίζουν».

Αυτή ήταν η κατάσταση που συνάντησε ο Λόρδος Σίτον κατά την άφιξή του στα νησιά το 1848. Επί πέντε χρόνια διοικούσε με εξίσου απόλυτο τρόπο όπως ο Τ. Μαίτλαντ, αποκλείοντας στις γενικές εκλογές του 1845 τους πιο υποτακτικούς πράκτορες της επιλογής του από τη νέα Βουλή. Ο Πίττ όρισε τον «ανεξάρτητο άντρα» ως «αυτόν που δεν γίνεται να εξαρτηθεί από κάποιον ή κάτι» και, μέχρι λίγους μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του, ο Λόρδος Σίτον ενεργούσε με βάση αυτή την πολιτική ιδέα τόσο προσεκτικά όσο κανείς άλλος από τους προκατόχους του. Απολάμβανε από πολλές απόψεις πλεονεκτήματα εις βάρος όλων αυτών. Έφτασε στην Κέρκυρα με το κύρος του υψηλού βαθμού του και τις λαμπρές υπηρεσίες του, ως ο γενναίος αξιωματικός που ηγήθηκε της επίθεσης κατά των Γάλλων στο Σιουδάδ Ροδρίγο, ο οποίος οδήγησε την ταξιαρχία του στο πλευρό της Αυτοκρατορικής Φρουράς στο Βατερλό και, όπως σωστά ειπώθηκε για αυτόν, άνοιξε τον δρόμο για την εξέγερση στον Καναδά.¹⁶ Σε εμφάνιση και συμπεριφορά, αποτελούσε το πρότυπο ενός Άγγλου αξιωματικού και ευγενή, και δεν χρησιμοποίησε κανένα δόλιο μέσο στη διακυβέρνηση των Ανατολικών. Η ευγένεια και η φιλοξενία του μπορεί να επιβεβαιωθεί από όλους όσοι γνώριζαν την Κέρκυρα κατά τη διάρκεια της διοίκησής του. Η επιμελής ενασχόλησή του με τις δημόσιες υποθέσεις και η ικανότητά του για προσέγγιση ανθρώπων όλων των τάξεων είναι ευρέως γνωστές σε όσους υπηρέτησαν υπό την αρχηγία του. Εν ολίγοις, το μόνο σημαντικό λάθος που

---

¹⁶ Ο Σίτον, ως κυβερνήτης, αντιμετώπισε με επιτυχία την εξέγερση του Άνω και Κάτω Καναδά (1877-1838). Για τον λόγο αυτό του αποδόθηκε η «The Iron Heel» που εντοπίζεται στο αντίστοιχο σημείο του πρωτότυπου κειμένου. (Σ.τ.Μ.)

διαπέρασε το μεγαλύτερο διάστημα της θητείας του Λόρδου Σίτον στα Ιόνια Νησιά ήταν αυτό που μοιράστηκε με μερικούς πολύ ικανότερους πολιτικούς. Είχε το ελάττωμα να πιστεύει ότι μπορούσε να δει τα πάντα με τα μάτια του και να κάνει τα πάντα με τα χέρια του και ότι γνώριζε τη δουλειά ενός δικαστή, ενός δασκάλου, ενός αρχιτέκτονα ή ενός μηχανικού καλύτερα από άτομα που είχαν εκπαιδευτεί πάνω σε αυτά τα επαγγέλματα. Οι πιο επιδέξιοι κυβερνήτες αρκούνται στη χρήση της εργαλειακής δύναμης που κατέχουν οι υποτελείς τους, επιδεικνύοντας μεγάλη προσοχή στην επιλογή των εργαλείων και την επαγρύπνηση των διαδικασιών. Με αυτόν τον τρόπο συνδυάζουν τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τον σχεδιασμό εργαλείων με αυτά του καταμερισμού εργασίας. Αλλά ένα τέτοιο σύστημα δεν ταίριαζε ούτε στην νοσηρή δραστηριότητα, ούτε στις στρατιωτικές συνήθειες του Λόρδου Σίτον. Στους επικεφαλής των τμημάτων της δημόσιας υπηρεσίας άφησε περιορισμένη εξουσία και, κατά συνέπεια, ελάχιστη ευθύνη. Η αλόγιστη, αν και καλοπροαίρετη ανάμιξή του, είναι η κύρια αιτία των σοβαρών ελαττωμάτων στα έργα που ανέλαβε:

«Diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis.»¹⁷

Μπορεί κανείς να υποστεί μια αλλαγή και να ζήσει κάτω από την ηγεσία ενός τυράννου ή ενός ανόητου πολιτικού, αλλά το να υπηρετήσει κανείς έναν αλλοτρίεπίσκοπο¹⁸ ξεπερνά τα όρια της ανθρώπινης αντοχής. Την ίδια στιγμή που οι αντιδημοφιλείς κανονισμοί σχεδόν άδειασαν τα δημόσια σχολεία από τους μαθητές τους, οι λεπτομέρειες του νέου μοντέλου που αφορά τα αγροκτήματα και τα σωφρονιστικά ιδρύματα έτυχαν κακής διαχείρισης, ώστε κάθε πατάτα που εφυτεύθη φέρεται να κόστισε στη χώρα ένα σελίνιο, ενώ οι κρατούμενοι των ιδρυμάτων κατάφεραν να τραπούν σε φυγή, όχι ανά δύο ή τρεις, αλλά δεκάδες ανά φορά! Έτσι και πάλι ο Λόρδος Σίτον αποφάσισε να σηματοδοτήσει τη διοίκησή του ανοίγοντας μία θαλάσσια διώρυγα στις λιμνοθάλασσες που χωρίζουν τη Αγία Μάουρα, την αρχαία πόλη της Λευκάδας, από την ακαρνανική ακτή. Επρόκειτο για μια επιχείρηση τελείως ασύμβατη με τα έσοδα του Δημοσίου. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε κατά παράβαση της γνώμης των πολιτικών μηχανικών του Στέμματος, οι οποίοι

---

¹⁷ Το ρητό προέρχεται από τον Οράτιο και μία πιθανή απόδοση στα Ελληνικά θα ήταν: «Κατεδαφίζει, χτίζει, αλλάζει τα πράγματα από τετράγωνο σε στρογγυλά». (Σ.τ.Μ.)

¹⁸ Δηλαδή έναν άνθρωπο που εμπλέκεται σε ξένες υποθέσεις. (Σ.τ.Μ.)

υποστηρίζουν ότι η διώρυγα, ακόμη και αν ολοκληρωνόταν, δεν θα είχε κανένα υλικό πλεονέκτημα και δεν θα κάλυπτε το ετήσιο ποσό που απαιτείται για να συντηρηθεί. Διότι, όταν ο άνεμος είναι αντίθετος, τα πλοία δεν μπορούν να πλεύσουν στη διώρυγα, ενώ όταν ο άνεμος είναι καλός, θα αποφύγουν τα διόδια πλέοντας γύρω από το νησί.

Μπορεί αυτά τα πράγματα να θεωρούνται σχετικά ασήμαντα. Ωστόσο, είναι μικρές ατυχίες που έδωσαν στον Ιόνιο Τύπο το πάτημα για να κατηγορήσει την Αγγλική Κυβέρνηση για πράξεις ανοησίας και τυραννίας, και οι Ανατολίτες θεωρούν την πρώτη από αυτές τις κατηγορίες πολύ πιο σοβαρή από τη δεύτερη. Ένα σωφρονιστικό και ένα αγροτικό μοντέλο χρειάζονταν αναμφίβολα στα Επτάνησα και το κανάλι παρείχε εργασία σε αρκετούς εργάτες σε μια δύσκολη εποχή. Παρ' όλα αυτά, η μεγάλη προβολή αυτών των έργων, σε συνδυασμό με την κακή διαχείριση των λεπτομερειών τους, έχει φέρει σε πολύ δυσχερή θέση την οικονομία των Ιονίων Νήσων¹⁹. Δεν ήταν δύσκολο να συγκεντρωθούν χρήματα με τον κίνδυνο να καθυστερήσει η ετήσια πληρωμή των 25.000 λιρών που έπρεπε να καταβληθεί στο Αγγλικό Υπουργείο Οικονομικών ως συνεισφορά για το κόστος της φρουράς. Και τα χρήματα που αποκτήθηκαν με εύκολο τρόπο, απ' ότι φαίνεται να είναι αμετάβλητος κανόνας της φύσης μας, ξοδεύονται πάντα εξίσου εύκολα.

Έτσι ήταν ο Λόρδος Σίτον πριν από τη Γαλλική Επανάσταση του 1848. Οποίες ατέλειες και αν υπήρχαν στη διακυβέρνησή του μέχρι τώρα, εξιλεώθηκαν από τις πολλές αρετές του στα μάτια της κοινής γνώμης. Αν η θητεία του είχε λήξει ένα χρόνο νωρίτερα από ό,τι έληξε, θα είχε εγκαταλείψει τα Επτάνησα με τον ίδιο τρόπο που εγκατέλειψε την Αμερική, οι συμπατριώτες του και οι υποστηρικτές της Αγγλίας

---

¹⁹ Το Κανάλι έχει ήδη κοστίσει 28.000 £ (λίρες) και καθώς η παρούσα Συνέλευση αρνήθηκε να δώσει πάνω από 1.500 £ για την ολοκλήρωσή του, ενώ απαιτούνται τουλάχιστον 10.000 £, πιθανότατα θα αποδειχθεί ότι το ποσό αυτό ρίχτηκε κυριολεκτικά στη θάλασσα. Για το μοντέλο αγροκτήματος και τα βοηθητικά του έργα δαπανήθηκαν συνολικά 7.870 £ και η μόνη επιστροφή είναι 210 £ από το απόθεμα και τα εργαλεία, που προήλθαν από την Αγγλία με μεγάλο κόστος, αλλά πουλήθηκαν σε δημοπρασία το περασμένο καλοκαίρι, όταν το Κοινοβούλιο αποφάσισε να βάλει τέλος στην εγκατάστασή του. Το σωφρονιστικό ίδρυμα κόστισε 48.500 £ και καθώς έχει τοποθετηθεί σε σημείο όπου παρεμβαίνει στις φωτιές των οχυρώσεων, θα πρέπει αναπόφευκτα να καταστραφεί από την ίδια την αγγλική φρουρά, εάν ποτέ υπάρξει φόβος για επίθεση.

τον θαύμαζαν, τον εκτιμούσαν και τον σέβονταν, ενώ οι εχθροί της τον φοβόντουσαν. Αλλά προτίμησε να αφήσει πίσω του μια πολύ διαφορετική φήμη. Υπάρχει ένας άλλος Λόρδος Σίτον, ο Λόρδος Σίτον μετά την ύστερη Γαλλική Επανάσταση. Σκιαγραφώντας την Ιστορία της Πρωσίας στα μέσα του περασμένου αιώνα, ο κ. Μακόλεϊ²⁰ κάνει διάκριση ανάμεσα στον Φρειδερίκο του Βερολίνου και τον Φρειδερίκο του Ράινσμπεργκ, δηλαδή ανάμεσα στον Φρειδερίκο, τον πολεμιστή και πολιτευτή, και τον ίδιο Φρειδερίκο, τον συγγραφέα με τα κακά έργα στα Γαλλικά, και σύντροφο Γάλλων ποιητών και ελεύθερων στοχαστών. Έτσι, για να σκιαγραφήσουμε την ιστορία των Ιονίων Νήσων σήμερα, πρέπει να κάνουμε διάκριση μεταξύ του Λόρδου Σίτον του Καναδά που έμεινε γνωστός ως λαμπρός αξιωματικός και αξιοπρεπής κυβερνήτης, και του Λόρδου Σίτον της Κέρκυρας που έγραφε προσκλήσεις σε φτωχά Ελληνικά και συνήθιζε να δειπνεί μαζί με Έλληνες δημοσιογράφους και δημαγωγούς.

Ελάχιστα είχαν αισθανθεί τα Επτάνησα, όπως και η υπόλοιπη Ευρώπη, τη δόνηση που προκάλεσε η Γαλλική Επανάσταση τον Φεβρουάριο του 1848, όταν όλοι οι Άγγλοι και όλοι οι υποστηρικτές της Αγγλίας έμειναν έκπληκτοι από το γεγονός ότι ο Λόρδος Ύπατος Αρμοστής, αφού ανακοίνωσε την πρόθεσή του να καταργήσει όλους τους περιορισμούς στον Τύπο, έλαβε πρόσκληση για συμπόσιο από το Ελληνικό Καζίνο στην Κέρκυρα, την οποία μάλιστα είχε αποδεχτεί. Αυτή η Λέσχη, αν και φαινομενικά ήταν μια λογοτεχνική εταιρεία, αποτελούσε στην πραγματικότητα και σχεδόν κατά ομολογία μια πολιτική ένωση, όπως οι λεγόμενοι «*circoli popolari*» της Ιταλίας. Η ένωση αυτή έδειχνε κατανόηση σε όλα τα ανήσυχα και δυσαρεστημένα πνεύματα στο νησί, αλλά σε πολύ λίγους ανώτατους αξιωματικούς και άλλα πρόσωπα που συνδέονται άμεσα με την Προστάτιδα Δύναμη. Στην πρόσκληση περιλαμβάνονταν φυσικά τα άμεσα στελέχη του επιτελείου του Λόρδου Σίτον, ωστόσο ο Πρόεδρος της Γερουσίας, τα μέλη της Εκτελεστικής Εξουσίας και οι κύριοι δημόσιοι υπάλληλοι, Έλληνες και Άγγλοι, αποκλείστηκαν ως φίλοι και υποστηρικτές του συστήματος που καθιέρωσε η Αγγλία, δηλαδή του διοικητικού συστήματος που ο Λόρδος Ύπατος Αρμοστής ασκούσε για πέντε χρόνια καθόλου πιο φιλελεύθερα από τους προκατόχους του. Αυτό που έκανε τη συγκατάθεσή του σε αυτή την περίπτωση πιο σημαντική ήταν το γεγονός ότι ο Λόρδος Σίτον, σε αντίθεση

---

²⁰ Ο Μακόλεϊ Τόμας Μπάμπινγκτον ήταν Βρετανός ιστορικός, δοκιμιογράφος και πολιτικός. (Σ.τ.Μ.)

με τους περισσότερους άλλους Κυβερνήτες των Εξαρτημένων Εδαφών του Βρετανικού Στέμματος, πάντα αρνούταν να δεχτεί προσκλήσεις από τους επικεφαλής των πολιτικών και στρατιωτικών τμημάτων και άλλους ανώτατους αξιωματούχους. Ο Κερκυραίος άνδρας που ως Πρόεδρος της Λέσχης διοργάνωσε το συμπόσιο, είναι και ο κύριος συντάκτης της κορυφαίας εφημερίδας της αντιπολίτευσης. Σεβόμαστε τόσο την αναγνωρισμένη ικανότητα και τις πληροφορίες που διαθέτει όσο και τη συνέπεια της πολιτικής συμπεριφοράς του. Πιστεύουμε ότι είναι προσκολλημένος με ειλικρίνεια και ανιδειοτέλεια στις αρχές του. Αλλά αυτός και οι συνάδελφοί του θεωρούνται οι πιο εξέχοντες της αντιαγγλικής παράταξης. Τους δίνουμε περισσότερα εύσημα από όσα συνήθως ισχυρίζονται οι δημαγωγοί. Αν είναι σαν τους Ο' Κόνελ στην βωμολοχία, τότε είναι σαν τους Σμιθ Ο' Μπράιαν στην ανιδιοτέλεια. Ωστόσο, πρέπει να αναρωτηθούμε κάποια βασικά πράγματα. Ήταν αυτοί που επιτέθηκαν με τόσο αδίστακτο τρόπο κατά των Άγγλων, οι μόνοι κατάλληλοι οικοδεσπότες για έναν Άγγλο ευγενή; Ήταν οι εχθροί της Αγγλικής Κυβέρνησης, οι μόνοι άξιοι να εκφράσουν τις κολακείες τους μετά το συμπόσιο με τον εκπρόσωπο της βασίλισσας της Αγγλίας;

Μπορούμε να υποθέσουμε ότι το αντικείμενο του Λόρδου Σίτον ήταν να συμφιλιώσει έναν άνθρωπο που απολάμβανε ύψιστης επιρροής μεταξύ των συμπατριωτών του. Αλλά κάτι τέτοιο δεν ισχύει για τον Πρόεδρο του Συμποσίου της Μεταρρύθμισης («Reform Banquet»). Στις τελευταίες εκλογές που διεξήχθησαν στην Κέρκυρα απέτυχε, παρά το γεγονός ότι καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια υπέρ του από το αντιαγγλικό κόμμα, και παρόλο που ο Εκλογικός Νόμος τροποποιήθηκε για να του επιτραπεί να γίνει υποψήφιος, δεδομένου ότι δεν ήταν πολίτης των Ιονίων Νήσων. Εξάλλου, ο Λόρδος Σίτον δεν θα ισχυριζόταν καμία τέτοια δικαιολογία. Πράγματι, τίποτα δεν είναι πιο αξιοσημείωτο από την περιφρόνηση που εξέφραζε πάντα για τους συγγραφείς στον Ιόνιο Τύπο, ακόμη κι ενώ οι συνταγματικές του μεταρρυθμίσεις ξεπερνούσαν κατά πολύ τις πιο ειλικρινείς προσδοκίες τους, που ήταν ίσως και οι πιο ειλικρινείς επιθυμίες τους. Έτσι, επαναλάμβανε πάντα ότι δεν θα γινόταν τίποτα στη δημόσια υπηρεσία, εάν δεν το αναλάμβανε ο ίδιος ο Λόρδος Ύπατος Αρμοστής. Αυτό ήταν σε μεγάλο βαθμό αλήθεια, αλλά μία αλήθεια που ακουγόταν παράξενη από τα χείλη ενός ανθρώπου που αφού κυβέρνησε με απολυταρχικό τρόπο κατά τη διάρκεια της θητείας του, στέρησε από τον διάδοχό του το μεγαλύτερο μέρος της πραγματικής

του εξουσίας, στην πραγματικότητα, του άφησε κάτι περισσότερο από αρνητική εξουσία στο Κράτος, το «Monsieur Veto» των Ιονίων Ρεπουμπλικανών.²¹

Επιπλέον, οι Έλληνες προσέφεραν στον εκλεκτό καλεσμένο τους ένα εξαιρετικό δείπνο και εκφώνησαν προς τιμήν του πολλούς όμορφους λόγους, κάτι που ξέρουν πολύ καλά να κάνουν. Εξυμνήθηκε ως υπέρμαχος των λαϊκών δικαιωμάτων ενάντια στην καταπίεση των συμπατριωτών του, με λίγα λόγια, ως νέος Τιμολέων που έμελλε να δώσει το θανατηφόρο πλήγμα στην τυραννία των συντρόφων του. Ο Λόρδος Σίτον δήλωνε στην αλληλογραφία του με τον Γραμματέα της Αποικίας ότι όλοι οι Επτανήσιοι, με τους οποίους συνομιλούσε, συμφωνούσαν μαζί του για την αναγκαιότητα άμεσων και σαρωτικών αλλαγών. Ωστόσο, πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι με την παρουσία του στο Συμπόσιο της Μεταρρύθμισης έγινε φανερό ότι ο Λόρδος Ύπατος Αρμοστής, ο οποίος είχε συγκεντρώσει υπό την εξουσία του όλες τις τιμητικές θέσεις και μπορούσε να συμβάλλει ή να καταστρέψει την περιουσία σχεδόν κάθε άλλου ανθρώπου στη χώρα, είχε ήδη πάρει μία απόφαση. Όλοι όσοι επιθυμούσαν κάποια χάρη από αυτόν θεώρησαν ότι το καλύτερο που μπορούσαν να κάνουν ήταν να εκφράσουν τη συμπάθειά τους προς τον ζήλο του για την καινοτομία, δηλαδή, να εναρμονίσουν τις απόψεις τους με αυτές του Ναπολέοντα Ζαμπέλι, ο οποίος επαινείται στον Λόρδο Γκρέι ως «ένας από τους πιο επιφανείς και σεβαστούς συνήγορους του δικηγορικού συλλόγου της Κέρκυρας», ένα άτομο που αγωνιούσε «να μην φέρει σε δύσκολη θέση τη γενική Κυβέρνηση»²². Ο εν λόγω κύριος μας είναι αρεστός και θαυμάζουμε τα ταλέντα και τις γνώσεις του. Όμως, όποιος γνωρίζει τα Επτάνησα, γνωρίζει επίσης ότι εδώ και χρόνια είναι ένας ανοιχτός και απροκάλυπτος εχθρός του συστήματος που επιδιώκει να θεμελιώσει η

---

²¹ Σύμφωνα με αναφορές, αυτό είναι το ψευδώνυμο που δόθηκε το 1792 στον Λουδοβίκο ΙΣΤ΄ από τους Γάλλους Ρεπουμπλικάνους.

²² Βλ. την αποστολή του Λόρδου Σίτον προς τον Έρλ Γκρέι, χρονολογούμενη στις 21 Φεβρουαρίου 1848, στην πρώτη σελίδα του «Papers respecting recent changes in the Constitution of the Ionian Islands» (μετάφραση στα Ελληνικά: «Εγγραφα με σεβασμό προς τις πρόσφατες αλλαγές του Συντάγματος των Ιονίων Νήσων»), που παρουσιάστηκε στη Βουλή από τη Διοίκηση της Αυτού Μεγαλειότητας στις 14 Αυγούστου 1850. Αυτά τα έγγραφα πρέπει να μελετηθούν προσεκτικά από όσους επιθυμούν να αποκτήσουν μια εικόνα της κατάστασης στα Ιόνια νησιά και να σχηματίσουν μια άποψη για τη συμπεριφορά του Αποικιακού Γραμματέα, καθώς και των τέως και νυν Λόρδων Ύπατων Αρμοστών.

Προστατίδα Κυβέρνηση. Περισσότερο από κάθε άλλο, είμαστε βέβαιοι ότι τίποτα δεν θα τον προσέβαλλε τόσο πολύ όσο το να κατηγορηθεί ότι παραμέλησε κάποιο από τα διαθέσιμα μέσα για να το εμποδίσει και να το εκθέσει.

Στις 20 Μαρτίου 1848, ο Λόρδος Σίτον γράφει στον Αποικιακό Γραμματέα τα εξής: «Έχουν ανακοινωθεί αρκετά δείπνα με σκοπό τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης, αλλά είναι τόσα πολλά τα άτομα με επιρροή που αποδοκιμάζουν τέτοιες διαδικασίες αυτή τη στιγμή, που ελπίζω ότι ο υπάρχων ενθουσιασμός θα υποχωρήσει χωρίς να ντροπιαστεί η γενική ή η τοπική Κυβέρνηση». Ξεχνά ωστόσο να ενημερώσει τον Λόρδο Γκρέι ότι έχει δεσμευτεί να συμμετάσχει σε ένα συμπόσιο στις 4 Απριλίου, δηλαδή μόλις έξι μέρες μετά την ημερομηνία αποστολής του, και μάλιστα σε ένα από αυτά τα δημόσια δείπνα, για των οποίων την ανακοίνωση φαίνεται να μετανιώνει. Η παρουσία του σε εκείνη την περίπτωση πράγματι «προκάλεσε την κοινή γνώμη» με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο γιατί, από εκείνη τη μέρα όλοι οι Άγγλοι και οι υποστηρικτές της Αγγλίας αντιλήφθηκαν ότι ο Λόρδος Ύπατος Αρμοστής είχε «πέσει» στα χέρια του αντιαγγλικού κόμματος. Στο εξής, οι πιο εξέχοντες άνδρες της χώρας, οι οποίοι με το παλιό σύστημα στα Επτάνησα, όπως και στην Αγγλία, αποτελούσαν την πλειοψηφία της Γερουσίας και της Συνέλευσης, θεώρησαν ότι θα ήταν μάταιο να του εναντιωθούν πλήρως στην πορεία του προς τη μεταρρύθμιση και τη δημοτικότητα, ότι πρέπει να υποχωρήσουν, σε όλα του τα μέτρα, όσο απεχθή κι αν είναι, όπως υπέκυψε ο Γάλλος ευγενής όταν πιάστηκε αφενός από τον Λουδοβίκο ΙΣΤ΄ και αφετέρου από έναν επαναστατικό όχλο. Ας πάρουμε όμως μια εικόνα πιο οικεία σε εμάς. Η συμπεριφορά του Λόρδου Σίτον προκάλεσε το ίδιο βαρύ πλήγμα και μεγάλη αποθάρρυνση στους υποστηρικτές της Μ. Βρετανίας στα Ιόνια Νησιά, όπως θα είχαμε συμπαιράνει από το συμπόσιο του Λόρδου Υπολοχαγού στην Αίθουσα Συνδιαλλαγής («Conciliation Hall»)²³ του Δουβλίνου και τη σύνταξη των προσκλήσεων του στα Ιρλανδικά όχι μόνο προς τους ηγέτες του πολιτικού κόμματος «Repeal»²⁴, αλλά και προς τους αξιωματικούς της

---

²³ Το «Conciliation Hall» του Δουβλίνου χτίστηκε το 1841 ως έδρα της Ένωσης «Repeal», η οποία πάλεψε για την κατάργηση της ένωσης μεταξύ Μεγάλης Βρετανίας και Ιρλανδίας. (Σ.τ.Μ.)

²⁴ Η Ένωση «Repeal» ήταν ένα ιρλανδικό πολιτικό κίνημα μελών που ιδρύθηκε από τον Ντάνιελ Ο' Κόνελ το 1830. Σκοπός του ήταν η εκστρατεία για την κατάργηση των «Πράξεων της Ένωσης» του 1800 μεταξύ της Μ. Βρετανίας και της Ιρλανδίας. (Σ.τ.Μ.)

φρουράς. Διότι, προς το τέλος της διακυβέρνησής του, ο Λόρδος Σίτον διέταξε οι προσκλήσεις του Κυβερνητικού Σώματος να γράφονται, όχι όπως παλιά στα Αγγλικά ή στα Ιταλικά, που είναι οι δύο βασικές γλώσσες επικοινωνίας στο νησί, αλλά στη Νεοελληνική, μια γλώσσα πολύ λιγότερο γνωστή στους Κερκυραίους από ότι τα Ιρλανδικά στους Ιρλανδούς. Λίγοι μπορούν να τη διαβάσουν, και ακόμα λιγότεροι μπορούν να τη γράψουν σωστά. Αλλά η χρήση της θεωρείται έμβλημα εθνικών, δηλαδή αντιαγγλικών, συναισθημάτων. Αυτά τα μηνύματα δεν περιορίζονταν μόνο στους ιθαγενείς, αλλά απευθύνονταν επίσης στους Άγγλους αξιωματούχους, οι περισσότεροι εκ των οποίων δεν ήταν περισσότερο ικανοί να μεταφράσουν μια πρόταση από το να αποκρυπτογραφήσουν έναν αιγυπτιακό οβελίσκο. Έχουν διατηρηθεί ως παράξενα αντικείμενα στην Κέρκυρα ένας αριθμός τυπωμένων προσκλήσεων που περιγράφουν πώς «ο ύπασπιστής της ημέρας» («tant soit peu») έλαβε εντολή από τον Λόρδο Σίτον να ζητήσει την τιμή του Συνταγματάρχη_____ ή του Ταγματάρχη_____ σε «μια τέτοια μέρα», κ.λπ. Ήταν τέτοιο το καθομιλούμενο και διεφθαρμένο ύφος που υιοθέτησε ο Λόρδος Ύπατος Αρμοστής ή ο «υπασπιστής» του που οι αναμνήσεις των Ελλήνων του Έτον και του Χάρουου δεν μπορούσαν παρά ελάχιστα να ωφελήσουν. Μερικές φορές, καθώς πράγματι δεν ήταν αφύσικο, τα πιο γελοία λάθη διαιωνίζονταν. Για παράδειγμα, στις προσκλήσεις για το ετήσιο συμπόσιο την ημέρα του Αγίου Γεωργίου για τον «εορτασμό της ίδρυσης του Τάγματος του Αγίου Μιχαήλ και του Αγίου Γεωργίου», η λέξη που χρησιμοποιείται για να εκφράσει την ίδρυση σημαίνει στην πραγματικότητα «προϋπόθεση». Ως εκ τούτου, η κατάσταση του Τάγματος του Πλάτωνος, Αθανασίου και Σπυρίδωνος που επιλέχθηκαν για την τιμή του ιππότη, αποτελούν αντικείμενο ανελέητης γελοιοποίησης μεταξύ των συμπατριωτών τους. Μπορεί, επομένως, εύκολα να φανταστεί κανείς με τι χλευασμό υποδέχτηκαν οι οξυδερκείς Επτανήσιοι τέτοιες ανεπιτυχείς προσπάθειες που καταβλήθηκαν με σκοπό να κολακέψουν την εθνική τους υπερηφάνεια.

Σίγουρα όλα αυτά δεν ήταν και τόσο λυπηρά. Ωστόσο, ευχόμαστε ολόψυχα ο Λόρδος Σίτον να μην είχε διαπράξει μεγαλύτερο κακό κατά τις τελευταίες εβδομάδες της διακυβέρνησής του:

«Atque utiam his potius hugis tota ille dedisset,

Tempora ———.»

Κάποτε έλαβε ειδοποίηση από τον Υπουργό της Αποικίας ότι η θητεία του είχε λήξει και ότι ο διάδοχός του θα ερχόταν σε λίγες εβδομάδες. Το δίκαιο θα ήταν ότι ο Λόρδος Ύπατος Αρμοστής, ο οποίος επρόκειτο να είχε το δύσκολο έργο να λειτουργήσει το νέο σύστημα, είχε επίσης τη δυνατότητα να αποφασίσει ποιο θα ήταν αυτό. Αλλά ο Λόρδος Σίτον ήταν αποφασισμένος να κρατήσει τη δημοτικότητα για τον εαυτό του και να κληροδοτήσει στον Χένρι Γουόρντ όλη τη δυσκολία. Μέσα σε μόνο δέκα μέρες έσπευσε τον φιλοπερίεργο λαό των Ιονίων Νήσων σε περισσότερες πολιτικές αλλαγές από όσες έχει υποστεί η Αγγλία εδώ και δέκα γενιές. Την 1η Μαΐου 1849, ο Λόρδος Ύπατος Αρμοστής είχε περισσότερη εξουσία και από τη Βασίλισσα Ελισάβετ, ενώ στις 10 του ίδιου μήνα έμεινε με λιγότερη δύναμη από τη βασίλισσα Βικτώρια. Με το Σύνταγμα του Τ. Μαίτλαντ, ο Τύπος ήταν πιο περιορισμένος και το Κοινοβούλιο ήταν πιο υποχωρητικό από ό,τι στην Αγγλία υπό τους πρίγκιπες Τυδώρ. Με το Σύνταγμα του Λόρδου Σίτον, ο Τύπος είναι πολύ λιγότερο περιορισμένος από ό,τι στη Γαλλία ή την Αγγλία, ή ακόμα και στην Αμερική σήμερα. Ενώ αγαπούσε την ισότητα και την καλή τάξη, υπό την ήρεμη πρακτική έννοια, σε πολιτική εμπειρία και πληροφόρηση, η Ιόνιος Συνέλευση θα ξεπερνούσε κατά πολύ μια συνέλευση αντιπροσώπων των επαγγελματιών στο Μπέρμιγχαμ ή μια λέσχη μαθητευόμενων στο Λονδίνο. Οι κυρίαρχοι του Οίκου των Τυδώρ, αν και ασκούσαν μια απολυταρχική εξουσία για τους επιφανειακούς παρατηρητές, στην πραγματικότητα εξαρτώνταν εξ ολοκλήρου από την αγάπη και την εμπιστοσύνη των συμπατριωτών τους. Διότι δεν υπήρχε πόλη ή χώρα στην κυριαρχία τους, της οποίας οι πολιτοφύλακες δεν θα μπορούσαν να καταλάβουν μέσα σε μια μόνο στιγμή μία μερίδα συνταξιούχων, που αποκαλούσαν μόνιμο στρατό τους, και των ένοπλων νεαρών βοηθών τους. Δεν ήταν καθόλου αντιδημοφιλείς στο μεγαλύτερο μέρος του λαού τους, παρά τη συχνή αυθάδειά τους και περιστασιακή σκληρότητα που έδειχναν προς τους κόλακες της αυλής τους. Αυτά καταγράφηκαν ως αναλαμπές του ευγενούς αγγλικού πνεύματος που εκτόπισε από τις ακτές μας τον τεράστιο πολεμικό εξοπλισμό της Ισπανίας και τα πνευματικά ξεσπάσματα²⁵ της Ρώμης. Αλλά τι αγάπη ή πίστη μπορούν να νιώσουν οι Επτανήσιοι για έναν Βρετανό Λόρδο Ύπατο Αρμοστή; Ελάχιστη σημασία έχει το εάν θα φέρει το υποκοριστικό Βασιλιάς Τομ, Βασιλιάς Τζον ή Βασιλιάς Χαλ, εφόσον είναι ξένος στο αίμα, στη

---

²⁵ Στο χειρόγραφο, ο Τζορτζ Μπόουεν τα παρομοιάζει με βροντές, χρησιμοποιώντας τον όρο «spiritual thunders». (Σ.τ.Μ.)

θηρσκειά και στη γλώσσα για τους ανθρώπους που κυβερνά. Η υποστήριξή του εξαρτάται από μια ξένη φρουρά και έναν ξένο στόλο. Οι Επτανήσιοι δεν είναι καν υποκείμενοι μας, όπως οι Γάλλοι που κατοικούν στον Καναδά ή οι Ολλανδοί Μπόερς στο Ακρωτήριο²⁶. Δεν αποτελούν βρετανική αποικία, ούτε αναπόσπαστο τμήμα της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, απλά ένα Προστατευόμενο Κράτος, σαν τον μικροσκοπικό δορυφόρο ενός πανίσχυρου άστρου, στην πλήρη λάμψη της δόξας του οποίου χάνονται. Είναι πραγματικά άξιο θαυμασμού το πώς ένας άνθρωπος με την εμπειρία του Λόρδου Σίτον δεν αντιλήφθηκε ότι η απόδοσή του άγγιζε τα δύο άκρα: είναι μεγάλη, μόνο αν η Αγγλία είναι αποφασισμένη να διατηρήσει την κατοχή των Ιονίων Νήσων, και μικρή, αν η χώρα θεωρήσει ότι πρέπει να παραδώσει τα πάντα ή τουλάχιστον ένα μέρος στην Ελλάδα. Σίγουρα είναι αυτονόητο ότι σε μια χώρα όπου οι κυβερνώντες και οι κυβερνώμενοι δεν ανήκουν στην ίδια φυλή και θρησκεία, δεν μπορούμε να δημιουργήσουμε με ασφάλεια μια πολιτική που να λειτουργεί καλά μόνο σε χώρες όπου οι κυβερνώντες και οι κυβερνώμενοι συνδέονται μεταξύ τους με τους δεσμούς μιας κοινής εθνικότητας.²⁷ Είναι πράγματι πολύ αμφίβολο κατά πόσο είναι σκόπιμο να συγκροτηθεί μια Αντιπροσωπευτική Κυβέρνηση σε οποιοδήποτε μικρό κράτος, του οποίου η κατοχή θα ήταν χρήσιμη μόνο για στρατιωτικούς σκοπούς. Ένα είναι όμως βέβαιο: ότι ένα τέτοιο σύστημα όπως αυτό που εισήγαγε ο Λόρδος Σίτον το 1849 θα συνέβαλε εξίσου στη διατήρηση της ηρεμίας, της ευταξίας και της ευνομίας, και στην προώθηση των βρετανικών συμφερόντων στο Σινδ ή στο Παντζάμπ, όπως στα Επτάνησα. Γνωρίζουμε ότι υπάρχουν ορισμένα άτομα που θα επιμένουν πάντα στο μεγάλο πολιτικό λάθος της σύγχυσης των μέσων με τους σκοπούς, και τα οποία θα υποστηρίζουν ότι οι Αντιπροσωπευτικές Κυβερνήσεις πρέπει να συγκροτούνται σε όλες τις περιστάσεις, με κάθε κίνδυνο. Παρακαλούμε μόνο να εκφράσουμε ελεύθερα την άποψή μας ότι τέτοιοι άνθρωποι, αν και μπορεί να γνωρίζουν πολλούς ανθρώπους και πολλά πράγματα, δεν γνωρίζουν τα Επτάνησα, και να τους υπενθυμίσουμε ότι ο Λόρδος Σίτον, ο στρατιωτικός Συντηρητικός, όχι ο

---

²⁶ Ο συγγραφέας εννοεί το Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας («Cape of Good Hope»), ένα βραχώδες ακρωτήριο στην ακτή του Ατλαντικού της χερσονήσου του Ακρωτηρίου στη Νότια Αφρική. (Σ.τ.Μ.)

²⁷ Δείτε και Αριστοτέλη, Πολιτικά, V. 3. «Στασιωτικὸν δὲ καὶ τὸ μὴ ὁμόφυλον, ἕως ἄν συμπνεύσῃ ὥσπερ γὰρ οὐδ' ἐκ τοῦ τυχόντος πλήθους πόλις γίγνεται, οὕτως οὐδ' ἐν τῷ τυχόντι χρόνῳ».

σερ Χένρι Γουόρντ, ο πολίτης των Ουίγων²⁸, είναι αυτός που δικαιείται τον έπαινο και τον θαυμασμό τους.

Ο Λόρδος Σίτον έχει λάβει άφθονες προειδοποιήσεις για τον αντίκτυπο που επρόκειτο να είχαν τα νέα μέτρα σε έναν ευέξαπτο πληθυσμό της Ανατολής. Σε γενικές γραμμές, η πορεία της ταραχής είναι αργή και σταδιακή, αλλά μεταξύ των Επτανήσιων έμοιαζε με μια ξαφνική έκρηξη, προκαλώντας μια αποστροφή ιδεών και τρόπων που έρχονταν σε παράξενη αντίθεση με την μέχρι τώρα επικρατούσα ηρεμία και ικανοποίηση. Σύντομα, ξεπρόβαλλαν παντού εφημερίδες που έκαναν λόγο για την κατάχρηση της εξουσίας από την Αγγλία και τους Άγγλους, αποκηρύσσοντας τη Βρετανική Προστασία, και οι οποίες υποστήριζαν ανοιχτά την προσάρτηση των νησιών στο βασίλειο της Ελλάδας. Ακολούθησε η ίδρυση πολιτικών συλλόγων, τα λεγόμενα Πανελλήνια, που όπως δηλώνει η ονομασία τους δημιουργήθηκαν για την προώθηση του ίδιου στόχου. Τον Σεπτέμβριο του 1848 έλαβε χώρα στην Κεφαλονιά ένα τεράστιο ξέσπασμα, το οποίο προκάλεσε αιματοχυσία. Οι βασικοί υποκινητές του έκαναν ξεκάθαρη την πορεία που θα ακολουθούσαν από τη στιγμή που οι νέες μεταρρυθμίσεις θα τους εξασφάλιζαν μία θέση στη Βουλή, καθώς όλοι γνώριζαν ότι αυτό θα γινόταν πολύ άμεσα. Οι εφημερίδες τους, που εκδόθηκαν την άνοιξη του 1849, περιέχουν το πρόγραμμα (κάτι σαν την ημερήσια διάταξη) της παρούσας Συνέλευσης. Συνιστούν όλα τα μέτρα που έχουν ληφθεί έκτοτε, όπως την απόλυση των Άγγλων από τη δημόσια υπηρεσία, την περικοπή έως και κατάργηση του μισθού των υπαλλήλων που θεωρούνται ότι υπηρετούν την Αγγλία, την παράλειψη καμίας ευκαιρίας για προσβολή της Προστάτιδας Κυβέρνησης και του εκπροσώπου της. Αλλά ο Λόρδος Σίτον δεν νοιαζόταν περισσότερο για τον Τύπο στην Κέρκυρα ή την Κεφαλονιά από τις βιαιοπραγίες στο Βατερλώ. Ήταν πλήρως αποφασισμένος να δημιουργήσει μια φιλελεύθερη φήμη, ακόμη και αν έπεφτε στην ανάγκη των αισχρών συγγραφέων του ιονικού Τύπου. Ωστόσο, κατάφερε να ενισχύσει τη θέση του με την προσθήκη ενός άλλου συντάγματος στη φρουρά, γεγονός που αύξησε τα ετήσια έξοδα της Μ. Βρετανίας για τα Ιόνια Νησιά κατά 25.000£, και με την απομάκρυνση (χωρίς την διεξαγωγή δίκης) δύο εκ των πιο ταραχοποιών δημοσιογράφων από τα νησιά τους. Το τελευταίο μέτρο θεμελιώθηκε στη λεγόμενη ρήτρα της Υψηλής Αστυνομίας στο Σύνταγμα που εκχωρεί στον Λόρδο Ύπατο Αρμοστή εξουσίες

---

²⁸ Οι Ουίγοι («Whigs») ήταν ένα πολιτικό κόμμα στα κοινοβούλια της Αγγλίας, της Σκωτίας, της Ιρλανδίας, της Μεγάλης Βρετανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. (Σ.τ.Μ.)

αναγκαίες για την παρούσα κατάσταση των πραγμάτων αλλά εξίσου αυθαίρετες με τα γενικά εντάλματα της βασίλισσας Ελισάβετ ή την επιστολή εντολής εγκλεισμού του Λουδοβίκου ΙΔ΄ της Γαλλίας. Η επιβολή αυτής της έκτακτης ποινής μέσα σε λιγότερο από τρεις μήνες μετά τα πρώτα δημοσιεύματα στον Τύπο επί της νομοθεσίας του, αποδεικνύει ότι ο Λόρδος Σίτον γνώριζε πως η θέσπιση αυτή ήταν ανίκανη να καταστείλει την εξέγερση ή την προδοσία. Επιπλέον, εισήγαγε για πρώτη φορά στη νομοθεσία τη χρήση ενόρκων στα δικαστήρια, περιορίζοντας τη στη δίκη αδικημάτων του Τύπου. Σε αυτό το σημείο θα μπορούσαμε να σταματήσουμε για να εξετάσουμε εάν αυτό το φημισμένο ίδρυμα δεν οφείλει τη δημοτικότητά του στην Αγγλία στις υπηρεσίες που παρείχε κατά τη διάρκεια του 17^{ου} αιώνα σε ορισμένες κρατικές δίκες και στις πράξεις ορισμένων ανώτατων δικαστηρίων που κάποτε το αντικατέστησαν, αλλά στις ιδιόμορφες υπηρεσίες που παρέχει σήμερα. Ωστόσο, αρκεί για τον σκοπό μας να παρατηρήσουμε ότι, όποια κι αν είναι η χρησιμότητα του ιδρύματος μεταξύ των Άγγλων, όλοι οι Επτανήσιοι ομολογούν ότι είναι εντελώς αναποτελεσματικό μεταξύ τους. Άλλωστε, το σώμα ενόρκων είναι κατάλληλος ή ακατάλληλος θεσμός για τον λαό των Ιονίων Νήσων. Εάν είναι κατάλληλος, θα πρέπει να εισαχθούν σε όλες τις ποινικές διαδικασίες χωρίς εξαίρεση, όπως στην Αγγλία. Εάν είναι ακατάλληλος, δεν θα πρέπει να εισάγονται στη δίκη για αδικήματα του Τύπου. Ίσως ένα ελληνικό δικαστήριο θα μπορούσε να εκδώσει μια ετυμηγορία για εγκλήματα αντιπολιτικού χαρακτήρα, να καταδικάσει δολοφόνους και ληστές. Αλλά είναι πράγματι γελοίο να υποθέσουμε ότι οποιοδήποτε ελληνικό δικαστήριο θα βρει ποτέ ετυμηγορία εναντίον ενός συμπατριώτη του που κατηγορείται για συμμετοχή στην εξέγερση για την επανένωση των διάσπαρτων θραυσμάτων του ελληνικού έθνους.²⁹ Ο Λόρδος Σίτον, επομένως, παρασύρθηκε από την ανάγκη να χρησιμοποιήσει τις αυθαίρετες εξουσίες της Υψηλής Αστυνομίας. Δεν τον κατηγορούμε γι' αυτό. Μας εκπλήσσει μόνο το γεγονός ότι, ενώ είναι πεπεισμένος από την απόδειξη της σκοπιμότητας της πρώτης του μεταρρύθμισης, θα έπρεπε να είχε επισπεύσει αμέσως περισσότερο τις δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Ενώ με το ένα χέρι έγραφε επιστολές

---

²⁹ Είναι γεγονός ότι ένας από τους κύριους λόγους διαμαρτυρίας των Ιρλανδών στη μεγάλη εξέγερση υπό τη βασιλία της Ελισάβετ ήταν “η εισαγωγή δικών από ένορκους, ενός θεσμού που μισούσαν από αυτόν τον «λαό».” Χιουμ, κεφ. 44. Βλ. επίσης Κάμντεν, σελ. 644. Όπως παρατήρησε ο Τσαρλς Νάπιερ, οι Ιρλανδοί μοιάζουν πολύ με τους Επτανήσιους από πολλές απόψεις.

εντολής εγκλεισμού, με το άλλο υπέγραφε πράξεις για την εισαγωγή της ψήφου σε κάλπες και μίας άδειας για την άσκηση εκλογικού δικαιώματος που είναι ισοδύναμη με αυτό που στην Αγγλία ονομάζεται «Household Suffrage»³⁰. Ταυτόχρονα κατήγγειλε το Πρωτοβάθμιο Συμβούλιο, το βασικό όργανο του παλιού Συντάγματος, και έδωσε στις μελλοντικές Νομοθετικές Συνελεύσεις τον απόλυτο έλεγχο των Δημοσίων Εσόδων, παρέχοντάς τους έτσι τη δυνατότητα να καταστρέψουν ολοσχερώς τον μηχανισμό της κυβέρνησης, πράγμα που δεν παρέλειψαν να εφαρμόσουν. Υποστηρίζεται από τους συμπατριώτες τους ότι τα μέλη του Κοινοβουλίου που κλήθηκαν να επισπεύσουν τις Μεταρρυθμίσεις πριν από την άφιξη του σερ Χένρι Γουόρντ, δεν θα είχαν αποδεχθεί ποτέ αυτές τις αλλαγές, εάν το ψηφοδέλτιο είχε εισαχθεί στα σαλόνια τους και στους εκλογικούς θαλάμους. Σε κανέναν δεν αρέσει να υπογράψει το θανατικό ένταλμα της ίδιας του πολιτικής ύπαρξης και οι κύριοι της χώρας που αποτελούσαν την πλειοψηφία της Βουλής των Κοινοτήτων του Ιονίου υπό το παλιό καθεστώς, γνώριζαν καλά ότι θα είχαν εξίσου λιγότερες πιθανότητες να επανεκλεγούν μετά την καθιέρωση της καθολικής ψηφοφορίας, όπως οι κύριοι της χώρας που αποτελούν πλέον την πλειοψηφία της αγγλικής Βουλής των Κοινοτήτων, εάν παρόμοια νομοθετήματα έμπαιναν σε ισχύ μετά την επόμενη διάλυση. Διαμαρτύρονται έντονα για το ότι ένας Άγγλος αξιωματούχος έπρεπε, κατά κάποιον τρόπο, να έχει εξουσία στα Επτάνησα, όπου η ελευθερία ανήκε σχεδόν στο παρελθόν, ένα σύστημα που δεν είχε υιοθετηθεί καν στην Αγγλία, το παλαιότερο συνταγματικό κράτος της σύγχρονης Ευρώπης. Αλλά δεν

---

³⁰ Στον ιστότοπο της Hansard, όπου δημοσιεύονται τα πρακτικά των κοινοβουλευτικών συζητήσεων στη Βρετανία και σε πολλές χώρες της Κοινοπολιτείας, αναφέρεται ότι ο ορισμός που δόθηκε (έπειτα από την ανάγκη ορισμού του εκλογικού δικαιώματος το 1792) είναι ο εξής: «Every male person of full age, and not subject to any legal incapacity, who shall occupy any house or dwelling, the same being bona fide fitted for and applied to purposes of residence, shall, if duly registered, be entitled to vote in the election of Members to serve in Parliament», δηλαδή «Κάθε ενήλικο άτομο αρσενικού γένους που δεν υπόκειται σε δικαιοπρακτική ανικανότητα, που κατοικεί σε σπίτι ή κατοικία, τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις για κατοίκηση, έχει δικαίωμα ψήφου στην εκλογή των βουλευτών που πρόκειται να υπηρετήσουν στη Βουλή». (Household Suffrage, Volume 46: debated on Thursday 21 March 1839. *Hansard - UK Parliament*. Ανακτήθηκε (10/11/24) από: <https://hansard.parliament.uk/Commons/1839-03-21/debates/4708ea24-0eaf-4ddd-9bbe-db117f4002b2/HouseholdSuffrage>)

είχαν το ηθικό θάρρος να αντισταθούν στην πίεση που τους ασκούσαν ορισμένα κόμματα εντός του Κυβερνητικού Μεγάρου και από έναν εξαγριωμένο Τύπο και συγκινημένο πλήθος χωρίς κανένα αμερόληπτο άνθρωπο που ήταν στην Κέρκυρα εκείνο το Μάιο του 1849, ένα τόσο περιπετειώδες έτος για αυτόν τον αδύναμο λαό, να έχει την τάση να τους κατηγορήσει πολύ σοβαρά. Εξάλλου, ο Λόρδος Σίτον άρεσε στα μέλη της Συνέλευσης, όπως και σε όλους, και ήθελαν να του κάνουν πλάκα την παραμονή της αναχώρησής του, ελπίζοντας διακαώς ότι οι μεταρρυθμίσεις του δεν θα επικυρώνονταν στο έπακρο από τον Υπουργό της Αποικίας. Πράγματι, πολλοί από αυτούς έφτασαν την καλοπροαίρετη συμμόρφωσή τους στο σημείο να υπογράψουν αιτήσεις για ριζικές παραχωρήσεις, τις οποίες απεχθάνονταν και για τις οποίες τα εννέα δέκατα από αυτούς εκφράζουν τώρα καθημερινά την απέχθειά τους. Επίσης, με το ίδιο πνεύμα διέταξαν «να ανεγερθεί ένα κολοσσιαίο άγαλμα του Λόρδου Σίτον από το καλύτερο μάρμαρο Καρράρα». Το νέο Κοινοβούλιο, αν και τα περισσότερα από τα μέλη του δεν θα μπορούσαν ποτέ να εκλεγούν χωρίς τις σαρωτικές αλλαγές του Λόρδου Σίτον, είχε την αχαριστία να αναβάλει την απόδοση αυτής της ψηφοφορίας επ' αόριστον. Η Εσπλανάδα³¹ της Κέρκυρας δεν θα αποτελεί πλέον το Πάνθεον των Αντιπροσώπων της Αγγλίας. Το μόνο μνημείο προς τιμήν του τελευταίου Λόρδου Ύπατου Αρμοστή που ακούσαμε να προτείνεται από την αναχώρησή του, είναι η επιγραφή του ονόματός του στην προβλήτα της διώρυγας της Αγίας Μάουρας, του αγαπημένου του δημόσιου έργου, με τα λόγια που έχουν χαραχθεί στον τάφο του σερ Κρίστοφερ Ρεν, στον καθεδρικό ναό του Αγίου Παύλου στο Λονδίνο:

«Si monumentum quaeris, circumspice».³²

Τείνουμε να πιστεύουμε ότι οι Επτανήσιοι Νομοθέτες προσπάθησαν, αν και έμμεσα, να σταματήσουν τον Λόρδο Σίτον στην αδιάκοπη καριέρα του. Στις 8 Μαΐου του 1849, εξέδωσαν ψήφισμα με το οποίο ο Λόρδος Ύπατος Αρμοστής κηρύχθηκε

---

³¹ Εσπλανάδα, «Esplanade» όπως αναφέρεται στο πρωτότυπο κείμενο, ονομάζεται μια μακριά, υπαίθρια έκταση παρόμοια με δρόμο, δίπλα σε κάποιο μεγάλο ποτάμι, λίμνη ή θάλασσα, όπου κάποιος μπορεί να περπατήσει. Στην περίπτωση της Κέρκυρας, πρόκειται για έναν παραθαλάσσιο πεζόδρομο στην περιοχή της Γαρίτσας, όπου έχει ανεγερθεί ο οβελίσκος του Ντούγκλας, γνωστός με την ονομασία «κολώνα του Ντούγκλα». Ο άγγλος Βαρόνος Ουάρδος Δούγκλας ήταν αρμοστής στην Κέρκυρα από το 1835-1841. (Σ.τ.Μ.)

³² «Εάν αναζητάς ένα μνημείο, κοίτα γύρω σου».

υπεύθυνος στη Συνέλευση για τους νόμους που θεσπίστηκαν από αυτόν σε συνεννόηση με τη Γερουσία κατά τη διάρκεια της διακοπής της Βουλής. Τώρα έχουμε λόγο να πιστεύουμε πως ήταν αναμενόμενο ότι η πρόταση να ταυτιστεί το ονόμα του Αντιπροσώπου της Βασίλισσας της Αγγλίας με την ιδέα της ευθύνης σε οποιαδήποτε εξουσία στη γη, εκτός της βασιλικής, θα προκαλούσε τη δίκαιη αγανάκτησή του, που θα απέρριπτε αμέσως όλο το μεταρρυθμιστικό του σχέδιο. Αλλά ο νεογέννητος ριζοσπαστικός ζήλος του Στρατηγού των Τόρις και των μελών της Βουλής των Λόρδων δεν επρόκειτο να σβήσει τόσο εύκολα. Αποδέχτηκε χωρίς δισταγμό την ευθύνη που προτάθηκε. Δεν χρειάζεται να προσθέσουμε ότι ο Λόρδος Γκρέν αρνήθηκε αμέσως ακόμη και να υποταχθεί στη Βασίλισσα, μια πράξη τόσο υποτιμητική και τόσο παράλογη. Η ίδια η έννοια της ευθύνης συνεπάγεται κάποια εξουσία ελέγχου εκ μέρους του ατόμου ή του σώματος στο οποίο οφείλεται αυτή η ευθύνη. Οι Κυβερνήτες των Εξαρτημένων Εδαφών του Βρετανικού Στέμματος είναι φυσικά υπεύθυνοι έναντι του Κυρίαρχου που τους διόρισε στα γραφεία τους και που μπορεί να τους απομακρύνει όταν εκείνος το κρίνει σκόπιμο. Αλλά με ποιον παράλογο τρόπο μπορεί κανείς να θεωρήσει έναν Άγγλο αξιωματούχο, υποστηριζόμενο από 3000 εκ των καλύτερων στρατιωτών σε ένα από τα ισχυρότερα φρούρια στον κόσμο, υπεύθυνο έναντι μιας συνέλευσης Ελλήνων που βρίσκεται κάτω από τα όπλα αυτού του φρουρίου, και είναι εντελώς αδύναμη να εκτελέσει οποιαδήποτε ψηφοφορία χωρίς τη βοήθεια και την υποστήριξη του ιδίου; Πραγματικά είναι ντροπή να σπαταλάμε λόγια για ένα τόσο αυτονόητο θέμα.³³

---

³³ Για να αναφερθούμε στην επιστολή του Χ. Γουόρντ προς τον Ερλ Γκρέι στις 22 Αυγούστου 1849, το μόνο αποτέλεσμα αυτής της συμφωνίας θα ήταν «να προσάψει στον εκπρόσωπο της Αυτής Μεγαλειότητας ένα είδος ευθύνης, η οποία θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ισχυρισμός για πράξεις ασυλίας, για να παρουσιαστεί στη συνέχεια από τον Ιόνιο Τύπο ως πράξεις ευγενείας από την πλευρά του Ιόνιου Νομοθετικού Σώματος».

Σχολιασμός

Το απόσπασμα του πρωτοτύπου κειμένου που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα διπλωματική εργασία εντοπίστηκε στην 13^η σελίδα³⁴ του χειρογράφου. Επιλέχθηκε ως αντικείμενο μελέτης για τον λόγο ότι αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα για όσα πρόκειται να αναφερθούν παρακάτω. Επιπλέον, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο από μεταφραστική όσο και από ιστορική άποψη, οι οποίες θα παρουσιαστούν αναλυτικά στο συγκεκριμένο κεφάλαιο.

Όσον αφορά τη μεταφραστική προσέγγιση του χειρογράφου, το πρώτο βήμα ήταν η φωτογράφιση του χειρόγραφου εγγράφου. Αυτό βοήθησε ιδιαίτερα στην βελτίωση της ανάγνωσης του κειμένου, το οποίο αποτελείται από 23 (μαζί με το εξώφυλλο) λεπτά, φαιά φύλλα, διαστάσεων 17,2 εκ. x 22,1 εκ., γραμμένα μπρος-πίσω με καστανό μελάνι. Έπειτα, ξεκίνησε η μετατροπή του υλικού από χειρόγραφο σε ψηφιακή μορφή. Δεδομένου ότι πρόκειται για ένα κείμενο που γράφτηκε το 1851, και πέρα από τον πυκνογραμμένο καλλιγραφικό χαρακτήρα του συγγραφέα, ο βαθμός αναγνωστικής δυσκολίας ήταν αρκετά υψηλός, καθώς υπήρχαν φθορές σε συγκεκριμένα σημεία (πιθανότατα οφειλόμενες σε σκώρο), λεκκέδες από το μελάνι, μη αναγνώσιμες λέξεις ή ακόμη και άγνωστες λέξεις.

Καθώς το πρωτότυπο κείμενο γράφτηκε δύο αιώνες πριν, ο συγγραφέας έχει χρησιμοποιήσει μία αρχαϊζουσα μορφή της αγγλικής γλώσσας. Κατ' επέκταση, εντοπίστηκαν λέξεις, οι οποίες δεν χρησιμοποιούνται πλέον. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων περιπτώσεων είναι: α) τα ουσιαστικά «page»³⁵ και

---

³⁴ Συγκεκριμένα, στην πίσω όψη του 6^{ου} φύλλου. Το απόσπασμα ξεκινάει στην τελευταία παράγραφο, κάτω δεξιά, και τελειώνει στην πίσω όψη του 12^{ου} φύλλου, στο τέλος της πρώτης παραγράφου. Το αρχείο βρίσκεται στα Γ.Α.Κ. Α.Ν.Κ., και πιο συγκεκριμένα στον φάκελο «Αρχείο, Δημ. Κόλλα» (φак. 23, φ. 31, υπ. 8.).

³⁵ Στα Ελληνικά δεν βρέθηκε ακριβής απόδοση, επομένως η σημασία της λέξης αναζητήθηκε σε μονόγλωσσο λεξικό (συγκεκριμένα το διαδικτυακό Cambridge), όπου η περιγραφή που δινόταν είναι «in the past, a boy who worked as a servant for a knight and who was learning to become a knight». Η λέξη ανήκει στη μέση αγγλική γλώσσα (στα Αγγλικά αποκαλείται «Middle English») και πιθανότατα προέρχεται από την παλαιά γαλλική γλώσσα, ίσως από τα Ιταλικά («paggio»), ή από τα αρχαία Ελληνικά («παιδίον», υποκοριστικό του «παῖς»,

«trainband»³⁶, στρατιωτική ορολογία που δεν χρησιμοποιείται στη σημερινή εποχή, β) το ουσιαστικό «gentleman», το οποίο έχει πολλαπλές αποδόσεις και ενώ πλέον χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει τον χαρακτήρα και τους τρόπους κάποιου, εκείνη την εποχή συνδεόταν και με το κύρος, την κοινωνική θέση ενός άνδρα³⁷, γ) τοπωνύμια, όπως Αγία Μάουρα που είναι η αρχαία ονομασία της Λευκάδας. Στις παραπάνω περιπτώσεις έγινε αναζήτηση των όρων τόσο σε λεξικά όσο και στο Διαδίκτυο, ώστε να βρεθεί το νόημά τους και να αποδοθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στα Ελληνικά. Επειδή δεν υπήρχε αντιστοιχία στην ελληνική γλώσσα, οι λέξεις αποδόθηκαν περιφραστικά, ώστε να αποδίδουν αφενός το νόημα του πρωτοτύπου και αφετέρου να είναι εναρμονισμένες με τις προτάσεις του ελληνικού μεταφράσματος. Για παράδειγμα, η πρόταση «For there was not a city or country in their dominions, whose trainbands could not have overwhelmed in a moment the handful of armed pages and pensioners which they called their standing army», που περιέχει τον όρο «page», μεταφράστηκε στα Ελληνικά ως εξής: «Διότι δεν υπήρχε πόλη ή χώρα στην κυριαρχία τους, της οποίας οι πολιτοφύλακες δεν θα μπορούσαν να καταλάβουν μέσα σε μια μόνο στιγμή μία μερίδα συνταξιούχων που αποκαλούσαν μόνιμο στρατό τους και των ενόπλων νεαρών βοηθών τους». Τα τοπωνύμια διατηρήθηκαν ως έχουν και όπου χρειάστηκε, προστέθηκε επεξηγηματική σημείωση, όπως στην παράγραφο του μεταφράσματος που κρίθηκε απαραίτητο να επεξηγηθεί το «the Cape» (βλ. υποσημείωση με τον αριθμό 25). Γενικότερα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο πρωτότυπο κείμενο παρουσιάζει η γλώσσα που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας, η οποία, λόγω και της προέλευσής του, είναι τα Βρετανικά Αγγλικά. Αυτό γίνεται φανερό από την ορθογραφία ορισμένων λέξεων, όπως πχ. «labour», «favour», «honour», «characterizes».³⁸ Δυστυχώς αυτό είναι ένα γλωσσικό στοιχείο που δεν μπορεί να περάσει εμφανώς στα Ελληνικά, εφόσον πρόκειται για μία διαφορετική γλώσσα.

πληρωμένο-αγόρι). Η πρώτη χρήση του ίδιου ρήματος (μέσα του 16ου αιώνα) ήταν με την έννοια «ακολουθώ ως ή σαν βοηθός».

³⁶ Παρόμοια περίπτωση όπως παραπάνω. Η περιγραφή για το συγκεκριμένο ουσιαστικό στο διαδικτυακό λεξικό Collins ήταν «a company of trained militia organized in London and elsewhere in the 16th, 17th, and 18th centuries». Αποτελεί συντόμευση του «trained band».

³⁷ Για αυτόν τον λόγο μεταφράστηκε και ως «κύριος» ή «ευγενής», ανάλογα το νόημα της εκάστοτε πρότασης.

³⁸ Αντί για τα αντίστοιχα «labor», «favor», «honor», «characterizes».

Άλλο χαρακτηριστικό του πρωτοτύπου είναι οι μακροσκελείς προτάσεις με έντονη χρήση σημείων στίξεως (ειδικά της διπλής παύλας στην θέση των παρενθέσεων) που καθιστούν το κείμενο αρκετά πυκνογραμμένο και δυσνόητο, καθώς και ο περίτεχνος τρόπος διατύπωσης των προτάσεων με διαφορετικά σχήματα λόγου. Μερικά παραδείγματα τέτοιων προτάσεων είναι: α) «The weak and the oppressed turn to the throne as a refuge from petty tyrants»: προσωποποίηση του θρόνου, ήτοι του Στέμματος, και παρομοίωση με καταφύγιο, β) «Were the virulent assailants of Englishmen the only proper hosts for an English nobleman? Were the bitter enemies of the English Government the only persons worthy to bandy after-dinner compliments with the representative of the Queen of England?»: χρήση ρητορικών ερωτήσεων και αντιφατικών όρων. Στο μετάφρασμα χρησιμοποιήθηκε έντονη στίξη, ωστόσο προτιμήθηκαν σημεία στίξεως που είναι περισσότερο οικεία στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό. Με αυτόν τον τρόπο, η διπλή παύλα αντικαταστάθηκε εξ ολοκλήρου από παρενθέσεις ή κόμματα. Αναφορικά με τα σχήματα λόγου, αυτά διατηρήθηκαν όπου το αποτέλεσμα ήταν φυσικό. Γενικότερα, δεν έγιναν πολλές αλλαγές και καταβλήθηκε προσπάθεια να διατηρηθεί το λογοτεχνικό ύφος του συγγραφέα, το οποίο χρησιμοποιείται στοχευμένα ώστε να περάσει μηνύματα, όπως ειρωνεία. Για παράδειγμα, στην πρόταση «Nor were these missives confined to the natives alone: they were also addressed to the English officers, most of whom were no more able to translate a line of them than to decipher an Egyptian obelisk» (βλ. σελ. 17-18 της παρούσης), ο συγγραφέας γελοιοποιεί το γεγονός ότι ο Λόρδος Σίτον διέταξε οι προσκλήσεις του Κυβερνητικού Σώματος να γράφονται στη Νεοελληνική, καθώς απευθύνονταν και σε Άγγλους αξιωματικούς, οι περισσότεροι εκ των οποίων δεν μπορούσαν να την ομιλήσουν, πόσο μάλλον να την καταλάβουν. Επίσης, ο συγγραφέας απευθύνεται στο αναγνωστικό κοινό της Αγγλίας, επομένως κάνει χρήση του α' πληθυντικού προσώπου, δημιουργώντας ένα κλίμα συλλογικότητας ανάμεσα στον πομπό και στο δέκτη, αφού εντάσσει τον εαυτό του μέσα σε ένα ευρύτερο σύνολο ατόμων. Η χρήση του α' πληθυντικού προσώπου διατηρήθηκε και στο μετάφρασμα, ώστε να προκαλέσει ανάλογα συναισθήματα στο αναγνωστικό κοινό. Τα δύο κείμενα εξυπηρετούν τους ίδιους σκοπούς και είναι ενημερωτικά. Οι απόψεις του συγγραφέα κρίθηκε απαραίτητο να διατηρηθούν αυτούσιες στο μετάφρασμα και να μην γίνει καμία απολύτως παρέμβαση, ώστε να μπορέσουν να μεταφερθούν και στο ελληνικό κοινό. Τέλος, στην παρούσα εργασία τα κύρια ονόματα μεταγράφηκαν κατά κύριο λόγο στα Ελληνικά σύμφωνα με τους

κανόνες απλοποίησης, ενώ παράλληλα έγινε έρευνα στο Διαδίκτυο αλλά και σε βιβλία με θεματική την ιστορία των Επτανήσων επί Αγγλοκρατίας, προκειμένου να βρεθεί η πιο συνηθισμένη απόδοση.

Πρωτού προχωρήσουμε στην ιστορική αξία του χειρογράφου και στις αντιθέσεις που φέρνει στο προσκήνιο σε σχέση με όσα γνωρίζουμε, είναι σημαντικό να κάνουμε μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία των Ιονίων Νήσων. Τα Ιόνια Νησιά βρισκόταν επί πολλούς αιώνες υπό την κυριαρχία των μεγαλύτερων δυνάμεων της εποχής. Υπήρξαν κτήσεις της Ενετικής Δημοκρατίας (1386-1797), της Ρωσίας (1779- 1807) και της Τουρκίας (1797-1821), ώσπου τελικά με τη Συνθήκη του Τιλσίτ το 1807, πέρασαν ξανά υπό γαλλική κατοχή.³⁹ Την εποχή εκείνη, η δόξα της Βρετανικής Αυτοκρατορίας βρισκόταν στο αποκορύφωμά της, γεγονός που την έφερε αντιμέτωπη με τη Γαλλία, με την οποία ήταν άλλωστε ήδη σε εμπόλεμη κατάσταση. Το φθινόπωρο του 1809, η Μ. Βρετανία νίκησε τον γαλλικό στόλο στα ανοιχτά της Ζακύνθου. Αυτή η νίκη αποτέλεσε την αρχή για μια σειρά νέων κατακτήσεων, και σταδιακά η Μ. Βρετανία κατέκτησε τη Ζάκυνθο, την Ιθάκη, την Κεφαλονιά, τα Κύθηρα και τη Λευκάδα. Η τελευταία κατάκτηση των Βρετανών ήταν η Κέρκυρα, η οποία, αν και απέμεινε τελευταία, καταλήφθηκε με τη σειρά της το 1814. Το γεγονός αυτό σήμανε επισήμως την έναρξη της Αγγλοκρατίας⁴⁰ στα Ιόνια Νησιά, η οποία διήρκεσε έως το 1864.

Τον Ιούνιο του 1815 στο Συνέδριο της Βιέννης, ο Ιωάννης Καποδίστριας πρότεινε να αναγνωριστούν τα Επτάνησα ελεύθερα και ανεξάρτητα, παραμένοντας υπό την προστασία της Μ. Βρετανίας. Έτσι εκείνη υπέγραψε ότι η εξουσία της στα Ιόνια Νησιά θα περιοριζόταν μονάχα σε στρατιωτική παρουσία.⁴¹ Πολύ σύντομα, στις 5 Νοεμβρίου 1815, με τη Συνθήκη των Παρισίων, τα Ιόνια Νησιά αποτέλεσαν

---

³⁹ Ν. Παγκράτης, *Γεώργιος Δρακάτος – Παπανικόλας: Ένας Ιόνιος Πατριώτης*, εκδ. Image, Κέρκυρα, 2021, σ. 18.

⁴⁰ Ν. Γ. Μοσχόπουλος, *Ιστορία της Κεφαλονιάς*, Τόμος τ. Β', εκδ. Κέφαλος, Αργοστόλι, 1988, σ. 59-150.

⁴¹ Δ. Γ. Μεταλληνός, *Βρετανική Διπλωματία & Ορθόδοξη Εκκλησία στο Ιόνιο Κράτος: Η εκκλησιαστική πολιτική του Βρετανού Αρμοστή Sir Howard Douglas*, εκδ. Γρηγόρη, Κέρκυρα, 2013, σ. 30.

ελεύθερο και ανεξάρτητο κράτος, με δικό του σύνταγμα, σημαία⁴² και στρατό, που θα βρισκόταν υπό την επικυριαρχία της Μ. Βρετανίας.⁴³ Επομένως, η συνθήκη επέτρεπε στην Προστάτιδα Δύναμη να επεμβαίνει στα εσωτερικά θέματα του κράτους, με σκοπό πάντα στη διασφάλιση της εσωτερικής ηρεμίας και κοινωνικής ευταξίας. Γενικός υπεύθυνος για την κατάσταση στα Νησιά ήταν ο Ύπατος Αρμοστής, ο οποίος ασκούσε την διοίκηση μαζί με μία εξαμελή Γερουσία,⁴⁴ που είχε εκλεχθεί από τη Βουλή του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου. Με αυτό τον ιδιότυπο διοικητικό μηχανισμό επιτεύχθηκε η βάση της επικοινωνίας μεταξύ των Ιονίων Νήσων και της Προστάτιδας Δύναμης.

Προσωρινώς, ο Στρατηγός Κάμπελ ήταν εκείνος που ανέλαβε τη διοίκηση των Ιονίων Νήσων. Ο πρώτος Ύπατος Αρμοστής ήταν ο στρατηγός Τόμας Μαίτλαντ, κόμης του Λοντερντέιλ. Ο Μαίτλαντ, που ανέλαβε τα καθήκοντά του το 1816, αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα στη δημιουργία ενός κράτους με βασικούς θεσμούς, όπως κοινοβούλιο, στρατό, δικαιοσύνη, εκπαίδευση και Εκκλησία.⁴⁵ Το 1817 θέσπισε δικό του σύνταγμα, το οποίο αναγνώριζε το ορθόδοξο δόγμα και την Ελληνική ως επίσημη γλώσσα του κράτους. Επιπλέον, το σύνταγμα όριζε ότι η κεντρική Κυβέρνηση θα έδρευε στην Κέρκυρα και θα αποτελούνταν από τον Αρμοστή, το εκτελεστικό σώμα της Γερουσίας και το νομοθετικό σώμα της Βουλής.⁴⁶ Εκτός αυτού, προέβλεπε ότι τα Επτάνησα θα αποτελούσαν βρετανική αποικία και η κρατική εξουσία θα συγκεντρωνόταν εξ ολοκλήρου στα χέρια του Αρμοστή, τους εκπροσώπους του (τους λεγόμενους Τοποτηρητές) και την Υψηλή Αστυνομία, η οποία συνίστατο αποκλειστικά από Άγγλους.⁴⁷ Εν ολίγοις, το Σύνταγμα παρείχε στον Ύπατο Αρμοστή τον πλήρη έλεγχο των νησιών, εξασφαλίζοντάς του διευρυμένες

---

⁴² Η σημαία του Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων ήταν ένας συνδυασμός της αγγλικής και της σημαίας της Επτανήσου Πολιτείας.

⁴³ Ν. Παγκράτης, *Γεώργιος Δρακάτος – Παπανικόλας: Ένας Ιόνιος Πατριώτης*, εκδ. Image, Κέρκυρα, 2021, σ. 18.

⁴⁴ Σ. Κατσαρός, *Ιστορία της Κέρκυρας*, εκδ. Mellon, Κέρκυρα, 2003, σ. 322.

⁴⁵ Δ. Γ. Μεταλληνός, ό.π., 2013, σ. 7.

⁴⁶ Ι. Α. Τυπάλδος, *Η Ένωσις των Ιονίων Νήσων μετά του Βασιλείου της Ελλάδος*, εκδ. Χρυσάλλης, Αθήνα, 1863, σ. 8.

⁴⁷ Α. Ιδρωμένος, *Πολιτική Ιστορία της Επτανήσου (1815 – 1864)*, Εταιρεία προς Ενίσχυσιν των Επτανησιακών Μελετών, Κέρκυρα, 1935, σ. 21.

εξουσίες (υπέρ-εξουσίες) και δικαιώματα, όπως για παράδειγμα το δικαίωμα της αρνησικυρίας (ή αλλιώς veto).⁴⁸ Αυτό που κατάφερε ο Μαίτλαντ ήταν να δημιουργήσει ένα «προτεκτοράτο», μία τυπική ανεξαρτησία υπό το πρόσχημα της «Βρετανικής Προστασίας». Για τον λόγο αυτό, το Σύνταγμα έμεινε γνωστό ως «ψευδο-σύνταγμα»⁴⁹. Στο χειρόγραφο που μελετούμε, ο ίδιος ο Τζορτζ Φ. Μπόουεν αναφέρει πως ο επτανησιακός λαός «απέρριψε με κάθε σημάδι αυθάδειας και περιφρόνησης τα διάφορα μέτρα που πρότεινε ο Ύπατος Αρμοστής».⁵⁰ Επιπλέον, ο μέγας Ριζοσπάστης Π. Πανάς από τα Σπαρτιά της Κεφαλονιάς χαρακτήρισε το Σύνταγμα του 1817 με τα εξής λόγια: «έντεχνον πολιτικόν κατασκευάσμα χαλκευθέν εν μέσω φοβεράς τρομοκρατίας υπό του αρμοστού Μαιτλάνδου και εμπαικτικώς “Σύνταγμα του 1817” τιτλοφορηθέν εδέσμευε χείρας τε και πόδας του Ιονίου λαού και παρέδωκεν αυτόν εις την αυθαίρετον εξουσίαν του αρμοστού, ούτινος η διαταγή απετελεί τον ανώτατον του μικρού εκείνου κράτους νόμον»⁵¹. Ωστόσο, παρά τις αντιδράσεις του λαού, το σύνταγμα επιβλήθηκε τελικά μέσα σε ένα κλίμα βίας και ουσιαστικής κατοχής με την αρωγή της αριστοκρατίας, δηλαδή ευγενών που είχαν συνάψει συμμαχία με τους Βρετανούς για προσωπικά συμφέροντα.

Ο Μαίτλαντ αντιμετώπιζε τους Επτανήσιους με αντιπάθεια και περιφρόνηση. Ωστόσο, κατά την περίοδο της διοίκησής του, εξασφάλισε μία μορφή συμμαχίας μαζί με τους ευγενείς (γνωστούς και ως άρχοντες ή αλλιώς «signori»), επιδιώκοντας την πολιτική εδραίωσή του στα Επτάνησα και την έμμεση παρέμβασή του στα κοινωνικοπολιτικά ζητήματα. Η συμμαχία αυτή στηρίχθηκε στη δημιουργία οικονομικών χασμάτων που προκάλεσαν την οικονομική εξάρτηση των κατώτερων τάξεων από τους ευγενείς. Εκείνοι, ως αντάλλαγμα, έλαβαν κρατικές θέσεις και τοπικά αξιώματα. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από τον Τζορτζ Φ. Μπόουεν, ο οποίος δηλώνει πως «σε εκείνους που διαθέτουν έναν πολιτικό χαρακτήρα, στους γαιοκτήμονες, τους εμπόρους, τους δικηγόρους και τους γιατρούς, έχει γεννηθεί ένα θετικό συναίσθημα υπέρ της Βρετανικής Προστασίας, το οποίο υποκινείται από

---

⁴⁸ Ν. Παγκράτης, ό.π., 2021, σ. 31.

⁴⁹ Δ. Γ. Μεταλληνός, ό.π., 2013, σ. 32.

⁵⁰ Ι. Τρικόγλου, *The Ionian Islands under British Protection*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης – Ψηφιοθήκη, 2^η έκδοση, σ. 100.

⁵¹ Π. Πανάς, *Βιογραφία Ιωσήφ Μομφερράτου*, εκ του τυπογραφείου αδελφών Περρή, Αθήνα, 1888, σελ. 9.

κοινωνικά και προσωπικά συμφέροντα».⁵² Επιπλέον, αναφέρει ότι «δυστυχώς θα πρέπει να φοβόμαστε ότι μεταξύ μίας μεγάλης μερίδας κατοίκων στα νότια νησιά, είμαστε λιγότερο δημοφιλείς ως έθνος από ό,τι είναι οι Αυστριακοί στο Μιλάνο ή οι Ρώσοι στη Βαρσοβία, γεγονός που δεν ίσχυε κατά την περίοδο άσκησης της εξουσίας από τον Μαίτλαντ». Βέβαια, κάτι τέτοιο δεν ισχύει στην πραγματικότητα. Ο τρόπος διοίκησης του Μαίτλαντ ήταν απολυταρχικός και συχνά υπήρχαν βίαια ξεσπάσματα. Παρά τις προσπάθειές του να διατηρήσει μία λεπτή ισορροπία, η ανθελληνική στάση του κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης, το ξεπούλημα της Πάργας στον Αλή-Πασά⁵³ (πράξη που καταδικάστηκε από όλη την Ευρώπη), καθώς και η δήμευση περιουσιών και η εκτέλεση πατριωτών, έκαναν αναγκαία την αντικατάστασή του στα Επτάνησα. Τέλος, λόγω του αυταρχικού και βίαιου τρόπου διοίκησής του, έμεινε γνωστός ως «ο απόλυτος άρχων».⁵⁴

Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης, η Βρετανία κράτησε ουδέτερη στάση⁵⁵, πράγμα που τροφοδότησε την αντίσταση του λαού απέναντι στην Βρετανική Προστασία. Η ουδετερότητα φυσικά ήταν ένα πρόσχημα, ώστε οι Βρετανοί να μπορέσουν να εμποδίσουν τη συμβολή των Επτανησίων στον Ελληνικό Αγώνα για ανεξαρτησία και να αποτρέψουν τυχούσες τοπικές εξεγέρσεις εναντίον της Προστασίας. Το αποτέλεσμα ήταν έντονες λαϊκές εξεγέρσεις, κοινωνικές ταραχές, καθώς και η δημιουργία του ριζοσπαστικού κόμματος, που στόχευε στην ένωση με την μητέρα Ελλάδα. Το ριζοσπαστικό κόμμα έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα και άσκησε τεράστιες και συνεχείς πιέσεις στη Μ.

---

⁵² Βλ. σελ. 28 της παρούσης.

⁵³ Το έγκλημα διεπράχθη το 1819, όταν οι Άγγλοι πούλησαν την Πάργα στον Αλή-Πασά των Ιωαννίνων έναντι 150.000 λιρών. Περίπου τέσσερις χιλιάδες Πάργιοι «εγκαταλείπουν την πόλιν, παραλαμβάνοντας μόνον τα ιερά οστά των προγόνων των (κατά την συναφθείσαν συμφωνία οι Πάργιοι δεν εδικαιούνται να πάρουν ουδέ φύλλον δένδρου)» (Βλ. Δ. Κόκκινος, *Ελληνική Επανάσταση*, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, 1974).

⁵⁴ Δ. Γ. Μεταλληνός, ό.π., 2013, σ. 37.

⁵⁵ Ο ιστορικός C.W. Crawley στο βιβλίο *«The Question of Greek Independence. A study of British policy in the Near East 1821-1833»*, Κέιμπριτζ, 1930, σ. 5, μας αναφέρει ότι οι Βρετανοί κρατούσαν επί γενεές φιλοτουρκική στάση επειδή μισούσαν τους Ρώσους και επειδή φοβόντουσαν την τυχόν αναβίωση του γαλλικού κινδύνου. Με αυτόν τον τρόπο επιδίωκαν να εξασφαλίσουν έναν ρυθμιστικό ρόλο στη περίοδο που θα ακολουθούσε μια ενδεχόμενη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Βρετανία, η οποία τελικά ανταποκρίθηκε θετικά στο αίτημα του λαού. Οι Βρετανοί αναχώρησαν από τα Επτάνησα στις 2 Μαΐου του 1864. Στις 28 Μαΐου του ίδιου χρόνου, τα νησιά ενώθηκαν επισήμως με την Ελλάδα, ξεκινώντας από κοινού ένα νέο κεφάλαιο στην ιστορία τους.

Έχοντας λάβει υπόψη τα παραπάνω γεγονότα, μπορούμε να αναλύσουμε το κείμενο από ιστορική σκοπιά και να προβούμε σε ορισμένες συγκρίσεις που φέρνουν στην επιφάνεια αντιφάσεις. Ας ξεκινήσουμε αναφέροντας ότι στο βιβλίο «Γεώργιος Δρακάτος – Παπανικόλας: Ένας Ιόνιος Πατριώτης», ο Νίκος Παγκράτης χαρακτηρίζει το κείμενο του Τζορτζ Φ. Μπόουεν ως «υβριστικό για τους Ιονίους»⁵⁶. Επιπλέον, ο Γεώργιος Παπανικόλας, προκειμένου να αντικρούσει τους ισχυρισμούς του Μπόουεν, προχώρησε στη συγγραφή ενός βιβλίου που ονόμασε «*Ionian Islands. What they have lost and suffered after thirty five years of administration of the Lord High Commissioner sent to govern them. In reply of a pamphlet entitled: "The Ionian Islands under British Protection"*» (Παπανικόλας, 1851). Όντας έργο ενός συγγραφέα με καταγωγή από τη Μ. Βρετανία, το πρωτότυπο κείμενο παρουσιάζει τα γεγονότα από την οπτική πλευρά του κατακτητή. Επομένως, δεν θα πρέπει να μας εκπλήσσει το πόσο ακράδαντα πιστεύει και διατυμπανίζει στους συμπατριώτες του ότι «η Κυβέρνηση της χώρας, όποια και αν είναι τα ελαττώματά της, είναι μακράν η καλύτερη Κυβέρνηση σε όλο το Λεβάντε»⁵⁷. Για να γίνει περισσότερο πειστικός, δίνει συγκεκριμένα παραδείγματα, όπως το ότι «στρατιωτικά συντάγματα, τα οποία ήταν ιδιαίτερα δημοφιλείς σε όλες τις τάξεις για την καλή συμπεριφορά και τον ευγενικό χαρακτήρα τους (π.χ. Rifles, 42nd Highlanders, κ.ά.), επιβιβάστηκαν έπειτα από διαταγή σε άλλο σταθμό, κάτω από τις θριαμβικές αψίδες που είχαν υψωθεί από την αυθόρμητη στοργή των Επτανησίων και μέσα σε ένα βαρύ κλίμα από δάκρυα και λύπη. Αυτά, λοιπόν, δεν είναι σημάδια μιας καταπιεστικής και απεχθούς κυβέρνησης. Ακόμη και οι εχθροί της Κυβέρνησης δεν ανυπομονούσαν για οποιαδήποτε μεγάλη αλλαγή. Δεν είχαν κανένα εμφανές παράπονο και, ως εκ τούτου, προτιμούσαν να υπομένουν τα δεινά που ήδη είχαν παρά να υποστούν νέα που δεν γνωρίζουν»⁵⁸. Ωστόσο, πέρα από ένα μέρος της αριστοκρατίας που τάχθηκε υπέρ των Βρετανών για

---

⁵⁶ Ν. Παγκράτης, ό.π., 2021, σ. 63.

⁵⁷ Βλ. σελ. 24 της παρούσης.

⁵⁸ Βλ. σελ. 29 της παρούσης.

προσωπικό όφελος, όλα τα παραπάνω δεν συνάδουν καθόλου με τα αισθήματα που ένιωθε ο λαός των Επτανήσων. Το παρακάτω ποίημα που έγραψε ο Κεφαλλονίτης ποιητής Γεράσιμος Μαυρογιάννης το 1848 και αποτέλεσε ύμνο των Ριζοσπαστών, αποτελεί απόδειξη ότι οι Επτανήσιοι δεν έπαψαν ποτέ να νιώθουν Έλληνες στην ψυχή και να επιδιώκουν απεγνωσμένα την ένωση με την υπόλοιπη Ελλάδα.

*«Κι αν δεν κόπτει το σπαθί μου,
κι η αιχμή του δεν τρυπάει,
η ψυχή δεν λησμονάει.
Πως επλάσθη ελληνική.
Των εχθρών μισώ τα δώρα.
Δεν τα θέλω. Ας τα κρατήσουν.
Τους μισώ κι ας με μισήσουν.
Προτιμώ την φυλακή».⁵⁹*

Μάλιστα, στους τελευταίους τρεις στίχους ο Μαυρογιάννης έρχεται σε πλήρη αντιπαράθεση με τα λεγόμενα του Μπόουεν, αποκαλώντας τους κυρίαρχους «εχθρούς» και λέγοντας ότι η σκληρή φυλακή είναι προτιμότερη από τα «δώρα» τους. Επίσης, κατά την περίοδο της Αγγλοκρατίας, ο μέγας ποιητής Διονύσιος Σολωμός απευθύνθηκε στα σύντομα ποιήματά του «Επιγράμματα» προς τους Επτανησίους με τα εξής λόγια: «Δυστυχισμένε μου λαέ, καλέ και ηγαπημένε, πάντοτ' ευκολοπίστευτε και πάντα προδομένε».⁶⁰ Βλέπουμε λοιπόν ότι ο Σολωμός αποκαλεί τους συμπατριώτες του δυστυχισμένους, αναφερόμενος στα βάσανα που υπέμειναν και την ελευθερία που στερήθηκαν από τις διαδοχικές ξένες κυριαρχίες έως και την Αγγλοκρατία της εποχής. Έπειτα, χαρακτηρίζει τους Επτανήσιους ευκολόπιστους και προδομένους. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί ότι αρχικά οι Επτανήσιοι υποδέχτηκαν τους Βρετανούς με χαρά. Οραματιζόμενοι ένα καθεστώς «Επτανήσου Πολιτείας»⁶¹ μετά τη λήξη της Βρετανικής Κυριαρχίας, αντιμετώπισαν τους Βρετανούς ως απελευθερωτές. Η Μ. Βρετανία παρουσιάστηκε με τη σειρά της ως

---

⁵⁹ Βλ. Χ. Βουνάς, *Γεράσιμος Ευστ. Μαυρογιάννης, 1823-1906: Ο δεύτερος εθνικός ποιητής*, εκδ. Τυπογραφία Μανάκου – Αναγνωστοπούλου, Αθήνα, 1966.

⁶⁰ Δ. Σολωμός, *Επιγράμματα*, Εκδ. Στιγμή, Αθήνα, 2014.

⁶¹ Δ. Γ. Μεταλληνός, ό.π., 2013, σ. 30.

«Προστάτιδα Δύναμη» που επρόκειτο να παρέχει στον λαό ανεξαρτησία και δικαιώματα. Ο Μπόουεν αναφέρει ότι «Αν ερωτούμασταν ποια ήταν τα συναισθήματα των προστατευόμενων απέναντι στους προστάτες τους το 1848, δηλαδή κατά την περίοδο που εξετάζουμε, θα απαντούσαμε χωρίς κανένα δισταγμό, ότι οι Άγγλοι ήταν στο σύνολό τους πιο αρεστοί στους Επτανήσιους από ό,τι οποιοσδήποτε άλλος ξένος κυρίαρχος υπήρξε ποτέ στους υπηκόους του».⁶² Οι εξελίξεις όμως έδειξαν ότι η ιδιόμορφη μορφή διοίκησης που επέβαλε η Μ. Βρετανία ήταν απλώς ένα πρόσχημα με σκοπό οι Βρετανοί να κερδίσουν την εύνοια του λαού και να κυριαρχήσουν στα Ιόνια Νησιά, αποικιοκρατώντας πλήρως την περιοχή. Ο συγγραφέας του χειρογράφου αρνείται να παραδεχθεί τα λάθη που διέπραξε η Μ. Βρετανία όσον αφορά τη διακυβέρνηση στο Ιόνιο. Με το κείμενό του παρουσιάζει τη χώρα στους Άγγλους ως σωτήρα. Ισχυρίζεται ότι *«όσον αφορά τα υλικά στοιχεία του πολιτισμού, την ασφάλεια της ζωής και της περιουσίας, και την ορθή απονομή της δικαιοσύνης, τα Επτάνησα ξεπερνούν τα Ναπολιτάνικα και Ρωμαϊκά Κράτη, και ακόμη περισσότερο την Τουρκία και την Ελλάδα. Πράγματι, η διαφορά που παρουσιάζει η κατάσταση των Ιονίων Νήσων σήμερα σε σχέση με αυτή του γειτονικού βασιλείου της Ελλάδας, αποτελεί από μόνη της ένα ισχυρότατο επιχείρημα υπέρ του συστήματος που ίδρυσε ο Τόμας Μαίτλαντ. Η ειρήνη, καθώς και μία ισχυρή και σταθερή κυβέρνηση ήταν πράγματα που απαιτούνταν το 1817»*⁶³ για τους Επτανήσιους και *το 1851 για τους συγγενείς τους στην ηπειρωτική χώρα»* (Μπόουεν, 1851).⁶⁴ Θεωρεί επίσης ότι η Μ. Βρετανία διέπραξε μονάχα ασήμαντα και μικρά λάθη, ή αλλιώς, όπως χαρακτηρίζει, «ατυχίες»⁶⁵, τα οποία όμως «εξιλεώθηκαν στα μάτια της κοινής γνώμης»⁶⁶. Είναι πράγματι γεγονός ότι την εποχή εκείνη εκτελέστηκαν πολλά έργα υποδομής (δρόμοι,

---

⁶² Βλ. σελ. 27 της παρούσης.

⁶³ Εδώ αναφέρεται στις συνθήκες που οδήγησαν στο νέο σύνταγμα του Μαίτλαντ το 1817.

⁶⁴ Βλ. σελ. 24 της παρούσης.

⁶⁵ Σημειώνοντας κάποια λάθη από μεριάς της Μ. Βρετανίας, ο Μπόουεν συνεχίζει λέγοντας ότι «Μπορεί αυτά τα πράγματα να θεωρούνται σχετικά ασήμαντα. Ωστόσο, είναι μικρές ατυχίες που έδωσαν στον Ιόνιο Τύπο το πάτημα για να κατηγορήσει την αγγλική κυβέρνηση για πράξεις ανοησίας και τυραννίας, και οι Ανατολίτες θεωρούν την πρώτη από αυτές τις κατηγορίες πολύ πιο σοβαρή από τη δεύτερη». (Βλ. σελ. 31 της παρούσης)

⁶⁶ Ο Μπόουεν αναφέρει σχετικά με τον τρόπο διακυβέρνησης του λόρδου Σίτον «Οποίες ατέλειες και αν υπήρχαν στη διακυβέρνησή του μέχρι τώρα, εξιλεώθηκαν από τις πολλές αρετές του στα μάτια της κοινής γνώμης». (Βλ. σελ. 31 της παρούσης)

γέφυρες, κτίρια, κ.ά.), τα οποία βέβαια έτυχαν κακής διαχείρισης και επιβάρυναν τον λαό οικονομικά.⁶⁷ Το καθεστώς της Προστασίας στα Επτάνησα στηριζόταν μόνο τυπικά στη συμφωνία που είχαν υπογράψει το 1815 οι Μεγάλες Δυνάμεις. Οι Βρετανοί υπερέβησαν την καθορισμένη δικαιοδοσία τους. Το απολυταρχικό Σύνταγμα του 1817 επιβλήθηκε με τη βία και με την αρωγή της τοπικής αριστοκρατίας. Μέλη της ανερχόμενης αστικής τάξης, μεταξύ των οποίων και ο λόγιος Ανδρέας Μουστοξύδης, υπέβαλαν υπόμνημα διαμαρτυρίας στον βρετανικό θρόνο. Πλήρη εξήγηση στα παραπάνω γεγονότα έρχεται να δώσει ο Γερμανός φιλόσοφος Μαρξ με το δημοσίευσμά του «Το πρόβλημα των Ιονίων νήσων», το οποίο δημοσιεύτηκε στις 6 Ιανουαρίου 1859 στη νεοϋρκέζικη εφημερίδα «*New York Daily Tribune*». Εκεί μας αναφέρει ότι «Κι όμως, οι Βρετανοί καυχούνται ότι χάρισαν στους κατοίκους των Ιονίων Νήσων την ευλογία ενός ελεύθερου Συντάγματος κι ότι ανέπτυξαν τον υλικό τους πλούτο σε σημείο που αποτελεί φωτεινή αντίθεση προς την άθλια οικονομική κατάσταση της κυρίως Ελλάδας. [...] Χάρη σε μια συνθήκη που σχεδίασε ο κόμης Καποδίστριας και υπογράφηκε στα 1815 με την Ρωσία στο Παρίσι, η προστασία των Ιονίων Νήσων ανατέθηκε στην Μεγάλη Βρετανία με τον ρητό όρο ότι αυτή δεσμεύεται από το ρωσικό Σύνταγμα που δόθηκε στα νησιά το 1803. Ο πρώτος Βρετανός λόρδος ύπατος αρμοστής, ο σερ Thomas Maitland, κατάργησε αυτό το Σύνταγμα και το αντικατέστησε με ένα άλλο, που του έδινε απόλυτη εξουσία. [...] Στα 1839 ο Ιπότης Μουστοξύδης, ένας Ιόνιος, γράφει σ' ένα δικό του Pro Memoria που τυπώθηκε από την Βουλή των Κοινοτήτων στις 22 Ιουνίου 1840: “Οι Ιόνιοι δεν έχουν ούτε τα προνόμια που οι ελληνικές κοινότητες κατείχαν ακόμα και στις ημέρες της τουρκικής τυραννίας, δηλαδή να εκλέγουν τους άρχοντές τους και να ρυθμίζουν τις υποθέσεις τους, παρά υπάγονται σε αξιωματούχους διορισμένους από την αστυνομία. Τα μικρά περιθώρια δράσης που είχαν αφηθεί στα δημοτικά συμβούλια κάθε νησιού, έτσι ώστε να διαχειρίζονται τους πόρους τους, τούς αφαιρέθηκαν και, για να περιέλθουν σε μεγαλύτερη εξάρτηση, οι πόροι αυτοί αποδόθηκαν στο δημόσιο θησαυροφυλάκιο”» (Marx, 1859). Στο ίδιο δημοσίευμα, ο

---

⁶⁷ Ο συγγραφέας μας δίνει το παράδειγμα του σωφρονιστικού και αγροτικού μοντέλου, καθώς και το κανάλι που επιχειρήθηκε να δημιουργηθεί. Ωστόσο, συμπληρώνει ότι «Παρ' όλα αυτά, η μεγάλη προβολή αυτών των έργων, σε συνδυασμό με την κακή διαχείριση των λεπτομερειών τους, έχει φέρει σε πολύ δυσχερή θέση την οικονομία των Ιονίων Νήσων». (Βλ. σελ. 31 της παρούσης)

Μαρξ κάνει λόγο για την οικονομική καταπίεση και εκμετάλλευση που δέχθηκαν οι Επτανήσιοι από τους Βρετανούς. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρει ότι η Αγγλία βασάνισε τους Επτανήσιους με εξαγωγικούς φόρους, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της κορινθιακής σταφίδας που αποτελούσε το κύριο προϊόν εξαγωγής των νησιών, η οποία επιβαρύνθηκε με φόρο 22 και 1/2 τοις εκατό. Σύμφωνα με το δημοσίευμα, τα πρώτα εικοσιπέντε χρόνια της βρετανικής διοίκησης η φορολογία αυξήθηκε τρεις φορές και οι δαπάνες πέντε, με αποτέλεσμα το 1850 να υπάρξει έλλειμμα ίσο με το μισό της προγενέστερης συνολικής φορολογίας. Όλα τα παραπάνω είχαν ως αποτέλεσμα λαϊκές αντιδράσεις και εξεγέρσεις εναντίον του καθεστώτος, τις οποίες οι Βρετανοί αντιμετώπισαν με τερατώδη βία⁶⁸. Οι Αρμοστές «προχωρούσαν στη διάλυση όσων Κοινοβουλίων διεξήγαγαν αγώνα για την παραχώρηση ελευθεριών και τον περιορισμό των παρεμβάσεων και της αυθαιρεσίας. Προέβαιναν σε σκληρά αντιλαϊκά, κατασταλτικά –κάποτε αιματηρά– μέτρα και σε ατομικό επίπεδο χρησιμοποιούσαν τις ατομικές διώξεις, φυλακίσεις και εξορίες όχι μόνο των ηγετικών φυσιογνωμιών της ριζοσπαστικής μερίδας, αλλά και απλών ανθρώπων. Με τον τρόπο αυτό συντηρούσαν μία μόνιμη ένταση, εξέθρεφαν νέες δυσαρέσκεις και τελικά οδηγούσαν στο αντίθετο από το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα».⁶⁹ Οι βιαιοπραγίες των Βρετανών έναντι του επτανησιακού λαού έγινε ακόμη πιο έντονη κατά τη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης. Βλέποντας την οργανωμένη από μεριάς των Επτανησίων στρατιωτική και οικονομική συμβολή στον αγώνα κατά των Τούρκων, οι Βρετανοί προέβησαν σε σκληρά αποθαρρυντικά μέτρα. Ο Αρμοστής Μαίτλαντ, προκειμένου να εμποδίσει τη συμμετοχή των Επτανησίων στον Αγώνα, έδωσε προθεσμία επιστροφής

---

⁶⁸ Για τη βιαιότητα των Βρετανών, ο Μαρξ στο ίδιο δημοσίευμα αναφέρει: «Στο μεταξύ, τα φιλανθρωπικά αισθήματα της Μεγάλης Βρετανίας για τα νησιά εκδηλώθηκαν στην πραγματικά αυστριακή αγριότητα, με την οποία ο σερ Henry Ward συνέτριψε [...] εξέγερση στα νησιά. Σ' ένα πληθυσμό 200.000 ψυχών, οι 8.000 τιμωρήθηκαν με απαγχονισμό, μαστίγωση, φυλάκιση κι εξορία· γυναίκες και παιδιά μαστιγώθηκαν μέχρι αίματος. Για να μη γίνω ύποπτος υπερβολής, αναφέρω μια βρετανική εφημερίδα, την “Morning Chronicle” της 25ης Απριλίου 1850: “Φρίττουμε με τα τρομερά μέτρα αντιποίνων, που επέβαλαν τα στρατοδικεία με βάση τις οδηγίες του λόρδου ύπατου αρμοστή. Θάνατος, εξορία και σωματικές ποινές επιβλήθηκαν στους δύστυχους εγκληματίες σε μερικές περιπτώσεις δίχως δίκη και σε άλλες με την συνοπτική διαδικασία του στρατιωτικού νόμου. Έγιναν 21 θανατικές εκτελέσεις κι εκτελέστηκαν πολυάριθμες άλλες ποινές”».

⁶⁹ Ι. Τυπάλδος, ό.π., 1864, σ. 8.

σε όσους αναμείχθηκαν στις στρατιωτικές ενέργειες που έλαβαν χώρα στην ηπειρωτική Ελλάδα. Εκείνοι που αρνήθηκαν να συμμορφωθούν με τα μέτρα, υπέστησαν δήμευση των περουσίων τους. Στις 7 Ιουνίου 1821, η βρετανική διοίκηση δημοσίευσε προκήρυξη, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται η οποιαδήποτε ανάμειξη του τοπικού πληθυσμού στην επανάσταση:

«Διορίζονται όλοι οι υπήκοοι Ιόνιοι να μην πάρουν κανένα μέρος, μήτε εις βοήθειαν μήτε εναντίον, ούτε του ενός ούτε του άλλου από τους πολεμούντας, είτε δια θαλάσσης είτε διά ξηράς.»⁷⁰

Οι συνέπειες για τους παραβάτες ήταν εξορία, δήμευση περιουσίας, σύλληψη, δίκη, κ.ά. Το 1821 ο Μαίτλαντ τιμώρησε παραδειγματικά τους άνδρες που επέδειξαν επαναστατικές τάσεις στα Ιόνια Νησιά, με τα πιο ακραία εγκλήματα να λαμβάνουν χώρα στη Ζάκυνθο και τα Κύθηρα. Σύμφωνα με ιστορικές πηγές, τα πτώματα των παλικάριών της Ζακύνθου βουτήχτηκαν στην πίσσα και έμειναν για χρόνια κρεμασμένα σε κλουβιά έξω από τα σπίτια τους, προς αποφυγή παρόμοιων περιστατικών.⁷¹

Παρ'όλα αυτά, ο Μπόουεν φαίνεται να αποδίδει τις επαναστατικές τάσεις των Ιονίων στο παρελθόν τους, το οποίο υπήρξε γεμάτο από κατά συρροή ξένες κυριαρχίες. Θεωρεί ότι οι Ιόνιοι και οι Έλληνες, τρέφουν μία απέχθεια προς τους ξένους λαούς⁷², η οποία απορρέει από λάθη που διέπραξαν οι προηγούμενοι κατακτητές τους. Εξού και αναφέρει χαρακτηριστικά ότι δεν είχαν την παραμικρή ιδέα για το τι είναι η κυβέρνηση πέρα από τον δεσποτισμό, μία μορφή διακυβέρνησης

---

⁷⁰ Βλ. Προκήρυξη Ιόνιο Κράτος Τ. 23, αριθ. 232. Ανακτήθηκε (10/03/2024) από: <https://ainos-ionianislands.blogspot.com/2016/03/5-1815-5-1815-1864-h-1814-1815-1864-5.html>

⁷¹ Α. Ιδρωμένος, ό.π., 1935, σ. 26.

⁷² Σχετικά με την απέχθεια των Ελλήνων προς τους ξένους κυρίαρχους, ο Μπόουεν αναφέρει: «Η κυριαρχία ξένων δυνάμεων δεν εμπνέει πουθενά καλή θέληση και οι σύγχρονοι Έλληνες διατηρούν μεγάλο μέρος της αντιπάθειας και περιφρόνησης που ένιωθαν οι πρόγονοί τους για τους ξένους. Η Αγγλία, λοιπόν, είχε πάντα κάποιους εχθρούς στα Επτάνησα, ωστόσο τα πολλαπλά πλεονεκτήματα που απορρέουν από την κυριαρχία της μειώνουν σημαντικά τον αριθμό τους.» (Βλ. σελ. 28 της παρούσης)

στην οποία μία ενιαία οντότητα κυβερνά με απόλυτη εξουσία. Επίσης, κατά τον Μπόουεν, οι Επτανήσιοι ήταν σε γενικές γραμμές χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και πολιτικού πνεύματος. Ήταν τόσο ανίδεοι πολιτικά που δεν γνώριζαν καν υπό τι πολίτευμα ζουν.⁷³ Μόνο οι άνδρες ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων με πολιτικό χαρακτήρα, όπως δικηγόροι, γιατροί και έμποροι, είχαν την αντίληψη να αναγνωρίσουν τα θετικά στοιχεία της Βρετανικής Προστασίας, τα οποία σε συνδυασμό με τα προσωπικά τους συμφέροντα, αποτέλεσαν λόγο να ταχθούν υπέρ αυτής. Επιπροσθέτως, στο κείμενό του, ο Μπόουεν χρησιμοποιεί αυτούσια τα λόγια του σερ Τσαρλς Νάπιερ από το βιβλίο του «The Colonies» που δημοσιεύτηκε το 1833. Στο βιβλίο αυτό, ο Νάπιερ μίλησε για τα χρόνια του στα Επτάνησα, τα οποία θυμόταν ως την ευτυχέστερη περίοδο της ζωής του, και ανέλυσε τον χαρακτήρα των Ιονίων. Όπως και ο Μπόουεν, ο Νάπιερ υποστήριξε ότι οι Έλληνες ήταν επιρρεπείς στην πονηριά και τη διπροσωπία εξαιτίας της μακροχρόνιας διαβίωσής τους σε διεφθαρμένο περιβάλλον, ενώ απέδωσε την έλλειψη αυτοπειθαρχίας στον ίδιο παράγοντα.⁷⁴ Η πραγματικά αναλυτική και ενδιαφέρουσα περιγραφή του παρουσιάζεται με λεπτομέρεια στο κείμενο που μελετούμε. Ξεκινώντας το σκιαγράφημα των Επτανησίων, ο Μπόουεν αναφέρει ότι «είμαστε τυχεροί που μπορούμε να αναφερθούμε στην ανώτατη εξουσία του σερ Τσαρλς Νάπιερ, ο οποίος τους γνώριζε καλά από την επί οκτώ χρόνια διαμονής του στην Κεφαλονιά και συχνά αλληλογραφούσε με τους παλιούς του φίλους στα ελληνικά νησιά, ενώ παράλληλα ασχολούνταν με την προσάρτηση των πανίσχυρων επαρχιών στις όχθες του Ινδού ποταμού στη Βρετανική Αυτοκρατορία, τις οποίες κάποτε είχε κατακτήσει ένας ελληνικός στρατός υπό την ηγεσία του Μέγα Αλέξανδρου»⁷⁵. Ο Τσαρλς Νάπιερ

---

⁷³ Αναφορικά με την άγνοια του επτανησιακού λαού περί των πολιτικών, ο Μπόουεν δηλώνει: «Για το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού εδώ, όπως και σε άλλες χώρες, τα είδη πολιτεύματος είναι αδιάφορα, και τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα δεν γνωρίζουν καν κάτω από ποιο πολίτευμα ζουν. Αλλά σε εκείνους που διαθέτουν έναν πολιτικό χαρακτήρα, στους γαιοκτήμονες, τους εμπόρους, τους δικηγόρους και τους γιατρούς, έχει γεννηθεί ένα θετικό συναίσθημα υπέρ της Βρετανικής Προστασίας, το οποίο υποκινείται από κοινωνικά και προσωπικά συμφέροντα.» (Βλ. σελ. 28 της παρούσης)

⁷⁴ C. J. Napier, *The Colonies: treating of their value generally-of the Ionian Islands in particular ... Strictures on the administration of Sir F. Adam*, εκδ. T&W Boone, Λονδίνο, 1833, σ. 52-53.

⁷⁵ Βλ. σελ. 26 της παρούσης.

παραδέχτηκε ότι οι Επτανήσιοι της εποχής του ήταν ένας λαός με εμφανή ελαττώματα, τα οποία προέρχονταν από τη διαφθορά της Βενετικής Κυριαρχίας, αλλά και από τη φυσική σφοδρότητα χαρακτήρα που διακρίνει τον ελληνικό λαό. Ωστόσο, οι αρετές τους ήταν εξίσου εμφανείς, καθώς η φύση τους είχε προικίσει με πολλά καλά στοιχεία. Από τα λόγια του προκύπτει ότι οι πλουσιότερες τάξεις ήταν ιδιαίτερα δραστήριες, παρουσίαζαν καλούς τρόπους, ήταν δηλαδή ευπρεπείς, και, οι άνδρες ήταν καλά ενημερωμένοι πάνω στην επικαιρότητα. Οι γυναίκες, από την άλλη, είχαν φυσική ομορφιά και εξυπνάδα σε άφθονο βαθμό, αλλά η εκπαίδευσή τους ήταν εμφανώς παραμελημένη. Οι κατώτερες και φτωχές τάξεις ήταν το ίδιο εργατικοί με άλλα έθνη του νότου, και γενικώς όλες οι τάξεις χαρακτηρίζονταν από έναν εξαιρετικό βαθμό ευφυΐας. Όσον αφορά τους Κεφαλλονίτες, τους οποίους γνώρισε εις βάθος κατά τη διάρκεια της διαμονής του στο νησί, ο Νάπιερ τους παρουσίασε σκληραγωγημένους, με ευχάριστο χιούμορ και ζωντάνια. Τέλος, ο Νάπιερ διέκρινε εντυπωσιακές ομοιότητες σε όλα τα επίπεδα της καθημερινότητάς τους με τον ιρλανδικό λαό, πλην της μέθης που για τους Κεφαλλονίτες ήταν μία κατάσταση άγνωστη. Η αφήγησή του κλείνει με την φράση «Αυτός είναι ο χαρακτήρας των ανθρώπων με τους οποίους πέρασα τα πιο ευχάριστα χρόνια της ζωής μου».⁷⁶

Στο παραπάνω σκιαγράφημα των Ιονίων, ο Μπόουεν προσθέτει ότι τους θεωρεί καθαρούς απόγονους των Ελλήνων, διατηρώντας το ίδιο ευρηματικό και δραστήριο πνεύμα, το οποίο συνοδεύεται από τη δίψα για γνώση και βελτίωση, τον ίδιο ενθουσιώδη ανταγωνισμό, την αγάπη για την καινοτομία και την περιπέτεια, την αυτοεκτίμηση και τη φλυαρία, την ανήσυχη φιλοδοξία και επιδεξιότητα. Εξαίρεση σε αυτόν τον κανόνα αποτελούν οι Κερκυραίοι, οι οποίοι λόγω της 400ετούς κυριαρχίας της Βενετίας στο νησί, «εκφυλίστηκαν από τους προγόνους τους» και διατήρησαν τα ελαττώματά τους.⁷⁷ Για να συνοψίσει τον χαρακτήρα των Νεοελλήνων, χρησιμοποιεί την φράση του Ομήρου στο έργο του *Οδύσσεια*: «ἤμισυ γὰρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται εὐρύοπα Ζεὺς ἀνέρος, εὖτ' ἂν μιν κατὰ δούλιον ἡμαρ ἔλησιν», δηλαδή «Γιατί κι ο Δίας, που το μάτι του βλέπει παντού, κόβει του ανθρώπου τη μισή αρετή, απ' τη στιγμή που θα τον βρει η μέρα της σκλαβιάς». Το γεγονός ότι ο Μπόουεν ταυτίζει τους Επτανήσιους της εποχής του με τους Έλληνες, λόγω των κοινών

---

⁷⁶ Βλ. σελ. 26 της παρούσης.

⁷⁷ Η αναλυτική του περιγραφή βρίσκεται στη σελ. 27 της παρούσης.

χαρακτηριστικών και της ιστορίας τους, είναι πράγματι αξιοσημείωτο. Παράλληλα, τους κατατάσσει στην ίδια κατηγορία με τους υπόλοιπους ανατολικούς λαούς, αποκαλώντας τους «Ανατολίτες»⁷⁸. Τους παρουσιάζει, ωστόσο, κατώτερους της δικής του φυλής. Πιστεύει ότι εξαιτίας των διαδοχικών ξένων κυριαρχιών στερούνται πολλά από τα κύρια συστατικά ενός έθνους, πράγμα που σημαίνει ότι δεν δύνανται να υπάρξουν εντελώς ανεξάρτητοι ως λαός. Θεωρεί ότι τόσο οι Έλληνες (μετά την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού) όσο και οι Επτανήσιοι, χρειάζονται την κηδεμονία μιας μεγάλης δύναμης που θα λειτουργεί ως «ιθύνων νους» στη διαχείριση των εσωτερικών ζητημάτων. Στη δεύτερη περίπτωση φυσικά, αναφέρεται στη Μ. Βρετανία, η οποία, λειτουργώντας ως Προστάτιδα Δύναμη, βοηθά τους Επτανήσιους να περάσουν σε ένα μεταβατικό στάδιο πριν την πλήρη ανεξαρτησία τους, συμβάλλοντας στην πολιτική, κοινωνική και στρατιωτική εξέλιξη του τόπου.⁷⁹

Θα πρέπει επίσης να δώσουμε έμφαση και στην απέχθεια που δείχνει ο Μπόουεν για τους συγγραφείς του Ιόνιου Τύπου, τους οποίους καθιστά υπεύθυνους για την αντίσταση που δημιουργήθηκε ενάντια στη βρετανική κυβέρνηση. Θεωρεί μεγάλο λάθος της το φιλελεύθερο σύνταγμα του 1848, που θέσπισε ο λόρδος Σίτον⁸⁰,

---

⁷⁸ Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι: «Όπως όλοι οι άλλοι Ανατολίτες, έτσι και οι Έλληνες δεν έχουν την παραμικρή ιδέα για το τι είναι κυβέρνηση πέρα από τον δεσποτισμό». (Βλ. σελ. 24 της παρούσης)

⁷⁹ Συγκεκριμένα, μας αναφέρει ότι: «Όλες οι προηγούμενες ιδέες και παραδόσεις τους, είτε αυτές είναι κοινωνικές είτε πολιτικές, πρέπει να διορθωθούν ή να εξαλειφθούν προτού σχηματίσουν ένα ευρωπαϊκό έθνος με βάση τις ευρωπαϊκές αρχές. Ακούσαμε πολλούς από τους υπηκόους του βασιλιά Όθωνα να παραδέχονται ότι θα ήταν καλύτερο για τη χώρα τους, αφού πρώτα αποτινάξει τον τουρκικό ζυγό, να αρκεστεί σε μία κατάσταση χωρίς πλήρη ανεξαρτησία, και να τεθεί για λίγο υπό την κηδεμονία κάποιας μεγάλης ευρωπαϊκής δύναμης, με την ίδια έννοια που το 1815 η Αγγλία έγινε προστάτιδα των Ιονίων Νήσων. Έτσι οι Έλληνες, όπως και οι Επτανήσιοι, θα είχαν σταδιακά εκπαιδευτεί στις πρακτικές των πολιτισμένων κοινωνιών και την τακτική στρατιωτική πειθαρχία, ως ενδιάμεσο στάδιο πριν να φτάσουν στην πλήρη απόλαυση του επικίνδυνου προνομίου της αυτοδιοίκησης». (Βλ. σελ. 25 της παρούσης)

⁸⁰ Ο Μπόουεν αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «Με το Σύνταγμα του Τ. Μαίτλαντ, ο Τύπος ήταν πιο περιορισμένος και το Κοινοβούλιο ήταν πιο υποχωρητικό από ό,τι στην Αγγλία υπό τους πρίγκιπες Τυδώρ. Με το Σύνταγμα του Λόρδου Σίτον, ο Τύπος είναι πολύ λιγότερο

καθώς χειραφέτησε τον Τύπο από κάθε νομικό περιορισμό και έδωσε στους συγγραφείς του την ευκαιρία να στρέψουν τους συμπατριώτες τους ενάντια στο έθνος που τους προστατεύει, «χρησιμοποιώντας τις πιο βάνανυσες και αβάσιμες συκοφαντίες». Τα αισθήματά του γίνονται φανερά ήδη από την πρώτη παράγραφο του αποσπάσματος που εξετάζουμε, όπου χαρακτηρίζει την αδικία τους «τερατώδη και επαίσχυντη», ενώ λίγο παρακάτω τους παρουσιάζει ως δημαγωγούς. Υποστηρίζει μάλιστα ότι η τακτική τους έγκειται στη μελετημένη απόκρυψη των γεγονότων και τη συκοφαντία της βρετανικής διοίκησης. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι οι συγγραφείς του Ιόνιου Τύπου παρουσιάζουν στον λαό την αγγλική διοίκηση ως ένα κυβερνητικό σύστημα που ταυτίζεται με την ανοησία και τυραννία, και κάθε Λόρδο Έπατο Αρμοστή ως σκληρό δεσπότη, κρύβουν όμως με έντεχνο τρόπο την αλήθεια που οι ίδιοι γνωρίζουν πολύ καλά, δηλαδή ότι «η Κυβέρνηση της χώρας τους, όποια και αν είναι τα ελαττώματά της, είναι μακράν η καλύτερη Κυβέρνηση σε όλο το Λεβάντε».⁸¹ Πράγματι, η άρση της τυποαπαγόρευσης από τον Σίτον (από τις 22 Μαΐου 1848) και η ανάφλεξη του ριζοσπαστικού κινήματος το 1849, έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην αντίσταση ενάντια στη βρετανική συμπίεση. Υπό αυτές τις συνθήκες και χάρη στην ελευθεροτυπία που επέτρεψε το νέο σύνταγμα, εμφανίστηκαν οι πρώτες πολιτικές εφημερίδες στα Ιόνια Νησιά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το παρακάτω απόσπασμα που δημοσιεύτηκε σε φύλλο της εφημερίδας «Ριζοσπάστης» και εκδόθηκε στην Κέρκυρα το 1850:

«Ημείς ούτε ανεγνωρίσαμεν ούτε αναγνωρίζομεν ποτέ τας συνομολογουμένας συνθήκας μεταξύ των δυνατών της γης, δια των οποίων οι ατυχείς λαοί πωλούνται, αγοράζονται, ανταλλάσσονται και διανέμονται ως τόσα κτήνη· [...] αι επάρατοι αύται συνθήκαι δεν είναι ειμή το αποτέλεσμα της βίας ή της ανάγκης· άμα δε αύτη εκλείψη ή εκείνη δυνηθή να καταβληθή, – το οποίον έγκειται εις αυτήν των την φύσιν και ή εγρήγορα ή αργά είναι αδύνατον να μη ακολουθήση, – οι λαοί αναλαμβάνουσιν αυτοδικαίως την ελευθερίαν και ανεξαρτησίαν των.»⁸²

περιορισμένος από ό,τι στη Γαλλία ή την Αγγλία, ή ακόμα και στην Αμερική σήμερα». (Βλ. σελ. 37 της παρούσης)

⁸¹ Βλ. σελ. 24 της παρούσης.

⁸² «Ο Ριζοσπάστης», φ. 3, σελ. 1, «Η Βουλή και ο Αρμοστής», Κέρκυρα, 1850.

Σύμφωνα με τον Μπόουεν, ο Ύπατος Αρμοστής Λόρδος Σίτον, όταν έλαβε ειδοποίηση από τον Υπουργό της Αποικίας σχετικά με τη λήξη της θητείας του και τον ερχομό του διαδόχου του, αποφάσισε να προβεί σε ριζικές αλλαγές. Με τις αλλαγές αυτές στόχευε να καταστήσει το έργο του διαδόχου του ιδιαίτερα δύσκολο. Αναλυτικότερα, αναφέρει ότι «Ο Λόρδος Σίτον ήταν αποφασισμένος να κρατήσει τη δημοτικότητα για τον εαυτό του και να κληροδοτήσει στον Χένρι Γουόρντ όλη τη δυσκολία»⁸³. Και όλες αυτές οι πολιτικές αλλαγές έγιναν τόσο σύντομα, ώστε εντός του διαστήματος των δέκα ημερών⁸⁴ το νέο σύνταγμα περιόρισε σχεδόν πλήρως τις εξουσίες του Ύπατου Αρμοστή, ενίσχυσε τη δύναμη της Ιονίου Συνέλευσης και απελευθέρωσε τον Τύπο από κάθε περιορισμό. Στο χειρόγραφο, ο Μπόουεν μας διηγείται επίσης ότι ο Λόρδος Σίτον, αφού ανακοίνωσε την πρόθεσή του να καταργήσει όλους τους περιορισμούς του Τύπου, έλαβε πρόσκληση για συμπόσιο από το Ελληνικό Καζίνο στην Κέρκυρα, την οποία και αποδέχτηκε. Το Ελληνικό Καζίνο, αν και φαινομενικά μια λογοτεχνική εταιρεία, ήταν επί της ουσίας μία πολιτική ένωση, η οποία παρείχε υποστήριξη στους δυσανασχετισμένους και έδειχνε απέχθεια προς κάθε πρόσωπο που συνδεόταν άμεσα με την Προστάτιδα Δύναμη. Μάλιστα, ο Πρόεδρος της Λέσχης, ο οποίος διοργάνωσε το συμπόσιο, ήταν ο κύριος συντάκτης της κορυφαίας εφημερίδας της αντιπολίτευσης και ένας από τους πιο εξέχοντες της αντιαγγλικής παράταξης. Ο Μπόουεν κατηγορεί ανοιχτά τον Σίτον για αυτή του την πράξη και αναφέρει ότι πολλοί φίλοι και υποστηρικτές της Μ. Βρετανίας δυσαρεστήθηκαν με εκείνη την εξέλιξη. Χαρακτηρίζει τους Επτανήσιους οξυδερκείς που προχώρησαν σε μία τέτοια κίνηση και δηλώνει ότι «οι Έλληνες

---

⁸³ Βλ. σελ. 37 της παρούσης.

⁸⁴ «Μέσα σε μόνο δέκα μέρες έσπευσε τον περίεργο ιόνιο λαό σε περισσότερες πολιτικές αλλαγές από όσες έχει υποστεί η Αγγλία εδώ και δέκα γενιές. Την 1η Μαΐου 1849, ο Λόρδος Ύπατος Αρμοστής είχε περισσότερη εξουσία από τη Βασίλισσα Ελισάβετ, ενώ στις 10 του ίδιου μήνα έμεινε με λιγότερη δύναμη από τη βασίλισσα Βικτώρια. Με το Σύνταγμα του Τ. Μαίτλαντ, ο Τύπος ήταν πιο περιορισμένος και το Κοινοβούλιο ήταν πιο υποχωρητικό από ό,τι στην Αγγλία υπό τους πρίγκιπες Τυδώρ. Με το Σύνταγμα του Λόρδου Σίτον, ο Τύπος είναι πολύ λιγότερο περιορισμένος από ό,τι στη Γαλλία ή την Αγγλία, ή ακόμα και στην Αμερική σήμερα. Ενώ αγαπούσε την ισότητα και την καλή τάξη, υπό την ήρεμη πρακτική έννοια, σε πολιτική εμπειρία και πληροφόρηση, η Ιόνιος Συνέλευση θα ξεπερνούσε κατά πολύ μια συνέλευση αντιπροσώπων των επαγγελματιών στο Μπέρμιγχαμ ή μια λέσχη μαθητευόμενων στο Λονδίνο». (Βλ. σελ. 37 της παρούσης)

προσέφεραν στον εκλεκτό καλεσμένο τους ένα εξαιρετικό δείπνο και εκφώνησαν προς τιμήν του πολλούς όμορφους λόγους, κάτι που ξέρουν πολύ καλά να κάνουν». Ο Λόρδος Σίτον, από την άλλη, ήταν πεπεισμένος ότι συμμετέχοντας σε τέτοιου είδους συμπόσια, θα κατάφερνε να συμφιλιωθεί με ανθρώπους που απολάμβαναν ύψιστης επιρροής μεταξύ των συμπατριωτών τους, πράγμα που αποδείχθηκε αναληθές με την αποτυχία του στις εκλογές που διεξάχθηκαν στην Κέρκυρα, παρά την έντονη υποστήριξή του από το αντιαγγλικό κόμμα. Ο Μπόουεν δηλώνει χαρακτηριστικά ότι ο Σίτον είχε «πέσει στα χέρια του αντιαγγλικού κόμματος», σε σημείο που διακρίνει δύο εντελώς διαφορετικές εκδοχές του, αυτή του Λόρδου Σίτον πριν το 1848, του Λόρδου Σίτον του Καναδά που έμεινε γνωστός ως λαμπρός αξιωματικός και αξιοπρεπής κυβερνήτης, και του Λόρδου Σίτον της Κέρκυρας που έγραφε προσκλήσεις σε φτωχά Ελληνικά και συνήθιζε να δειπνεί μαζί με Έλληνες δημοσιογράφους και δημαγωγούς.⁸⁵

Επίλογος

Εν κατακλείδι, με βάση όλα τα παραπάνω, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η μετάφραση των ιστορικών χειρόγραφων εγγράφων παρουσιάζει γεγονότα από την πλευρά του συγγραφέα, παρέχοντας τροφή για σκέψη και, πολλές φορές, άγνωστες στο κοινό πληροφορίες. Στην προκειμένη περίπτωση, το χειρόγραφο που αποτέλεσε αντικείμενο της έρευνάς μας, πέρα από την ενδιαφέρουσα μελέτη του από μεταφραστική άποψη, μας παρουσίασε την περίοδο της Αγγλοκρατίας από μία διαφορετική οπτική γωνία, δηλαδή μέσα από τα μάτια του κατακτητή, και μας έδωσε την ευκαιρία να μπορέσουμε να τα αντιπαραβάλλουμε με τα έργα που είχαμε στη διάθεσή μας από άλλα πρόσωπα της εποχής αλλά και μεταγενέστερους ιστορικούς. Το εν λόγω χειρόγραφο αποτελεί μία τρανταχτή απόδειξη ότι η αλήθεια έχει πάντοτε δύο ή και παραπάνω πλευρές. Τα γεγονότα, ανάλογα με το ποιος είναι ο αφηγητής που μας τα διηγείται, μπορούν να παρουσιαστούν και να ερμηνευτούν με εντελώς διαφορετικό τρόπο κάθε φορά. Για τους παραπάνω λόγους, είναι σημαντικό η

---

⁸⁵ Τα προαναφερθέντα γεγονότα αναφέρονται με αναλυτικό τρόπο στις τελευταίες παραγράφους του αποσπάσματος που έχουμε στη διάθεσή μας και μεταφράστηκε στα Ελληνικά.

μεταφραστική έρευνα να στρέφει την προσοχή της σε τέτοιο αρχειακό υλικό, καθώς τα αποτελέσματα μπορούν να συμβάλλουν στην εύρεση νέων στοιχείων για διάφορες πτυχές του ιστορικού παρελθόντος, όπως είναι η πολιτική, οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική. Τα χειρόγραφα αποτελούν πολύτιμη και πρωτογενή πηγή πληροφοριών, ενώ διαιωνίζουν πληροφορίες προερχόμενες από ιστορικούς και ερευνητές της εκάστοτε εποχής, οι οποίες διαφορετικά θα χανόνταν με την πάροδο του χρόνου. Η μετάφραση, επομένως, είναι το μέσο που μπορεί να αναδείξει τις «χαμένες» αυτές πληροφορίες που αποτυπώθηκαν κάποτε σε ένα χαρτί, εμπλουτίζοντας τις γνώσεις που έχουμε για ιστορικές περιόδους του παρελθόντος και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της ιστορικής έρευνας και λογοτεχνίας.

Βιβλιογραφία

- Βουνάς, Χ. (1966). *Γεράσιμος Ευστ. Μαυρογιάννης, 1823-1906: Ο δεύτερος εθνικός ποιητής*, Αθήνα, Τυπογραφία Μανάκου – Αναγνωστοπούλου.
- Cambridge Dictionary (2024). Cambridge: Cambridge University Press. Ανακτήθηκε (05/12/24) από: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/page>
- Collins English Dictionary (2024). Ανακτήθηκε (10/02/24) από:
<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/trainband>
- Crawley, C.W. (1930). *The Question of Greek Independence. A study of British policy in the Near East 1821-1833*, Cambridge [England], University Press.
- Εφημερίς Εθνική και Δημοτική «Ο Ριζοσπάστης» (1850). *Η Βουλή και ο Αρμοστής* (φ. 3, σελ. 1), Κέρκυρα.
- Ιδρώμενος, Α. (1935). *Πολιτική Ιστορία της Επτανήσου (1815 – 1864)*, Κέρκυρα, Εταιρεία προς Ενίσχυσιν των Επτανησιακών Μελετών.
- Κατσαρός, Σ. (2003). *Ιστορία της Κέρκυρας (νέα έκδοση)*, Κέρκυρα, Mellon.
- Κόκκινος, Δ. (1974). *Ελληνική Επανάστασις*, Αθήνα, Μέλισσα.
- Μεταλληνός, Δ. Γ. (2013). *Βρετανική Διπλωματία & Ορθόδοξη Εκκλησία στο Ιόνιο Κράτος: Η εκκλησιαστική πολιτική του Βρετανού Αρμοστή Sir Howard Douglas*, Κέρκυρα, Γρηγόρη.
- Μοσχόπουλος, Ν. Γ. (1988). *Ιστορία της Κεφαλονιάς (Τόμος Β')*, Αργοστόλι, Κέφαλος.
- Napier, C. J. (1833). *The Colonies: treating of their value generally-of the Ionian Islands in particular ... Strictures on the administration of Sir F. Adam*, Λονδίνο, T&W Boone.
- Παγκράτης, Ν. (2021). *Γεώργιος Δρακάτος – Παπανικόλας: Ένας Ιόνιος Πατριώτης*, Κέρκυρα, Image.

- Πανάς, Π. (1888). *Βιογραφία Ιωσήφ Μομφερράτου*, Αθήνα, εκ του τυπογραφείου αδελφών Περρή.
- Προκήρυξη Ιόνιο Κράτος Τ. 23, αριθ. 232. Ανακτήθηκε (10/03/2024) από: <https://ainos-ionianislands.blogspot.com/2016/03/5-1815-5-1815-1864-h-1814-1815-1864-5.html> Σολωμός, Δ. (2014). *Επιγράμματα*, Αθήνα, Στιγμή.
- Τρικόγλου, Ι. (χ.χ.). *The Ionian Islands under British Protection*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης – Ψηφιοθήκη (2^η έκδοση). Ανακτήθηκε (20/11/24) από: <https://digital.lib.auth.gr/record/125796/?ln=el>
- Τυπάλδος, Ι. Α. (1863). *Η Ένωσις των Ιονίων Νήσων μετά του Βασιλείου της Ελλάδος*, Αθήνα, Χρυσσαλλίς.
- Τυπάλδος, Ι. (1864). *Φεουδαρχία και γεωργία εις τας Ιονίους Νήσους*, Αθήνα, Χρυσσαλλίς.

one, administered with vigour and impartiality, the public revenue was freed from speculation and carefully regulated; factions and assassinations were repressed; excellent roads, hitherto unknown in the East, were constructed through all parts of the country. The Ionians learned to cultivate arts unheard of by the preceding generation, not only in the progressive improvement of their professions, but in all the comforts and amenities of life. Their houses became more commodious; their habits were regulated so as better to keep pace with those of the civilized world; and the best of luxuries—the luxury of knowledge—made rapid progress. Numerous schools of primary and secondary instruction were supported in all the islands; while the University established at Corfu, and long presided over by that generous friend of Greece, the late Earl of Guilford, became the chief seat of education for the whole Greek race. Have all the English government founded a seminary for theological students—the first institution of the kind in these islands, and already productive of very great benefit. We trust that the time will finally learn the necessity and justice of providing more amply for the Church, as its property was requested under the French, and has been, in part, iniquitously plundered. The clergy are gradually recognising the obligation of exacting from all new members admitted in their ranks, an education more suitable to their important and sacred functions. An immense revolution in sentiment has indeed taken place since the ignorant priests of Cephalonia laboured hard to persuade the more ignorant peasantry that the potatoe—the culture of which was being introduced by the English on their first arrival—was the very apple with which the serpent seduced Adam and Eve in Paradise. Once again—as we read in the old legend—from the most ancient strongholds of superstition and ignorance, a cry of despair has gone forth over the waters of the Ionian Sea:—
 “The lonely mountains o’er,
 And the resounding shore,
 A voice of weeping heard and loud lament.
 (*) Milton’s hymn on the Saturday.
 The legend here referred to is found in a treatise on the defect of oracles, the
 riness sailing by night in the Ionian Sea, heard, when near the island of Laxo, a loud voice proclaiming with groans and weeping the fall of the heathen deities, and the cessation of the heathen oracles.
 While all these blessings have been secured to them under the friendly auspices of England, the Ionians are still the most lightly burdened people in Europe. With the exception of trifling fees for stamps, harbour-dues, and the like, they pay no taxes whatever, except on their imports and exports. Few men of candour will deny that the British rule is a good one to live under, particularly where it is benighted without the evils that attend it at home,—heavy taxation, and wide-spread pauperism. While his life and property are more secure than they would be in many parts of the British islands, the Ionian peasant or landholder consumes the fruits of the earth without contributing one farthing towards the expense of the government. In these happy little communities, the tax gatherer is unknown. The public revenue averages £150,000 yearly, and this sum covers both the general and municipal expenses of the state. Here exists none of those burdens which press so heavily on the industrious and resources of less favoured countries. There are no imports on land, houses, or cattle; there are excellent roads without turnpikes, and excellent aqueducts without water-rates; there are no tithes, for the Church is supported out of part of the proceeds of the ecclesiastical property; there are no poor-rates, and there are no paupers.
 The monstrous and shameful injustice of the writers in the Ionian press, lies in their studied concealment of these facts. Ever since they were virtually emancipated, in 1849, from all legal restraints, they have been embittering the minds of their fellow-countrymen against the protecting nation, by the most brutal and groundless calumnies. They invariably represent the English administration as a system compounded of folly and tyranny, and each individual Lord High Commissioner

as a cruel despot, in comparison to whom Caligula and Nero were enlightened philanthropists. But they artfully hide from their more ignorant fellow-citizens the truth of which they are themselves so well aware, namely, that the government of their country, whatever may be its defects, is at least by far the best government in the Levant. In all the materials element of civilization, — in the security of life and property, — and in the right administration of justice, the Ionian Islands surpass the Neapolitan and Roman States, much more Turkey and Greece. Indeed, the difference which their condition at the present day exhibits in comparison with that of the neighbouring kingdom of Greece, is of itself a very strong argument in favour of the system founded by Sir J. Maitland. Peace and a strong fixed government were required in 1817 for the Ionians, and in 1851 for their kinsmen on the mainland. A nation which so long struggled for its existence under independent and rival chieftains will not easily forget the necessity for a sovereign will and unity of action. The weak and the oppressed turn to the throne, as a refuge from petty tyrants. Like all other Oriental, the Greeks in general have no abstract notion of government except as a despotism. Hence the apathy of the nation at large for the democratic constitution of 1843, "plus raisonnée, que raisonnée," — forced upon them in great measure by foreign intrigue, and imported from the manufactories of ideas by Bentham, and such-like liberty-mongers. Greece can never truly prosper until some master-mind arises to unite the discordant factions, those worthy sons of the men of Thermopylae and of Salamis, — the mountaineers of the Peloponnese, and the sailors of the Aegean — who for six long years baffled all the efforts and arms of the Sultan — have indeed strong arms and brave hearts; — but a head is wanting and so the members disorganize, as in the old Roman fabliau, or in that beautiful eastern parable in the book of Judges (18.8-15), which tells how the

these went forth one time to anoint a king over them. The noble people of Greece, indeed, stand great among the weak and incapable, who mis-govern them, as the pillars of their ancestral temples soar above the surrounding decadation. But governed by foreigners during so many centuries, and suddenly restored to liberty, the Greeks, like the Ionians on the fall of Venice, found themselves wanting in many of the primary ingredients of a nation. These can be but slowly and imperfectly supplied from indigenous sources. Even the few natives who possess any experience of the arts of government had been trained under a system altogether different from that which they are now called upon to adopt. All their previous ideas and usages, whether social or political, require to be corrected or eradicated before they can be expected to form a European nation upon European principles. We have heard many of the subjects of King Otto acknowledge that it would have been better for their country, — on just shaking off the Turkish yoke, — to have been content with something short of complete independence, and rather to have persisted for a time under the tutelage of one of the great European powers, in the same sense as England became in 1815 the guardian of the Ionian Islands. Thus the Greeks — like the Ionians — would have been gradually trained to the arts and usages of civilized society, and regular military discipline, as an intermediate stage to the full enjoyment of the dangerous privilege of self-government. Constitutional liberty must grow with the growth and strengthen with the strength of a nation. Greece cannot hope to spring forth at one bound, all-wise and all-armed, like Minerva from the brain of Jupiter. We have now considered the result of the British protection as exemplified in the material civilization of the Ionians. We shall next examine the character of the people themselves. Here we are fortunate in being able to refer to the high authority of Sir Charles Napier, who knew them thoroughly from having been for eight years resident in Cephalonia, and who often corresponded with his old friends in the Greek Islands, while engaged in annexing the British

The dominion of foreigners nowhere inspires universal good-will; and the modern Greeks retain much of the mingled dislike and contempt felt by their forefathers for all aliens. England, therefore, has always had an adverse party in the Ionian Islands, but the many advantages derived from the rule greatly diminish the number of these enemies. To the mass of the population, here, as in other countries, all forms of polity are indifferent; and most of the lower orders cannot even talk under which they are living. But among those who alone possess a political character, among the landholders, merchants, lawyers, and doctors, — considerations of social and personal interest created a decided sentiment in favour of British Protection. It is only within the last two years that, — owing to the fierce agitation carried on by the demagogues, and to the full license of calumny and misrepresentation granted to the press, — a feeling of aversion towards England and Englishmen has sprung up among a portion of the people. It is to be feared that among a great number of the inhabitants of the southern islands we are now little more popular as a nation than the Austrians are at Milan, or the Russians at Warsaw. But it was not so under Maitland's system. If the Protectors and Protected did not mix much in each other's society, the fault lay with the former than with the latter. Any officer of the garrison, who, for the sake of his own health, or that of his family, required change of air, might take his choice of all the country houses in the islands, for the native gentry would place them at his disposal with the greatest kindness and courtesy. And those Englishmen alone who speak their language, and have visited them in their own cottages, can fully certify with what respect and even affection they have invariably been treated by the peasants. The very best understanding has generally existed between the lower orders and the private soldiers. Regiments, which, — like the *Asiatic*, the *1st*

Highlanders, and some others, — had peculiarly endeared themselves to all classes by their good conduct and courtesy, embarked, when ordered to another station, from universal triumph and applause, raised by the spontaneous affection of the Ionians, and accompanied universal tears and regret. There are not the signs of an oppressive and odious government. Even the discontented party were not impatient for any violent change. They had no tangible grievance, and therefore, they felt it better to bear the ills they had than to fly to others that they know not of.

Such was the condition of affairs in which Lord Seaton found on his arrival in 1843. For five years he administered the government just as absolutely as Sir T. Maitland himself, at the general election of 1845 excluding from the new Parliament all but the most submissive agents of his will. Pitt defined "an independent man" to be "one who cannot be depended upon," and until a few months before the expiration of his office, Lord Seaton acted on this political maxim as carefully as any of his predecessors. In many respects he enjoyed advantages over them all. He came to Corfu with the prestige of his well-earned rank and brilliant services, — as the gallant officer who led the assault on the French lines at Ciudad Rodrigo, who wheeled his brigade on the flank of the Imperial Guard at Waterloo, and who, as it was well said of him, trampled out the Canadian Rebellion with the iron heel of his boot. In appearance and bearing, the very *beau ideal* of an English officer and gentleman, he possessed in his remarkably dignified carriage and manners no mean elements of success in governing Oriental states. His courtesy and hospitality will be attested by all who knew him during his administration; his laborious attention to public business, and ready accessibility to every class, are known to all who served under him. In short, the only leading error pervading the longer portion of his term of office in the Ionian Islands was one which he has shared with some former able statesmen. He had the fault of imagining that he could see every thing with his own eyes, and do every thing with his own hands; and that he knew the business of a judge, a schoolmaster, an architect, or an engineer, better than persons who had been regularly trained to those professions. The most unsummate rulers are, unfortunately, the instrumentality of their cabal and personal taking care to exercise great authority in

The expulsion of foreigners anywhere inspires universal good-will, and the modern Greeks retain much of the mingled dislike and contempt felt by their forefathers for all aliens. England, therefore, has always had an adverse party in the Ionian Islands; but the many advantages derived from the rule greatly diminish the number of these enemies. To the mass of the population, here, as in other countries, all forms of polity are indifferent; and most of the lower orders cannot even tell under which they are living. But among those who alone possess a political character, among the landholders, merchants, lawyers, and doctors, — considerations of social and personal interest created a decided sentiment in favour of British protection. It is only within the last two years that — owing to the fierce agitation carried on by the demagogue, and to the full license of calumny and misrepresentation granted to the press — a feeling of aversion towards England and Englishmen has sprung up among a portion of the people. It is to be feared that among a great number of the inhabitants of the southern islands one are now little more popular as a nation than the Austrians are at St. Petersburg, or the Russians at Vienna. But it was not so under Maistland's system. If the Protectors and Protected did not mix much in each other's society, the fault lay with the former than with the latter. Any officer of the garrison, who, for the sake of his own health, or that of his family, required change of air, might take his choice of all the country houses in the islands, for the native gentry would place them at his disposal with the greatest kindness and courtesy. And those Englishmen alone who speak their language, and have visited them in their own cottages, can fully testify with what respect and even affection they have invariably been treated by the peasants. The very best understanding has generally existed between the lower orders and the private soldiers, regiments, which, — like the Rifles, the Highlanders, and some others, — had peculiarly endeared themselves to all classes by their good conduct and courtesy, embarked, when ordered to another station, from under triumphal arches raised by the spontaneous affection of the Ionians, and amid universal tears and regret. These are not the signs of an oppressive and odious government. Even the discontented party were not impatient for any violent change. They had no tangible grievance, and therefore, they felt in better to bear the ills they had than to fly to others that they know not of.

Such was the condition of affairs in which Lord Seaton found on his arrival in 1843. For five years he administered the government just as absolutely as Sir D. Maistland himself, at the general election of 1842 excluding from the new Parliament all but the most submissive agents of his will. Pitt defined an independent man to be "one who cannot be depended upon; and until a few months before the expiration of his office, Lord Seaton acted on this political maxim as carefully as any of his predecessors. In many respects, he enjoyed advantages over them all. He came to Cyprus with the prestige of his well-earned rank and brilliant services, — as the gallant officer who led the assault on the French lines at Ciudad Rodrigo, who wheeled his brigade on the flank of the Imperial Guard at Waterloo, and who, as it was called of him, trampled out the Canadian Rebellion with the iron heel of his boot. In appearance and bearing, the very beau ideal of an English officer and gentleman, he possessed in his remarkably dignified carriage and manners no mean element of success in governing Orientals. His courtesy and hospitality will be attested by all who knew (or saw) during his administration; his labours, his attention to public business, and ready accessibility to every class, are known to all who served under him. In short, the only leading error pervading the larger portion of Lord Seaton's term of office in the Ionian Islands was one which he has shared with some former able statesmen. He had the fault of imagining that he could see every thing with his own eyes, and do every thing with his own hands; and that he knew the business of a judge, a schoolmaster, an architect, or an engineer, better than persons who had been regularly trained to those professions. The most consummate rulers are content to use the instrumentality of their subordinates, only taking care to exercise great discretion in

the choice of implements, and a vigilant control over their proceedings. By this course they would have the advantages which result from unity of design. With these, that belong to division of labour. But such a system suited neither the morbid activity nor the military habits of Lord Seaton. To the heads of the several departments of the public service he left little real power, and consequently little real responsibility. His injudicious though well-meant meddling is the principal cause of the serious and often ludicrous defects in the works which he undertook. —

"*Erunt, quicquid, inquit, quadrata rotundis;* We can make shift to live under a tyrant or a fool; but to serve a busy-body passes the bounds of human endurance. While impopular regulations almost emptied the public schools of their pupils, the details of the new Model Farm and of the new Penitentiary were so mismanaged that each potato raised at the former is alleged to have cost the country a shilling, while the prisoners at the latter were able to make good their escape, not in twos or threes, but in dozens at a time. To again Lord Seaton determined to signalize his administration by digging a ship-canal across the lagoons which separate Santa Maura from the ancient *Xenadria* (from the words of *Xenomania*). This was an enterprise utterly out of proportion with the revenue of the State. Moreover, it was undertaken in defiance of the opinion of the royal engineer officers, who contend that the Canal, even if completed, would be of no material advantage, and would not cover the annual sum necessary to keep it in repair. For, when the wind is contrary ships cannot sail into it, and when the wind is fair, they will avoid the toll by sailing round the island.

It may be urged that these things are comparatively trifles. Till they are an unfortunate trifle, for they have given the Ionian press a plausible handle to accuse the English Government of folly, as well as of tyranny; and one could hardly consider the former of these charges much more serious than the latter. A penitentiary and a model-farm were no doubt wanted in the Ionian Islands, and the canal furnished employment to a number of labourers in a season of distress. Still the great expense of these works, increased too by mismanagement in their details, has very materially embarrassed the Ionian finances. (*) It was no difficult matter to raise money by suffering to run into arrear the annual payment of £25,000 due to the English Treasury as a contribution towards the cost of the garrison; and money lightly acquired, by what seems an invariable rule of our nature, is always lightly spent. Such was Lord Seaton before the French Revolution of 1848. Whatever imperfections there may have been in his administration so far as his many virtues quite atoned for them in public opinion. If his term of office had expired a year sooner than it did, he would have quitted the Ionian Islands, as he quitted America, admired and esteemed by his own countrymen and by the friends of England and respected and dreaded by her enemies. But he has preferred to leave behind him a very different kind of reputation. There is another Lord Seaton, the Lord Seaton after the late French Revolution. In sketching the History of Prussia during the middle of the last century, Mr. Macaulay distinguishes between the Frederick of Berlin and the Frederick of Rheinsberg, — that is, between Frederick the warrior and statesman and the same Frederick, the scribbler of *bas breches* and companion of French postmasters. So, to compare small things with great, in sketching the history of the Ionian Islands at the present day, we must distinguish between the Lord Seaton of London, the brilliant officer, the firm and dignified governor, and the Lord Seaton of *Infra*, the writer of invectives in bad Greek, the dinner with

(*) The canal has already cost £28,000, and as the present Assembly has refused to vote more than £1500 towards its completion, while £10,000 at least are required, it will probably prove that this sum has been literally thrown into the sea. On the Model Farm and its appurtenances, there were laid out in all £7,870 and the only return £210 from the stock and implements brought out from England at a great expense, but sold by auction last summer when the Parliament decided on breaking up the establishment. The Penitentiary cost £48,500 and as it has been placed in a most interesting position with the fire of the fortifications, it must inevitably be destroyed by the English garrison itself. Fearful should arise any apprehension of an attack.

greek journalists and demagogues. Icarie has the Ionian Islands, like the rest of Europe, felt the vibration of the shock of the French Revolution of February, 1848, when all Englishmen and all friends of England were astounded by the intelligence that the Lord High Commissioner, having announced his intention to remove all restrictions on the press, had, in consequence, been graciously invited to dinner by the Greek Casino at Corfu, and that he had accepted the invitation. This Club, though in appearance a literary society, was still really and almost professedly a political Union, like the *circoli popolari* of Italy. It comprehended all the most restless and disaffected spirits in the island, but very few of the higher public functionaries and other persons attached to the Protecting Power. The immediate officers of Lord Ceston's staff were of course comprised in the invitation; but the President of the Senate, the Members of the Executive Government and the chief public servants, Greek and English, were markedly excluded, as friends and supporters of the system established by England, that is, of the system which the Lord High Commissioner himself had for five years been carrying out not a whit more liberally than any of his predecessors. That made his condescension in this case more significant was the fact that Lord Ceston, unlike most other Governors of British Dependencies, had invariably refused to accept invitations from the heads of the civil and military departments and other highest functionaries. The Confucius gentleman who, as President of the Club, occupied the chair at the dinner, is the principal editor of the leading opposition paper. We respect both his acknowledged ability and information, and also the consistency of his political conduct. We believe him to be sincerely and disinterestedly attached to his principles. But he and his colleagues are universally regarded as the most prominent champions of the anti-English faction. We give them more credit than demagogues can usually claim. If they are O'Connells in survivability, they are, with O'Briens in disinterestedness. Still we must ask the simple question: — Were the virulent assailants of Englishmen the only proper hosts for an English nobleman? Were the bitter enemies of the English Government the only persons worthy to carry after-dinner compliments with the representative of the Queen of England?

It may be supposed that the object of Lord Ceston was to introduce a man who enjoyed

paramount influence among his own countrymen. But this is not the case, with the President of the Reform Banquet. He failed in the last Confucius election, though every effort was made in his favour by the anti-English party, and though the electoral law was altered expressly to throw him to become a candidate. — he, not being a native, — born Ionian. Besides, no such excuse would be alleged by Lord Ceston himself. Indeed nothing is more remarkable than the conduct in which he always expressed for the writers in the Ionian Press, even while his constitutional reforms were far outrunning their most sanguine expectations, — perhaps their most sanguine wishes. So, too, he was ever repeating that nothing would be done in the public service, unless the Lord High Commissioner took it up himself. This was, in a great measure, true; but it was a truth which sounded oddly, from the lips of one, who, after governing absolutely himself during his own term of office, — deprived his successor of his real authority, — in fact, left him little more than a negative power in the State, the *Nonisieur* of the Ionian Republics.*

To the rest, the Greeks gave their distinguished guest an excellent dinner, and made him many pretty speeches, — both of which things Greek know very well how to do. He was extolled as the champion of popular rights against the oppression of his own countrymen — in short, as a new Timoleon who was to give the death-blow to the tyranny of his brethren. In reading the statements of Lord Ceston, in his despatches to the Colonial Secretary, to the effect that all the Ionians with whom he conversed agreed with him in the necessity of immediate and sweeping changes, we must bear in mind that they had been shown by his presence at the Reform dinner that the Lord High Commissioner — the disposer of all places of honour and profit — the man who could make or mar the fortune of almost every other man in the country, — was already decided in his own mind. All who desired favour from him felt that their best policy would be to profess their sympathy with his zeal for innovation, in short, to conform their opinions to those of Mr. Appleton Zambelli, who is so eulogised to Lord Grey as one of the most eminent and repeated advocates of the law of Corfu, — a person who was

* An allusion is intended to the nickname given to André XVI. in 1792 by the French Republicans.

anxious not to embarrass the general government. We like the gentleman in question personally, and we admire his talents and his information. But every one who knows the Ionian Islands is aware that he has been for years an open and undisguised enemy of the system pursued by the Protecting Government; nay, more, we are certain that nothing would offend him so much as to accuse him of having neglected any means in his power of thwarting and embarrassing it.

In his despatch of March 29, 1848, Lord Seaton thus writes to the Colonial Secretary: "Several public dinners have been announced with a view of drawing forth public opinion; but there are so many influential persons who disapprove of such proceedings at this time, that I hope the present excitement will subside without embarrassing the general or local government." He forgets to inform Lord Grey that he had himself engaged to dine on the 4th of April, that is, only six days after the date of this despatch, — at one of those very public dinners whose announcement he seems to regret. His presence at that occasion, indeed, drew forth public opinion, most effectively; for from that day all Englishmen and friends of England perceived that the English missioner has completely thrown himself into the hands of the anti-English party. Henceforward too the principal gentlemen of the country, who under the old system in the Ionian Islands, as still in England, — formed the majority of the Senate and of the Assembly, — felt that it would be in vain to oppose him in his full career of reform and popularity, — that they must yield, however loath, to all his measures, as the French noblesse yielded, when pressed upon by Louis XVI. on one side, and by a revolutionary mob on the other. Let us take an illustration nearer home. The conduct of Lord Seaton gave the same sort of heavy blow and great discomfiture to the friends of British connexion in the Ionian Islands, as would have resulted from the Lord-Lieutenant's dining in the Consultation Hall of Dublin, and counting his

invitations in Irish, not only to the Repeal leaders, but also to the officer of the Garrison. For, towards the close of his administration, Lord Seaton caused the invitations to government-house to be couched — not as formerly in English or Italian, which are the two languages of society in the island, — but in modern Greek, — a tongue very little more known to the gentlemen of Cyprus than Irish is known to the gentlemen of Ireland. Few can read, and still fewer can write it correctly.

But its employment is looked upon as a badge of national, that is, of anti-English sentiments. Nor were these misgivings confined to the natives alone: they were also directed to the English officers, most of whom were no more able to translate a line of them than to decipher an Egyptian obelisk. There have been preserved as curiosities at Cyprus a number of printed cards, setting forth how "the shield-bearer of the day" (ὁ σκῆπτρου ἄρσενος ἡμετέρας ἡμέρας, — a fault suit per force paraphrase for the old Sicilian *scudatore*), was commanded by the

Lord Seaton to request the honour of such a day, &c. Such was the colloquial and corrupt style adopted by the Lord High Commissioner, or by his "shield-bearer," — that recollections of the Greek of Eton and Harrow could avail but little. Sometimes indeed was not unnatural, — the most ludicrous mistakes were perpetuated. For instance, in the invitations on the annual banquet on St. George's Day, to celebrate the foundation of the Order of St. Michael and St. George, — the word used to express foundation really means condition. And it so happens that the condition of the Order, — the appearance and bearing of some of the individuals selected for the honour of knight-hood, — of the Sir Roderick and Mr. Athanasios, and Mr. Provisors, — are the subject of universal ridicule among their countrymen. It may

therefore be easily imagined with what sneering laughter the natives greeted such bungling attempts to flatter their national pride.

All this was merely sad trifling. We have heartily wish that Lord Seaton had wrought no more serious mischief during the last few weeks of his administration. — *Alitque utram his potius linguis tota celebrasset, —*

(*) See Lord Seaton's despatch to Lord Grey, dated Feb. 26, 1848, at page 1 of the papers respecting recent changes in the constitution of the Ionian Islands, presented to Parliament by Command of Her Majesty, on August 14, 1850. These documents must be carefully studied by all who wish to gain an insight into Ionian affairs, and to form a judgment on the conduct of the Colonial Secretary, and of the late and present Lord High Commissioner.

anxious not to embarrass the general govern-
 ment. (2) We like the gentleman in question
 personally, and we admire his talents and his
 information. But every one who knows the
 Ionian Islands is aware that he has been for
 years an open and undisguised enemy of the
 system pursued by the Protecting Government;
 nay, more, we are certain that nothing would
 offend him so much as to accuse him of having
 neglected any means in his power of thwart-
 ing and embarrassing it.
 In his despatch of March 29, 1848, Lord
 Seaton thus writes to the Colonial Secretary:
 "Several public dinners have been announce-
 ed with a view of drawing forth public opi-
 nion; but there are so many influential per-
 sons who disapprove of such proceedings at
 this time, . . . that I hope the present excite-
 ment will subside without embarrassing the
 general or local government." He forgets to
 inform Lord Grey that he had himself engage-
 go to dine on the 4th of April, that is,
 only six days after the date of this
 despatch, — at one of those very public
 dinners whose announcement he seems
 to regret. His presence at that occasion ir-
 revocably drew forth public opinion, most effectively,
 for from that day all Englishmen and friends
 of England perceived that the High Com-
 missioner had completely thrown himself
 into the hands of the anti-English party.
 Henceforward too the principal gentlemen
 of the country, who under the old system in the
 Islands, as still in England, — formed the majority of the
 Senate and of the Assembly, — felt that it would be
 in vain to oppose him in his full career of reform and
 popularity, — that they must yield, however loath,
 to all his measures, as the French noblesse yielded
 when pressed upon by Louis XVI. on one side and
 by a revolutionary mob on the other. Let us take
 an illustration nearer home. The conduct of Lord
 Seaton gave the same sort of heavy blow and great dis-
 comfiture to the friends of British connexion in the Ionian
 Islands, as would have resulted from the Lord-Lieutenant
 dining in the Constabulary Hall of Dublin, and evincing his
 (3) See Lord Seaton's despatch to Lord Grey, dated
 Feb. 21, 1848, at page 1 of the papers respecting recent
 changes in the constitution of the Ionian Islands, presen-
 ted to Parliament by Command of Her Majesty,
 on August 14, 1850. These documents must be
 carefully studied by all who wish to gain an
 insight into Ionian affairs, and to form a judge-
 ment on the conduct of the colonial authorities,
 and of the late and present Lord High
 Commissioner.
 invitations in Greek, not only to the Repeal leaders,
 but also to the officer of the garrison. For, towards the
 close of his administration, Lord Seaton caused the
 invitations to government to be couched — not
 as formerly in English or Italian, which are the two
 languages of society in the Islands — but in modern
 Greek, — a tongue very little more known to
 the gentlemen of Corfu than Irish is known
 to the gentlemen of Ireland. Few can read,
 and still fewer can write it correctly.
 But its employment is looked upon as a
 badge of national, that is, of anti-English
 sentiments. Nor were these mischievous in-
 tended to the natives alone: they were also adre-
 ssed to the English officers, most of whom were
 no more able to translate a line of them
 than to decipher an Egyptian obelisk. There
 have been preserved as curiosities at Corfu
 a number of printed cards, setting forth
 how "the shield-bearer of the day" (i.e.
 Viscount Grey) was disguised, — a faint
 suit peu forced paraphrase for the ad-
 vancing (i.e. waiting), was commanded by His
 Lord Seaton to request the honour of
 Colonel's, or Major's company on
 such a day, &c. Such was the colloquial
 and corrupt style adopted by the 2000
 High Commissioners, or by his "shield-bearer";
 — that recollections of the Greek of Eton
 and Harrow could avail but little. Sometimes,
 as indeed was not unnatural, — the most
 heinous mistakes were perpetrated. For
 instance, in the invitations on the annual
 banquet on St. George's Day, to celebrate the
 foundation of the Order of St. Michael
 and St. George, — the word used to express
 foundation really means condition. And
 it so happens that the condition of the
 Order, — the appearance and bearing of
 some of the individuals elected for the
 honour of Knight-hood — of the Archbishops,
 and Mr. Athanasios, and Mr. Protopoulos,
 — are the subject of unmerciful ridicule
 among their countrymen. It may
 therefore, be easily imagined what
 sneering laughter the hap-
 less Ionians greeted such bungling attempts
 to flatter their national pride.
 All this was surely sad trifling. Yet
 we heartily wish that Lord Seaton had
 wrought no more serious mischief during
 the last few weeks of his administration:
 — *et quænam his potius huiusmodi stultitia
 et temeritas.*

He had received from the Colonial Minister that his term of office had expired, and that his successor would arrive in a few weeks. It would surely have been only fair that the same Lord High Commissioner, who was to have the delicate and difficult task of working the new system, should also have the credit of deciding what it was to be. But Lord Eaton was determined to keep all the popularity for himself, and bequeath to his successor all the difficulty. In ten days he hurried the union of the Ionians through more political changes than England had undergone in ten generations. On the 1st of May, 1849, the Lord High Commissioner had more power than Queen Elizabeth; on the 10th of the same month he was left less power than Queen Victoria. By the constitution of Sir T. Maitland, the press was more restricted, and the Parliament was more submissive than in England under the Tudor princes; by the constitution of Lord Eaton, the press is less restricted than in France, or England, or even in America at the present day; while in love of equity and good order, in common practical sense, in political experience, and in information, the Ionian Assembly would be far surpassed by a convention of trades delegates in Birmingham, or a debating club of apprentices in London. The sovereigns of the House of Tudor, though exercising an authority which seems absolute, to superficial observers, were in reality dependent entirely on the love and confidence of their fellow-countrymen. For there was not a city or county in their dominions, whose trainbands could not have overwhelmed in a moment the handful of armed pages and pensioners which they called their standing army. Their frequent violence and occasional cruelty to the hangings-on of their court did not make them unpopular with the great body of their people; nay, these were set down as flashes of that noble English spirit which hurled back from our shores the huge armaments of Spain, and all the spiritual thousands of Rome. But in what love, or loyalty, or honour, or what he has named King Tom, or King John, or King Hal? He must be an alien

in blood, in religion, and in language to the people whom he governs; he depends for his support on a foreign garrison and a foreign fleet. The Ionians are not even our fellow-subjects, like the French Habitants in Canada, or the Dutch Boers at the Cape; they form no British colony, no integral part of the British Empire; they are only a Protected State; the tiny satellite of a mighty star, in the full blaze of whose glory they are lost. It is truly wonderful that a man of Lord Eaton's experience should not have perceived that he was yielding either too much or too little;—too much, if England is determined to retain possession of the Ionian Islands, and too little, if she shall deem it practicable and honourable to surrender them all or in part to Greece. Surely it is repellent that in a country where the rulers and the ruled are not of the same race and allegiance, we cannot safely establish a polity which works well only in countries where the rulers and the ruled are, bound together by the ties of a common nationality. Cf. Aristotle. Polit. II. 4. It is well known that the Ionians are a very mixed people, and that they are a very mixed people, and that they are a very mixed people.

It is indeed very questionable how far it is expedient to set up a representative government in any petty states whatever, the possession of which is only valuable on military grounds. This, however, is at least certain: such a system as that introduced by Lord Eaton in 1849, would contribute just as much to the maintenance of tranquillity, good order, and respect for the laws, and to the furtherance of British interests in the Ionian Islands, as in the Indian Islands. We are aware that there are some persons who do not always persist in the great political error of founding means on ends;—who maintain that representative governments should be set up in all circumstances, at all risks. The only legitimate expression of our opinion that such persons, though they may know many men and things, do not know the Ionian Islands; and to remind them that it is Lord Eaton, not Mr. Henry Hall, the mistaken Conservative, not the Irish Whig, who is entitled to their sympathetic praise and admiration.

Lord Eaton had ample warning of the practical results which his measures were sure to produce among an inflammable Oriental population. In general, the march of agitation is slow and gradual, but amongst the Ionians it resembled a sudden explosion, producing a revolution of ideas and manners that contrasted strangely with their recent condition.

tranquillity. Newspapers sprung up on every side, full of the most bitter abuse of England and of the Englishmen, repudiating British protection and openly advocating annexation to the Kingdom of Greece. The most famous by the establishment of public trial clubs, called Philhellionians (Φιλελλήνιοι), whose very name shews that they were formed for the furtherance of the same object. In September 1848, an outbreak took place in Corfu, and was not repressed without bloodshed. It is only doing the obvious simple justice to say, that they made no mystery of what would be their course as soon as the new reforms should have placed them in Parliament, and every one knew would be their immediate effect. Their newspapers, published in the spring of 1849, contain the programme of the order of the day, so to speak, — of the present assembly. They recommend all the measures which have since been adopted — such as the dismissal of English men from the service, — the cutting down to nothing, or next to nothing, the salaries of Ionian employees considered to be attached to England, — the omitting no opportunity of insulting and embarrassing the Potestating Government and its representative. But Lord Selkirk cared no more for the press at Corfu or Cephalonia than he care for the French letters at Waterloo; he was fully bent on seeking the bubble of a liberal reputation even in the very mouth of the paper-artillery of the Ionian. He fortified himself however, by the addition of another regiment to the garrison thus increasing by £25,000 the annual expense of the Ionian Islands to Great Britain; — and by seizing, and without any trial, banishing from their native islands, two of the most seditionary journalists. This latter measure was, founded on the so-called High Police Clause in the Constitution, which confers on the High Commissioner powers — very necessary indeed in the present state of matters, — but in their nature just as arbitrary as the general warrants of Elizabeth, or the lettres de cachet of Louis XIV. His infliction of this extraordinary penalty with less than three months after the first publication under his own law on the press, sufficiently prove how powerless he was to resist sedition or treason. Lord Selkirk himself knew that argument to be introduced for the first time into Ionian legislation the use of juries, confining them to the trial of offences of the press. We might pause to consider whether that famous institution does not owe its popularity in England more to the service it renders in certain state-trials during the seventeenth century, and to the enormities perpetuated by certain high courts of justice at one time substituted for it rather than to any peculiar service, which it renders at the present day. However, it is sufficient for our purpose to remark that whatever may be its utility among Englishmen — and Ionians answer it to be utterly inefficacious among them. Besides, juries are either a fit, or an unfit institution for the Ionian people. If fit, they should be introduced into all criminal processes, without exception, as in England; if unfit, they should not be introduced into the trial of offences of the press. A Greek jury might perhaps, be trusted to pronounce a verdict on crimes of an unpolitical nature — to condemn murderers and robbers; — but it is ridiculous to suppose that any jury of Greeks will ever find a verdict against a fellow-countryman accused of agitating for the re-union of the scattered fragments of the Hellenic nation. Lord Selkirk was, therefore, driven by necessity to employ the arbitrary powers of the High Police. We do not blame him for this; we are only surprised that while convinced by actual proof of the inexpediency of his first reform, he should, nevertheless, have instantly hurried on the other reforms of a still more democratic tendency. While with one hand he dispatched a letter de cachet, with the other he signed acts for the introduction of Vote by Ballot and an electoral qualification equivalent to what is termed in England, Household suffrage. At the same time he abolished the Primary Council — that mainspring of the old Constitution — and gave up to future legislative Assembly the final and decisive control of the whole Public Revenue, thus enabling them utterly to cripple the entire machinery of government, a power which they have not failed to exercise. It is positively asserted by their own countrymen that the members of the Parliament who were called upon to hurry through these Reforms before the arrival of Sir Pitt Rivers, would never have past them, if the ballot had been introduced into their own hall as well as into the election booth. To one like to sign the death-warrant of his own political existence, and the country gentlemen, who formed the majority of the Ionian House of Commons under the old regime, knew well that they would have as little chance of being re-elected after the introduction of Vote by Ballot and Household suffrage, as the country gentlemen who now form the majority of the English House of Commons, if similar enactments were to come into force after the next dissolution. They complain bitterly, it is true, that an infidel functionary should, in a manner, have forced upon the Ionian Islands, where liberty was almost

(*) It is a singular fact that one of the chief grounds of complaint of the Irish in the great rebellion under Elizabeth, was the introduction of trial by jury, an institution abhorred by that people. Home, chap. 10. c. 1. also Camden, p. 114. etc. Dr. Charles, before remarking the Irish greatly resemble the Ionians in many respects.

